

Breizadig, kannad bugale T. G. K., moulet dek gwech ar bloaz, (nemet ar miziou eost).

Koumanant bloaz : 4 real.

Eun niverenn : 3 gwenneg.

Kas al labouriou ha koumananchou da : « Breiz », Coañout.

Taolenn ar miz : Gourc'hemenn an Aotrou 'n Eskob. — Konkour ar vugale hag ar yaouankiz. — Foar Lanuon. — Pa deuy an hanv. — Roll an devez.

GOURC'HEMENN AN AOTROU 'N ESKOB

An Aotrou 'n Eskob a c'hourc'hemenn d'an holl Vreizaded eus bro Treger, Goelo ha Kerne, kemer perz e goul ar BLEUN-BRUG, savet gant e ôtre, e Gras-Gwengamp, er sul 18 a viz gwengolo.
E vikêl-vas, an Aotrou chaloni Bellec, a vo rener-meur ar gouelou.
Bugale ar skolioù, o mistri hag o mestrezed, a gavo digemer mat e Gras, en de-se. Deuint holl, muian ma c'hallfont.

KONKOUR AR VUGALE

I. — Da zeski dre envor (gant pôtrez ha merc'hed).

Ni 'zo c'hoaz tud Arvor, ya, ni 'zo Bretoned,
Tud didrous, met tud taer, er brezel, pa vez ret,
Vel tud an amzer goz ha bleo hir war o fenn,
Tud ha n'hall den trec'hi p'o deus lâret : Me venn !

Eneb an dreitourien zo kâs 'n hon c'halonou ;
Ni a ador Jezuz, Doue hon gourdadou ;
Soniou an amzer goz a ganomp-ni bepred !...

Nann, nann, n'eus ket fin c'hoaz da Ouenn ar Vretoned !

Gwad yac'h ho pugale a red 'n hon guaziou,
Douar ar vein kalet, douar an dervennou !...

O ! n'it ket da guitaat, n' han' Doue, me ho ped,
An trezou, 'n toull an nor, 'lec'h m'hoc'h eus c'hoariet ;

Nag an iliz santel 'lec'h ma kanec'h ken kaer,

En oferenn, d'ar sul, e kichen ho mamm ger ;

Nag an ti-skol dister 'lec'h, dic'hoant, d'ar beure,

N em stlejec'h a-ruz treid, na guitaat ket ivez !...

BRIZEUK.

(Tennet eus Levr an O. Bozec).

GOULENNOU :

Piou oa Brizeuk ? — Pelec'h e oa ganet ? — Pegoulz e vevas ? — Pesort oberou gallek ha brezonek en deus skrivet ?

II. — Da lenn ha da lakaat e ga leg ha da zisplega ar gerioù anezan.

Deskit, merc'hed, derc'hel net an ti. Purit alies ho pilligou arem : ar c'houevr merglet, pe tenval hepken, a zo fall bras evit ar yec'hed. Gwalc'hit ar pod-houarn gant ludo ha gant

eun dornad plouz. Skotit ervad al listri kegin ; torchit anezha ha lakit anezha en o lec'h. Diskit ober krampouez. Ahumit diou c'houad tan war an oaled ; lakit daou drebe, diou billig. Dalc'hit plen an tan gant bienchou dindan ar billig kentan ; gant koad faoutet, dindan an eil ; c'houi a c'houezo meur a wech war an tan, a lako eur skolpadenn.... hag a c'houezo.

Lardit ho pillig : skuilhit warni

eur gloead bas skler. Kerkent, gant ho rozet, ledit ar grampouezenn. Setu hi moulet breman. Savit hi gant ho sklinsenn ha chenchit tu d'ezhi war ar billig all.

C'houi he chenchou c'hoaz a du, eur wech, evit he lakaat da graza ha da c'houeza ; hi a vo poaz mat neuze. C'houi a skrapo anezi buan hag a dolo anezi war ar marc'h-krampouez.

(Tennet diwar Exercices sur la Grammaire bretonne du Dialecte de Tréguier, gant an O. CLERC (Kloareg-ar-Wern).

Ahendall, graet e vezo d'ar vugale III. — Da gana

SERR-NOZ

(Soniou Feiz ha Breiz, eil levr, p. 24).

Ar c'hloc'h a son 'us d'ar barrouz,
Ar c'hoad uhel a zo didrouz,
Didrouz ha sioul 'vel eun iliz ;
War an douar e kouez ar gliz.

Ebarz ar park, ebarz ar prad,
Oar ehanet da labourat,
Klozet deliou ar bokidi,
Al laboused et da gludi.

Ha war ar bod, a-us d'ar waz,
Evnig bihan, c'houi a gan c'hoaz ;
Evnig bihan, pœn eo tevel,
Gant aon na gleufe ar sparfel.

War ar roc'h vras 'man o selaou,
E lagad lemm ruz evel glaou ;
Evnig bihan, dous ho mouezig,
Evnig bihan, it d'ho neizig.

It eveltan, it, ma ene,
Trezek an nenn, ar gwir vene ;
It da ehan epad an noz,
Skeud bokidi ar baradoz.

Erwan AR GALL,
Lomikel an Trêz.
(Kinniget da Evnig-Arvor).

KONKOUR AR YAOUANKIZ
Da ziskleria dre envor

ILLIZ MA FARROUZ

Pegen kaer ez out te, o iliz ma farrouz,
Pintet evel eur roc'h war ar menez di-

Gant da damm tourig moan, war e lein [eur c'hog bras,

Sounn e benn 'barz an êr, digor e vru- [ched c'hias ;

Gant da doenn ledan ha da ziuaskel [frank

War da lerc'h, an tier a zo bodennet [stank ;

Seblantout reont da heul 'vel eur c'hlo- [dad evned,

Diwallet gant o mamm ouz an droug di- [rollet.

Ha te, evel eul lestr savet 'us d'ê, d'an [nec'h,

A furch pell an dremwel, sketus ha di- [nec'h.

Pegen brao eo gwelet ha klevet da gleier,
Gant o soniri drant ken skintin ha ken [sklêr !

Nag e plij d'in, d'ar zul, kregi 'barz ar [gordenn,

Ha bralla ar c'hloc'h bras da eur an ofe- [ren.

E keit se, e lonkez, digor frank da zoriou,
Parrouzianiz a-leiz o tont d'an ofisou.

Galvadenn ar c'hleier, gant e ziston [joalus,

O deus klevet a-bell, ma teuont niverus,
Vel da c'haiv an êle, gwechall, ar vesae- [rien,

A direde buan d'ar c'hraou dister ha yen.
Pebez joa d'am c'halon, pa welan pôtrez [Breiz,

Mesk soniou ar c'hleier ha hirvoud an [avel,

Betek tron ar C'hrouer hag ar Werc'hez [santel !

Heuilhit 'velse dalc'hammad, o Breiziz, me [ho ped,

Mouez skiltrus ar c'hleier, mouez Gouar- [ner ar bed,

P'ho kalvo, d'ar gouelioù, da iliz ho par- [rouz !

Da stourm eneb d'ar Fall ha d'an Droug [o c'hourdrouz ;

Eno e kavfet nerz, 'c'h entanfet ho ka- [lon

Gant eur fe grenv, eur fe didrec'hus ha [gwirion,

ROC'HLANN.

PA DEUY AN HANV

*(Vit kanerien ha kanerezed
o kana hini ha hini)*

'N eun draouienn a Gerne,
Louredira dira liredi,
'N eun draouienn a Gerne,
Eman ma c'harante,
Eman ma c'harante,
O, o !
Ema ma c'harante.

Eur plac'h fur ha dispar
Labourerez douar.

Triouec'h vloa oa Monig,
Pa c'honeas Yannig.

Eun devez o foennat,
E prajeier he zad.

Eur pennadig goude,
'N eur pardon a Gerne,

E prenis d'am dousig
Eur bizaou herminig.

Prometet am eus d'ei
Gwalenni he biz klei.

Pa gano gant miz mae
Skrilh ar brug e Kerne,

Pa gano ar voualc'hig
En uhelan brankig

Traouienn ha meneio
Seder a dregerno

Gant ar biniou laouen
Hag ar glarineten.

KOULMIG-ARVOR.

FOAR LANUON

War don « Baron Jaouioz ».
(Barzas Breiz).

Kinniget da vugale kannadig « Breiz ».

Gant ma zad-koz ha ma faeron, (bis)
Ez oun bet e foar Lanuon (bis).

En Lanuon p'oun arruet,
Me a zo manet sebezet.

Eur c'hog 'welen, war lein an tour,
Gant eur vombard o seni flour ;

Eur yar velen, leun he genou,
O c'houeza 'n eur sac'h-biniou.

Hia on a rênt ken a foueitre,
Klevet vijent eus Landerne.

Gwelet em eus eur c'hazig rouz,
War e gein eur chupenn voulouz.

War e benn eun tog kernevad,
E dreid en peder botez koat.

Me am eus gwelet eur pabor (chardonne-
[ret])

En e goaze war eur gador,

Eur c'horn-butun gantan 'n e veg
O vala kafe 'vid e wreg.

Gwelet em eus eul logodenn
O vérat toaz en eur volenn.

Gwelet em eus diou durzunel
O vale kazel ha kazel ;

Gant unan e oa eur baner
Ha gant eben eun disglaoier.

War ribl ar stêr, em eus gwelet
Eur gwiber o c'hedal pesked ;

Eur gwiber n'e sav war eur post,
Eun higenn e pign ouz e lost.

Hogen, eur sparfel o tremen,
'Lonkas ar boed hag an higen.

Ha setu ar gwiber d'an nec'h
Adkavet eo bet e Ploulec'h !

Kalz a draou all 'm eus gwelet c'hoaz ;
Me a beurachuo arc'hoaz !

EVNIG PENN-AR-C'HOAD.

ROLL DEVEZ AR BLEUN-BRUG

BEURE

Eus a 9 eur (eur neve) da 11 eur. —
Konkouriou lenn, displega brezoneg,
kana.

Da 11 eur. — Oferenn.

Da 12 eur. — Pred bras (skodenn dre
benn : 13 lur).

ABARDE

Da 1 eur hanter. — Ambrougadeg.

Da 2 eur hanter. — Peziou-c'hoari, kan.
Priziou.

Da 5 eur hanter. — Bennoz ar Sakra-
mant.

**

Vit ar c'honkouriou lenn, hag ar
c'honkour displega brezoneg, kas an ha-
noiou bugale ha tud yaouank d'an
O. Loyer, person Gras.

Petra vo kavet war « Breizadig »

Eun tamm katekiz ; — eun tamm istor Breiz ; — eur werz pe eur sôn ; — eur c'honkour gant prizioù ; — eun istor fentus ; — eur c'helou bennak, diouz m'en em gavo, etc...

Ha pegement e kousto ?

4 real ar bloa, dre ar post !... Moulet dek gwech ar bloa !...

Netra d'ober nemet kas e hano, e cho-maj ha 4 real ; — pe o rei d'an Aotrou Person, d'ar Mestr pe Mestrez-skol.

Ar re-man, mar ne ret ket c'houi, a gaso hoc'h arc'hant d'an Ao. Clec'h, person Koadout.

TAOLENN. — I. D'ec'h, bugale ! — II. Penaôs lenn brezoneg ? — III. Sant Erwan, patron Breiz : Yaouankiz Sant Erwan. — IV D'an Anaon. — V. Ar c'hatekiz da gentan ! — VI. Perak kaout mez ? — VII. Eur pôtr fur. — VIII. Naon eus Doue. — IX. Respont d'ar goulennoù. — X. Eun ali mat. — XI. Ar yar hag ar glujar.

Bugale,

Setu c'houi o vont da gaout eun dra bennak a neve war ho hano.

Beza ho poa dija, marteze, meur a dra : eur gontel, eur pif, eun daboulin, eur sonerez, eur marc'h-koad, eur verc'hodenn ?... Levriou-skol ho poa ive, eur c'hatekiz, eul levr kantikou, eul levr oferenn ?...

Met ar pezh n'ho poa ket eo eur gazetenn graet evidoc'h, eur C'hannadig.

Poent e oa d'ec'h kaout unan, rak, e galleg, peb oad ha pep stad en deus e hini.

Heman a vo e brezoneg, evel ma 'z oc'h-hu Bretoned.

E hano eo « Breizadig ».

Badezet eo bet e Gras, de ouel ar Bleun-Brug, er 16 a viz gwengolo, gant an Aotrou Bellec, vikel-vras ; ouz e goste, an Aotrou Loyer, person ar barrouz ha kalz a Vretoned all ; hanvomp an Aotrou Renan, an hini en deus han krouet.

Da baeron ha da vaeronez e oa, evel just, daou Vreizad eus an dibab : an Itron Jenovefa a Sant-Per (*Brug ar Menez du*), hag an Aotrou beskont d'Herbas, mēr ar Faved (*Marc'heg Arvor*).

Breizadig, evel ouzoc'h, a deu eus ar ger Breiz ; Breizadig a zo eur bugel a Vreiz.

Breiz eo ho pro, hoc'h mamm-vro ; ret eo he anaout hag he c'harout. Kement-se a deskfet aman tamm ha tamm.

Bugale, kemerit « Breizadig » ha roit han da anaout endro d'ec'h.

Penaos lenn Brezoneg ?

Lenn brezoneg, Breizad bihan.

Ar brezoneg eo yez da vro.

Lenn brezoneg n'eo ket dises. Taol evez avat : aman e skriver : **paotr, tao, kaol, sklaer, e-lec'h pôtr, tól, kól, sklér** ; — buhez, truez, karantez, e-lec'h buhez, karante. — Ha dalc'h sonj a gement-man ; e brezoneg, an « e » ne vez « mut » gwech ebet. Doue = Dou-é, ha nann Dou. Te = té. Ar « g » ne vez gwech ebet henvel ouz eur « j ». Gini-dik, natif, a die beza lennet guinidik, ha nann jinidik.

E-lec'h « ané », e well skrivet anezé ; e-lec'h « d'è », d'ezé ; e-lec'h « laret », lavarout pe lavaret...

Dalc'h sonj a gement-se hag e vi souezet o welout negen aezet eo ar brezoneg da lenn.

Ma mero, ma brasoc'h, e c'hall lenn, ma kiaz a blijadur, kelgoennou brezonek evel « Breiz », « Feiz ha Breiz », « Ar Vuhez kristen », levriou brezonek evel « Buhez ar Sent », « Buhez Hor Salver Jezuz-Krist », « Pipi Gonto », « Christo ».

Deski lenn brezoneg a binvidikao da spered.

Sant Erwan, Patron hon Bro

1253-1303

Erwan Helouri a voe ganet e maner Kervarzin, tost da Landreger, er bloavezh 1253, d'ar 17 a viz here. Tangi Helouri, e dad, a oa bet e brezelioù ar Groaz ha, pa zizroas d'ar gêr, e timezas gant Azou ar Genkiz, eus Peurid.

Goude beza bet er skol e presbital Pleuvian hag e manati Beauport, sant Erwan a zeskas ar skianchou sakr e Paris hag a studias lezennoù an Iliz en Orléans. Barner a iliz e Roazon (1280) hag e Landreger (1284), beleget d'eur bloaz ha tregont, hanvet person e Tredrez (1284) hag e Louaneg (1292), sant Erwan a varvas e Kervarzin, d'an 19 a viz mae 1303. E 1347, e voe lakaet war roll ar sent gant ar Pab Klemant VI, ha, d'an 12 a viz meurzh 1924, e voe diskleriet eil patron Breiz gant Hon Tad Santel ar Pab Pi XI.

« Patron karet Breiz-Izel,
Sant Erwan binniget,
D'ho pro rōit ho skoazel,
Ma vo kristen bepred ! »

D'AN ANAON

(Breiz 13 du 1927)

E-harz bod tenval an ivin, e park ar vered

[kloz,

Me 'zo deut hirie d'ho kwelout, Anaon

[yaouank ha koz ;

Soublet ma fenn war an treuzou, a-raok

[dont en ho ti,

Me 'zeu d'ho saludi.

Forz pïou oc'h, ha forz a 'be oad, kriste-

[niën, Bretoned,

Ma c'harantez ho priata gant ar memes

[aked,

Ha, ma mouez a sav evidoc'h 'da 'bedi,

[Anaon kaez,

Tad an holl vadelez.

Selsouit ivez ma 'goulenn : c'houi 'wel

[war dizolo

Ar mister bras kuzet ouzimp, mister bras

[ar maro,

C'houi 'oar penaos eo ret beva 'vit mervel

[hep enkre,

Deskit d'imp ar furnez.

AN TREMENIAD.

(Deiz gouel an Anaon).

Katekiz da genta !

Eun den yaouank a yeas eun devez d'an eksamen evit beza degemeret da varner. Respont mat a reas da gement tra a voe goulnnet outan :

« Anavezout mat a rit lezennoù ar vro hag an doare da varn, a lavaras d'ezan ar mestr-kelenner, met hag anavezout a rit ho katekiz ? Evit barn ervat e ranke anavezout dreist-holl lezennoù Doue. »

« Hag e c'houlennas outan meur a dra. Met o veza ma ne c'halle ket respont, e lavaras d'ezan : « Aotrou, emezan, degemeret oc'h da varner, met ne vefet lakaet da varn, e gwirionez, nemet pa anavezfet ho katekiz. »

Katekiz da genta ! »

Ar mestr-kelenner-se a oa e ano Garcia Moreno.

(Tennet diwar Ar vuhez kristen, meurzh 1932).

Perak kaout mez ?

Eur plac'h kristen a oa o vont da zibri eun eur pred bras hag hi oc'h ober sin ar groaz a-raok.

Eun Aotrou, gantan ar groaz enor, en em lakaas da c'hoarzin :

« Petra a rit aze, emezan ? »

« Aotrou, eme ar gristenez, c'houi n'hoc'h eus ket mez o tougen ar groaz enor, ha me, kristenez, a c'hallfe ruzia eus kroaz ma Salver ? »

An Aotrou ne lavaras ger ebet mui-oc'h.

(Diwar Kentellou S. Fransez 1930).

Eur pôtr... fur

Pierig en deus klevet lavaret eo mat trei e deod seiz gwech er genou, kent respont. Bet eo o kerc'hat jistr er c'hao, ha, 'vel ma zo digouezet gantan, eur wech pe diou, lezel ar c'hog digor, e vamm a c'houlenn digantan :

— Pierig, serret 'c'h eus ar c'hog ?

Pierig ne respont netra.

— Pierig, lâret 'ta ! Serret 'c'h eus ar c'hog ?

Netra bepred.

— Arsa, eme ar vamm, o kemer eur bod koad, komz a refet, pan oc'h ket mut ?..

— Ya, mamm, serret am eus ar c'hog, emezan.

— Perak 'ta ne respontec'h ket primoc'h ?

— Hi ! Hi ! Abalamour ma oan o trei ma zeod 'n em genou !..

Naon eus Doue...

Santez Madalen Pazzi, pa ne oa c'hoaz nemet eur bugelig, a lavare he doa naon eus Doue. C'hoant bras he doa da gomunia. — « Re yaouank oc'h c'hoaz, eme he mamm. »

O welout e oa ret d'ezhi gortoz eur penad, Madalen a c'houlenne mont d'an ofenn da vihana. He mamm a gomunie bemdez, pe gouls lavaret.

— « Mamm, eme ar plac'hig, pa zistroe he mamm diouz an daol santel, lakaet ac'hanoun war ho pree'h, ma c'hallin lakaat ma fenn war ho kalon : eun dra bennak am eus da lavarout d'an Aotrou Doue. »

Eürus ar vugale savet evelse e doujans hag e karantez Doue ; eürus ivez ar gent a gemer preder da hencha o bugale war-du an Nenv.

Bugale, deuit alies da gomunia.

(Tennet eus kannad ar Galon-Sakr, Ebrel 1901).

RESPONTET

D'AR GOULENNOU-MAN

*Evit piou eo savet « Breizadig » ?
— Pegoulz, pelec'h ha gant piou eo bet badezet ?*

— Ha ker e kousto ?

— Penôs e ve distaget G hag E e brezoneg ?

*— Pelec'h ha pegoulz e voe ganet Sant-Erwan ? — Piou oa e gerent ?
— Pelec'h ec'h eas d'ar skol ?*

— Perak en deus ezomm eur banner da c'houzout e gatekiz ?

— Ha respontet mat he doa an itron d'an ôtrou ? — Perak ?

— Kontit istor Pierig.

— Kontit istor ar yar hag ar glujar.

EUN ALI MAT !

Adalek hirie, pedit ho mestr pe mestrez-skol da brena d'ec'h :

I. Istor Breiz an Ao. Poisson, moulet e brezoneg ; gant eleiz a skeudennou. Priz evit ar skolioù ha katekizou hepken : 10 real.

II. Almanag Breiz 'vit 1933 (almanag bourd ha fars) : 8 real.

Ar gwellan prizioù ! — Ar bravan dêrou mat !

Mojennou (pe fablennou) brezonek

Ar Yar hag ar Glujar

Gand eur glujar eur yar a yê
Er parkou da vale.

A-greiz-holl, chomet pik, e c'harm war-
[bouez he fenn :

— Kot, kot, kot, kot, kot, kot, kodet !...
(A dalv da lavaret

'N he yez : « Koantet, koantet, koantet
[ui 'm eus dovet !)

Kot, kot, kot...

— Grik ! ro peuc'h ! a guzmuzas eben ;
Arri out pennfollet ?

Tav d'in keniterv gêz !

— Penôs ? Te 'zifenn d'in kana

Gant levezet ha lorc'h, 'vid eun ui ar
[c'hoanta !

Daoust ha n'out ket mamm vat ive ?
Kot, kot... — Paouez!

Ha n'ouzout ket, tra dievez,
E vez tro-dro souchet enebourien d'imp-ni
Evel d'hon re vihan ? Diwall n'o dihuni !

Ar bolez a davas ;

Re ziwezat, siouaz !

Alan, a zo kouls hag e fri

Gwall-dano e ziskoarn,

En doa klevet ar cholori ;

Danvez he fonsinig 'zo êt gand al louarn.

Ne dalv mann pompadi

Warnomp na war hon re ; kentel fur ar
[glujar

E-touez Breiziz 'zo êt da grenn-lavar :

Dibaot ar yar na goll he ui

Vit kana re goude dovi.

BARZ AR GOUED.

TAOLENN. — Biftou (M.A.V.). — « Me a wel an Aotrou Doue ». — Ar gurunenn roz. — D'an Ael mat. — Sant Fransez a Asiz ha bleiz Gubbio. — Sarmoner ha kouer. — Kouignao ! — Ma kulpa... Dre ma fot ! Dre ma fot ! (Mabnoni). — An tog azen (Mouchik). — Eun dever war mare'h. — Kentan konkour. — Aet ar maout gant ar Brezoneg.

AR MABIG JEZUZ DU

BIFTOU

Da Vestrezed ha da Skolaerezed skol Treglanviz.

En nozvez-se, Yannig en devoa lennet, 'barz kazetenn e vreur Fanch, lizer Biftou.

Fanch a lenne « Breiz » abaoe ma oa er skol ; dalc'het en devoa ganti ; ha

bremen, Yannig a oa deut da veza war hanter gant e vreur-bras. Daou wenneg ar sun a ranke rei evit sikour he faea.

Aliesoc'h, avat, ec'h ankouae he faea evit ne ankouae he lenn.

— Ya, met pelec'h eman da zaou wenneg, Yannig ? eme ar breur,

Ha Yannig neuze da galmantal mamm ken en dije bet e c'hoant, daou wenneg da baa « Breiz ».

En nozvez-se eta, Yannig en devoa lennet lizer Biftou. — « Eun hano drôl, avat ! emezan... Penôs e c'haller beza ken du-se ? e c'houlenne digant e vamm. Gwir eo, emezan, bez ez eus ive loened gwenn ha loened du... Perak ne vefe ket tud gwenn ha tud du ?... »

Eur c'hazig du en devoa, da vihanan, hag a oa eno o tommaz ouz an tan, e kichen eur skudellad soub.

— Mamm, ma hanvfen ma c'haz Biftou, pegwir eo du ?

— Mamm ne chilaou ket. Eman o tanzen koan he moc'h. Ret eo d'ezhi beza barrek fenez gant he labour, abalamour mont d'an ofereñn hanter-noz.

Fanch, achu gantan endro d'e gezeg, a deu en ti :

— Fanch, eme Yannig, ar Mabig Jezuz a oa gwenn... Perak ne oa ket du ?

— Heman a c'houlenn treou digant an den !

— Oarez ket ?... Marteze an hini 'vit ar bloa a vo du !... Sell pegen koant eo Biftou !... Mamm, me 'garfe awalc'h kaout eur breur bihan du evel Biftou !

— Beginod ! eme ar vamm ; serrit ho peg ! Ha debrit ho koan, mac'h efet da gousket !...

Yannig, ken dinez'h ha tra, a dap krog er skudel, a gemer eul loa diwar an daol hag a zebr e goan, beb eil tamm d'e gaz ha d'ezan.

— Lârit ho pater breman, eme ar vamm :

— Bennoz Doue war ma zad, war ma mamm, war Fanch ha Marivon ha war ma zud tout !... Ha war Biftou ive ! Ha kenavo arc'hoaz d'ar Mabig Jezuz !...

Aet an dud d'an ofereñn hanter-noz, an tad, ar vamm, ar breur, ar c'hoar, holl

nemet Jozon, ar mevel koz, a zo klenk en e wele, er marchosi. Yannig, kousket 'vel eur broc'h, a chom e-unan en ti tenval, sklerijennet hepken gant skod an oaled, ar skod bras Nedeleg.

Sioul kaer eo an treou wardro. Ne glever nemet momeder an orolach oc'h ober tik-tak.

Souden, eun dra bennak a fûv e korn an tan. Unan bennak a sav en e sav hag a ziskenn diwar an oaled. Ne ve gwelet nemet e zaoulagad hag e zent gwenn ; ar peurrest anezan a zo du, du 'vel ar chiminal. Mont a ra betek gwele Yannig hag e krog en e zorn : « Biftou ! eme ar bugel, en eun huanadenn. »

— Deus ganin ! eme ar c'hrouadur du.

Kerkent, Yannig a sav ; an nor a zigor ha setu i ermêz, dorn-ouz-dorn, e kreiz tenvaljenn an noz.

En de warlerc'h, en eur zibuni en e wele, Yannig a c'halvas e vamm : « O mamm, me 'm eus hunvreet e oan bet fenez en bro Biftou. Deut e oa da gerc'hat ac'hanon hag omp aet hon daou, a-dreuz d'an êr, d'eur vro bell 'lec'h ne oa nemet tud du evel Biftou... Hag e voen laket me d'ober katekiz d'eze... Ha Biftou a oa joaüs, hag a c'hoarze, a c'hoarze, ken e troe e zaoulagad war an tu gin... Ha neuze, pan on deut kuit, am eus ranket prometi d'eze ec'h ajen war ma c'hiz... Mont a rin, laka, mamm ? »

Ar vamm, elec'h respont, a lavar :

— Sellit aman petre en deus digaset ar Mabig Jezuz d'ec'h ?...

Eun tamm nijerez e oa hag a gerze pa veze savet he fouezioù d'ezhi.

Ha Yannig da estlami :

— Ar Mabig Jezuz du en deus digaset e unnez d'in da vont da welet Biftou !

M. A. V.

« Me a wel an Aotrou Doue »

Bremañ ez eus eun nebeudig bloaveziou ez eus marvet eun den desket-bras, e ano Fabre. Eun devez, eun amezeg d'ezañ a c'houlenne outañ ha kredi a rae e Doue :

« Kredi e Doue ? emezañ, met gwelout anezañ eo an hini a ran ».

Hag o veza ma chome souezet an den, e lavaras d'ezañ :

« Ya, emezañ, bemdez e tremenan ma amzer o studia an natur, ha kredit ac'hanoun, me a wel an Aotrou Doue en e oberou. N'eus nemet an dud dall hag a lavar n'eus Doue ebet ».

(Diwar « Ar Vuhez Kristen ».

Amezeg : voisin.

AR GURUNENN ROZ

Santez Jertrud a lavare bemdez he rozera a-bez. Eun devez ma oa klañv, ne c'hallas ket peurechui he fedenn : p'he deveze lavaret an daou c'her kenta : « Ave Maria », e ranke chom a-sav.

Neuze e soñjas saludi da vihana ar Werc'hez santel gant ar c'homzou-se hag e lavaras d'ezhi kant hanter-kant gwech : « Ave Maria ».

An Itron Varia a fellas ganti en em ziskouez dirak santez Jertrud gant eur gurunenn a gant-hanter-kant rozenn en he daouarn hag a lakaas ar gurunenn-se war he fenn en eul lavarout :

« An daou c'her-se o deus graet d'in kement a blijadur ha m'ho pije lavaret pep tro an « Ave Maria » a-bez, peogwir hoc'h eus graet gwella m'hoc'h eus gallet ».

(Diwar « Kannad ar Galon Sakr », Mae 1902).

D'AN AEL MAT

Ael mat, kannad Doue, Em c'hichennig noz-de, Degemer ma fedenn Nij d'an neñv d'he dougen.

Tenvaljenn an noz A rent pep lagad kloz, Dre huñvre pep unan E tiler droug ha poan.

Ael glan, mignon karet, Ro d'in peoc'h ha sioulded, Hag e-pad ma hunin Na bella ket diouzin.

Da eskell 'vit herberc'h, Me a gousko dinez'h Ouz binim hag ardou An holl droukspererejou,

Ware'hoaz, da c'houlou-de Kenta soñj ma ene 'Roan d'it da gemer, Da zougen d'am C'hrouer.

Hervez MELIAP.

(Tennet eus « Marvailhou ar Vretoned »)

SANT FRANZES A ASIZ HA BLEIZ GUBBIO

Bez e oa, en amzer sant Fransez a Asiz, eur gwall vleiz, aezet d'ezañ kuzat e-touez ar reier bras a oa ouz ar mened, damdost da gêr Gubbio.

Debri a rae chas ha deñved, ha zoken bugale ha tud vras. Ne grede mui ar re grenva mont er-maez eus mogerioù kêr, nemet armou mat a veze gantê. Stra-fulhet holl, an dud a c'houlennas sikour digant ar sant, hag hen ha mont e unan betek an dorgenn e-lec'h ma kuze al loen gouez. Hemañ a redas war-du ennañ evit e zispenn, met ar sant, dispart kaer, a reas sin ar groaz warnañ hag a lavaras d'ezañ gant ners :

« Ma Breur Bleiz, deus amañ en ano ar Christ ha chom hep ober droug na d'in na da zen ! »

Kerkent e teuas ar bleiz da veza doñv hag e c'hourvezas e-harz treid ar sant :

« Breur Bleiz, eme Fransez, eun torfedour bras out bet. Lazet ha debret ec'h eus anevaled ha tud zoken. Dleet e vije kas ac'hanout d'ar maro, rak en em glemm a ra an holl ez eneb. Deut oun koulskoude da sina ar peoc'h ganit en ano kêriz. Laza a rez tud evit terri da naon. Diwar hirie e vevi hep noazout ouz den, ha maget e vi gant an dud. Ha mat eo ma menoz ? »

Evit lavarout ya, e plegas ar bleiz e benn bras e fichas e lost. Neuze e tinkennas Fransez e kêr, ar bleiz war e seuliou, kuñv evel eun oan.

Hag e c'houlennas Fransez digant pen-nou bras kêr maga ar bleiz, evit na raje mui droug ebet.

« Ya, hen maga a refomp, a lavaras an holl dud bodet eno ».

Ha neuze e savas ar bleiz e bao, evit hel lakaat e dourna Fransez.

Biskoaz goude ne reas al loen torfed ebet ; mont ha dont a rae dre gêr, mont a rae zoken en tiez, ha mat e oa an dud da rei d'ezañ e geusteurenn. Mervel a reas dre gozni, daou vloaz goude, ha keuz o doe kêriz d'ezañ, rak degas a rae sonj d'eze eus madelez Fransez.

(Sant Fransez A Asiz,
an Ao. Madec, p. 160-162).

Bleiz : E Treger : blei.

SARMONER HA KOUER

Eur pastor protestant a oa deut eur wech d'ober eun dro en Bro-Dreger hag en devoa feurmet eun ti, en eur gêrig, evit prezek e aviel. Eur zul, diwar dreu-
jou e di, e c'halve an dud d'e chilaou hag e lenne d'eze miraki ar pemp torz vara hag ar pemp pesk laket da greski gant hon Salver evit maga pemp mil à dud.

Met e deod a fourchas hag e lavaras evel-
hen : Hon Salver a vagas pemp den gant pemp mil torz-vara ha pemp mil pesk.

Eur c'houer koz hanvet Thomas a oa chomet 'n e sav da chileo ; hag hen hag o lâret : « Fe vat, emezan, hennez n'eo ket eur miraki gwall-souezus ! Me raje awalc'h kemend-all ! »

Ar pastor protestant ne rannas ger ; met o veza gwelet Thomas nebeut goude, e lavaras d'ezan 'n ije e respont 'benn ar sul warlerc'h.

Ar sul warlerc'h, e kemeras adarre ar memes aviel ; ar wech-man, avat, ne lennas ket treuz : Maga reas hon Salver pemp mil den, emezan, gant pemp torz vara ha pemp pesk.

— C'hanta, Thomas, emezan, lâret d'in breman ha c'houi rafe kemend-all ?

— Ya sur, eme Dhomas.
— Penôs 'ta neuze ?
— Penôs ? O rei d'eze ar restajou a oa manet 'baoc disul.

Ar vugale. — Jachomp war ar gorden
ma ouveo an holl dre ar vro eo ganet
Breizadig !...

KOUIGNAOU !

Eur wech, — pell amzer 'zo abaoe,
— e oan bet o kouignaoua.

Ne oan ket ma unan ; seiz e oamp,
pa lârin mat, seiz abostol, m'hen tou
d'ec'h. Peb a sac'h a oa ganimp da
serri hon c'houignou, seier kerc'h ha
pep seurt.

Ma c'hoar Marivon he devoa graet
d'in eur sac'h bihan gwenn, gant eul
las melen da serri anezan... N'am eus
ket ankouaet ma sac'h kouignaoua.

E koste eur park hon doa en em
vodet d'en em glevet. En ti-man-ti, ne
oa man d'ober. En eun ti all e oa eur
c'hi drouk...

— Deomp da di Bolore ! eme unan ;
goude e welfomp.

Ha ni da di Bolore, eur c'hoz pôtr
yaouank, ha, pa veze kavet war e du
mat, a oa frank da rei treou d'an
dud ; rak pinvidik e oa.

— Kanet e vo ar son d'ezan ? eme
unan.

— Ya ! ya ! eme an holl.
Pa oemp arru e toull an nor, — hi
serret kloz, — Fanchig ar Blâ hag a
oa kolist a stagas ganti :

*Heman zo 'n ti bras hag uhel
Hag a ve gwelet eus a-bell.*

Hag an holl d'an diskan :

Higenane ! Higenane !

*Me a glev Bolore vont d'ar charnel
Gant e blatenn hag e gontel.*

Hag an holl :

Higenane ! Higenane !

Ar vro a skloke ganimp.
Aman Fanchig a chomas da chi-
laou, da c'houit ha klevet e veze Bolo-
re o « vont d'ar charnel ».

Eun tamm mesk a oa en ti, met ne
ouie ket war besort tu.

Hag hen d'ei adarre, a-bouez e
benn :

*Troc'het-han pelik diouz ho torn,
Gant aon da droc'ho an askorn...*

— Hig !... emezomp.

War « hig » e vanjomp, rak an nor
a zigoras 'vel gant eur c'haouad a-
vel, ha Bolore, ru e benn, dilontet e
zaoulagad, a deuas ermêz gant eur pi-
kol pez skubelenn valan en e zorn.

— Mabaou !... n'ouzon ket petra a
deuas gantan. Hag hen d'imp. Ha ni
da skarza, pep hini war e du...

— Me ho kaso da gouignaoua !...

Herve, en de arôk, bugale ar skol
o devoa lazet e gaz d'ezan, en eur dre-
men.

Setu m'hon doa bet kouignaoua
gant ar skubelenn.

Sonj am eus e teuis war eun d'ar
gêr en eur dorcha ma daoulagad gant
ma sac'h gwenn lasou melen !...

KENDERV.

Ma kulpa... Dre ma fot ! Dre ma fot !

Eun neventi bras a zo ganin hirie, bu-
gale.

Paouezet eo Matilin al lonker d'eva,
abaoe sul ar lard. — Ya, ar zul-se, d'an
noz, zo bet c'hoariet eur gwall-dro da
Vatilh. Ne lârin ket gant plou, gant aon
da veza tapet ; — lakomp gant Per ha
Pol. Setu aman ar pezh en deus laret d'in
ma biz bihan.

Dek eur e oa. An noz tenval he devoa
ledet he mantel war an douar morgous-
ket ha didrous... Didrous ? n'eo ket, avat.
Ema Matilin adarre o teurel eus e gorf
chapeled Satan, pa ne deul ket treou-all.
Rak karget mat en deus e damu sac'h.
Hag evitan da veza leun, e fôt d'eza dibri
mel gant ar gloge. N'eus ket, emezan, e

bar da drei douar, da zastum gwiniz kaer, da larda ouc'hen.

Per ha Pol a zo kuzet a-drenv eur wezen ha ne lâront grik ebet. Dek paz a zo etreze. Tostaat e ra an ebeul a dammigo. Ne deu ket buan, rak eur gomz a rank lâret dirak pep ti. « Et oc'h 'n ho toull ? Ya ? Ma ! Nozvez vat ! »

Arru eo 'velkent... Dao ! eur bolotenn douar 'n e benn.

« O ma Doue ! lac'het on ! Ma kulpa ! ma kulpa ! ma kulpa ; dre ma fot ! Me 'govez ouz Doue ! »

Dao ! eun all war e fri...

« Dre ma fot ! dre ma brasa fot ! Akt a gontrision !... Itron Varia Ruella, pedet evidon ! »

Per ha Pol o deus trawalc'h d'ober evit harz da c'hoarzin. Red eo da Bol bouta e viz dôn mat 'n e veg. Met n'eo ket ar mare d'en em diskleria.

Matilin en deus divêvet eun tammig hag a adkrog da vont gant e hent. Ha setu, dek paz pelloc'h, dao ! eur bolotenn douar 'n e skouarn, ken e son.

« Ma kulpa ! ma kulpa ! ma Doue, ma sikouret ! »

Dao ! eun all 'n e zaoulagad... Eman Matilin war e grabanou.

« Ma kulpa !... dre ma fot ! dre ma fot ! Akt a fe !... nann ! akt a gontrision ! Santez Anna vinniget, mont a rin d'ho kvêlet, mar am sikouret ! »

Eun eur diwezstoc'h, e oa Matilin 'n e wele, o krena gant ar spont. Kaer en devoa Mari goulenn digantan petra a oa c'hoarvezet, respont ebet nemet houman : « Koust'fe ne vo ket gwelet ken ma daou droad en ostaliri Damdekeur, — eno e veze bêmde, — nag en ostaliriou-all ! Bet eo an diaoul warnon !... »

Gwir eo ; Matilin n'ev ket ken. Damdekeur a zo nec'het ; Mari, an hini goz, a zo joaus hag he deus laket diou oferenn en chapel an Itron-Varia. Den, ken e vo arru ar varn, ne oaro piou en deus grêt an tól, nemet Per ha Pol ha ma biz bihan.

MABNONI.

AN TOG AZEN

— O ! eme Godig, na pa n'am efe priz ebet, de ar prizioù, ne ran ket kalz a forz ; moereb ne zell ket ouz treou evelse, hag eun tog neve am o bepred !

Hag e lavare c'hoaz, fae ganti : « Na pa n'am efe kurunenn ebet, petra 'ra se d'in ? Petra rin-me gant eur gurunenn ? Marvat, na pa 'm efe dek kurunenn, n'afen ket gante da welet ma c'hinitervezed Rannou, da Bodspern ? Pa vo ma zog neve ganin, piou a sonjo n'am o bet priz ebet ? »

Ha hennez a vije eun tog ! Ar seurt-se !... Uhel ha ledan, 'vel hini an itron Toulebot, ha goloet a vleuniou glas, a gerez ru hag a rubanou melen !

Evelse e kêzez dinec'h Godig an Didalve, nebeut deiou arôk ar prizioù. Ar merc'hedigoù all a selle outi ; darn a c'hoarvez ; darn-all a garfe beza bet ken dinec'h ha hi.

Setu ne oa ken nemet eun de da c'hortoz. An eil a lavare d'eben : O ma Doue ! varc'hoaz eman !... Daoust gant piou ec'h ay ar priz enor ? Gant Juli, gav d'it, pe gant Gwennola ?

— Godig he devo anezan !

— Ya, a souz-drenv, dre lost al linsel !

— Godig, eme eun all, n'eo ket prizioù eo he c'hoant ; ya, eun tog !

Arru eo an de ; sonet an eur keit gortozet. Savet 'zo eun teâtr e porz ar skol, digaset pankou, kadoriou ha, zoken, eur gador-vrec'h evit an Otrou Person a zo 'barz penn ar gouel kaer-man... Setu tud, gant o dilhad d'ar sul, o tigouezout leiz ar porz. Setu eur vestrez-skol gant eur vriad levriou.

Ar merc'hedigoù a die c'hoari, kana pe kêzeal a dremen beb eil war an teâtr. Arru eo an dre da bignal ive 'vit ar prizioù. Ar vugale, bep ma vezont galvet, a ya da gerc'hat al levriou hag ar c'hurunennou gonezet gante dre o labour, prez warneze da vont d'o diskouez d'o c'herent ha d'o mignoned.

Godig a glask etouez an engrouez daoust ha n'eman ket he zud eno, rak ma tichansfe d'ez i ve tapout eur priz bennak !... Kaeroc'h 'vit se 'zo bet gwelet...

Kaer he deus sellet, ne bar ket he daoulagad war den eus he anaoudegez.

Graet eo tro an holl vugale ; 'c'h eer breman da c'herveit ar priz enor... Peuc'h ! Grik ! Serromp hon geno ! Digoromp hon dlouksouarn !

« Priz enor !... D'ar plac'h ar fura hag an hini he deus, 'pad ar bloa, bet ar plasoù kenta en galleg hag en brezoneg... Juli Denez ! »

Klak ! klak ! klak ! Strakal a ra an daouarn da Juli Denez... Pegen sart eo, pegen seder he daoulagad o pignal war an teâtr ! Hag o tont e traou, sederoc'h c'hoaz ! Kaerat levr sulaouret a zo ganti 'n he dorn, ha kuerat druilhad rubanou stag outan !... Ar briolez a grog en he brec'h hag a gas anez da gât an Otrou Person. An dud a zav en o zav da zellet outi. He breur hag he c'hoar vihan zo piguet uhela m'hallont : « Juli ! Juli ! aman omp ! » hag he mamm ne distag ket diwarni he zellou leun a daerou a levez.

Godig zo êt kazi 'vel droug enni : — Alo ! emez, gant hec'h êr c'houermous, me n'am o man ebet !

— Gortozit, eme ar briolez, gortozet, itronezed hag ôtrone, eur priz hon eus c'hoaz da rei, eur priz d'an hini n'he deus bet priz ebet. Ne vo ket eul levr e vo, rak ne gar ket lenn, met plijout a ra d'ez i en em fîcha ; gant se, he devo eun tog !

Ar vugale a lavar dija he hano : — Godig an Didalve, kerz da gerc'hat da dog !

Ha Godig, eur mousc'hoarz faeus war he mûgennoù, a zav, pan eo galvet, da vont da gerc'hat he friz.

— Tostait ! eme ar vestrez.

Kerkent zo plantet d'ez i war he fenn eun tog, 'pebez tog !... toullou en daou

goste d'ezan, hag eur re vat a ziouksouarn azen o tont a-bik ermêz dioute...

Eno, avat, e savas eur skriagn ! — An tog azen ! An tog azen ! — Godig, daoust pegen divergont e oa, a dec'has kuit, dre gentan toull a gavas. An istor ne lâr ket ha mont a reas gant he zog da welet he c'hinitervezed Rannou, da Bodspern.

MOUCHIK.

Eun dever war marc'h

Selaouit mat ma kontin d'ec'h eur rimadell. Jobig a oa eur pôtr bihan oajet a c'houec'h vloa. Eur mintinvez arôk mont d'ar skol, ec'h eas d'ar marchost hag e pignas war gein ar marc'h koz. E dad, denet da gerc'hat unan eus ar c'hezek yaouank evit mont da arat, a voe souezet maro o welet Jobig war gein ar marc'h koz, eun tamm paper hag eur bluenn gantan, hag o skriva buan ha buan.

— Petra rez-te aze, Jobig ? eme an tad.

— N'ouzoc'h ket, ar skolaer 'n eus lavaret d'imp ober eun dever war eur marc'h.

— Mab kêz, eme an tad, te 'peus ententet fall ; ar mestr-skol 'en deus lavaret : Konta ar pez a ouzoc'h diwarbenn eur marc'h, ha nann sevel war gein eur marc'h evit skriva...

— Nann, tad, ar ger-man en deus lavaret d'imp : Faites un devoir sur un cheval.

— Just, ma fôtr, eme an tad, e giz am eus lavaret d'it... Disken prim ha kerz d'ar skol !

Met Jobig a oa pell zo war gein e varc'h koz, hag eiz eur oa prest da zon.

Erruout reas re ziwezat er skol ha tamm dever ouz e heul. Eur binijenn a dapas ar paour kêz Jobig !

KENTAN KONKOUR

Achu ar geriou-man. Pep regennad geriou disparti a zo eur c'hrenn-lavar. Ken lies a boent, ken lies a lizerenn.

K . . m k . p . g . r

N . b n . s . . t k . t o . z a .
s . . r o . z a . g g a
r . i s . r

T t e . a . h . . l w . r
e d u .

D . N g .
E k . . . k a . . d . p . z e . r
c ' h g .

A . n . b e . m . t e d . . d
a r . . k b . . a k . . . t k . . . e
e b . . n .

Prizioù. — Dibabet e vo, etouez al levriou neve voulet, prizioù evit ar vugale.

Aet ar Maout gant ar Brezoneg

An holl vrezonegerien a vol eul levezeg dispar enno o lenn ar c'helou-man : en eur c'henstrivadeg, eur c'honkour etre skridou gallek, provansek, italianek, brezonek ha spagnolek, eo aet ar « maout » gant hor mignon yaouank, an Ao. 'n Abad Pêr Bourdellès, ha gant ar brezoneg !

Ne gav ket d'in e vefe bet biskoaz krog ha krog evelse ar Brezoneg ha yezou ar broiou bras. Eur c'hourennadenn gaer, me lavar d'eoc'h ! Ha setu eo bet lamm » ar yezou lorc'hus, hag aet an trec'h gant hor Brezoneg karet.

Gant an « Académie des Jeux Florimontains », eus Chambéry, eo e oa bet savet ar c'henstrivadeg, war zigarez eur skeudenn vras-dispar a vo savet war ar Menez-Gwenn, uhela menez Europa, d'ar C'hrist, Roue ar Peoc'h. Eur brezegenn diwarbenn kement-se a oa danvez al labour.

Bet gantan ar priz kenta, an Ao. 'n abad Bourdellès a zo anvet skriver (correspondant) d'an « Académie »-se. An Ao. Serraz, an hini en deus graet skeudenn vras ar C'hrist-Roue, a zegaso d'ezan an hevelep skeudenn, e bihan. En tuhont da ze, e tle mont, e miz Gwengolo, d'ar gouelioù kaer a vezo savet e Jenev, pe e Lyon, da lavarout e brezegenn vrezoneg dirak an diorjal.

Gwella gourc'hemennou « Breiz » d'an Ao. Bourdellès. Bennoz Doue d'ezan evit an enor a zeu d'ar brezoneg dre e labour.

Kas ar skridou da :
RENER Breiz, KOADOUT,
dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou
d'an O. CLEC'H, person KOADOUT.
Chèques Postaux 48.82, Rennes.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
eost ha gwengolo.

TAOLENN : Ali. — Ar Pevar Aviel. — Devez ar misionou. — Ar c'hurun.
— Piou eo hennez ? — Ar c'honkour. — Fentigell. — Devez eur pôtrig bihan kaez.

ALI. — Ar re n'o deus ket kaset c'hoaz priz ar c'houmananchou o deus
kemeret a zo pedet da gas o arc'hant, ar c'hentan ar gwellañ, d'an
Ao. CLEC'H, person Koadout, c./c. 48.82, Rennes.

AR PEVAR AVIELER

Pevar levr a zo bet skrivet eus an
Aviel :

- an Aviel hervez sant Maze ;
- an Aviel hervez sant Mark ;
- an Aviel hervez sant Lukaz ;
- hag an Aviel hervez sant Yann.

Pevar aviel a zo eta, met n'eus ne-
met eun Aviel, rak ar pevar aviel
daoust d'ezê da veza skrivet pep hini e
e c'hiz, n'o deus displeget d'imp nemet
an hevelep tra, da lavarout eo : buhez
ha kelennadurez Hon Salver Jezuz-Krist.

Ar c'henta Aviel eo hini sant Maze ;
skrivet eo bet etre ar bloaz 50 hag ar
bloaz (blâ) 60, er Palestin, evit ar Yuze-
vien a oa deut da veza kristenien. Sant

Maze a voe da genta publikan, da lava-
rout eo, « tailhanter » (karget da zas-
tum an tailhou evit ar gouarnamant). Da
c'houde, e voe galvet gant Jezuz da veza
e abostol hag e kuitaas e vicher evit mont
gant. En aramean, er yez komzet neu-
ze gant ar Yuzevien, e skrivas e Aviel,
met diwezatoc'h e voe trôet e levr e gre-
gach, hag e gregach eo deut betek en-
nomp.

An eil Aviel a zo bet skrivet gant sant
Mark, e gregach hag e kêr Rom, a greder.
Sant Mark ne oa ket eus an daouzek
abostol, met kalz amzer a dremenas gant
sant Per, hag e skol sant Per eo e teskas
istor Jezuz.

An trede Aviel eo hini sant Lukaz, skri-
vet ivez e gregach, a-raok ar bloaz 63.
Sant Lukaz a oa medisin ha desket bras.
O veza na oa ket ginidik eus ar Jude, ne

Devez eur Potrig Bihan Kaez

Er gêr, du-man, diouz ar beure,
Ar c'hentan dihun vije me ;
Ha digant mamm e c'houlenn
Rei d'in dioustu ma jakeden.

Me na c'houlen ket evelse
Koll amzer ebarz ma gwele ;
Neuze dre an ti e reden
En eur frinkal ha diarc'hen.

Mamm 'lâre d'in : « Ma lapousig,
« Deus da lakat da votezig ;
« Goude e c'halli mont ermaez
« Da frinkal, redek, mar karez ».

O parlochat en kreiz an ti,
Ar c'hi a lipe d'in ma fri ;
Neuze jachen war lost ar c'haz ;
Hen a skrape, me veze waz.

Plijout rê d'in soubig al laez,
Yod silet ha dreist-holl krampoez ;
Hag eun tamm sukr, oh ! ya, kenan !
Er bufed kaven anezan.

Bepred an amann a lipen ;
Atao ma bara a lezen ;
Bemde stlabezen ma c'hafe ;
Deus ma holl nerz ouelen goude.

Me 'oa eur pôtrig « digourdi »,
Met ouien ket c'houezan ma fri ;
Me 'oa eur pôtrig dous ha fur ;
Pa c'hoarzen ket, e ouelen sur.

Me 'oa eur pôtrig dizoursi,
Tamm nec'het 'bet oan gant ma fri ;
Glaourenni rên ive kenan ;
Eur c'haner brao ac'h on breman. (1)

Taboulinat rên alies,
Gant eur vaz, war eur goz podez ;
Lâret veze d'in : « Koz pikouz,
« Heman n'eo mat 'met d'ober trouz ! »

Mamm lâre d'in : « Ma logodenn,
« Deus aman, kaez, war ma barlenn ;
« Deus 'ta neuze, ma fôtr bihen,
« Me glasko bêko d'it 'n ez penn ! »

Pa deue tud ebarz an ti,
E veze c'houezet d'in ma fri ;
Neuze veze ret rei « A ! kaez ! »
Pez na garen ket alies.

Pa c'h ên gant mamm da c'horô 'r saout,
Da eva laez me 'oa eur maout :
« Miaou ! 'me 'r c'haz ; n'ankorait ket
« Rei d'in an eonenn, me ho ped ! »

Ermaez er porz pa c'hoarien,
E rên eur gaer a gailharen ;
Goude valeen er poullou,
Da c'hoari karga ma botou.

N eur bailhachenn g..... saout, eun de,
Gant plijadur me a zanse ;
Leiz ma botou, ma jakedenn...
C'hoarzin a rên ken a dagen.

War graou ar moc'h me 'zigore ;
Goude, d'an ti, me a rede ;
Mamm 'lâre : « Ar c'hoz marmouz-man,
« Ret vo d'in larda anezan ! »

El liorz vihan drek an ti,
En eur redek warlerc'h ar c'hi,
Ouspenn linad, saoutig al laez,
E kaven pezh a garen drez.

Er fank, en drez, paour kaez bihen,
Lous ha roget ma jakeden,
Mil skwiz ha yost a-benn an noz,
Me gouske start em gwele kloz.

Janig AR MEUR.

(1) An hini a c'hlaouren kalz en bihan
a gan brao en bras.

Kas ar skridcu da :
RENER Breiz, KOADOUT,
dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou
d'an O. CLEC'H, person KOADOUT.
Chèques Postaux 48.82, Rennes.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
eost ha gwengolo.

TAOLENN. — Ha ret e vo d'eze gortoz mont d'ar c'hazern evit deski saludi ?
— Kelennadurez an Aotrou Doue a gaver er Skritur-Sakr. — Kern ar vu-
gale. — Breizadig a c'hoarz. — Goueliou bras ar Miz. — Klud ar goulm. —
Levriou nevez. — Konkour ar C'hrenn-lavariou.

Ha ret e vo d'eze gortoz mont d'ar c'hazern evit deski saludi ?

Gwechall, e veze desket d'ar vugale
petra o dije d'ober, pa gavent ar be-
leg, war o hent, o vont da gas an
Otrou Doue : dibab eur c'horn da
zaoulina, tenna o zog hag adori ar
Sakramant.

Gwechall, e veze desket d'ar vugale
stoui dirak ar groaz en hon c'hroaz-
henchou : *Me ho salud, kroaz vinni-
get...* ha lemel an tog hag ober sin
ar groaz.

Gwechall, e veze kustumet ar vu-
gale, pan aent en eun ti bennak, da
vonjouri tud an ti, en eur dont hag en
eur vont.

Gwechall, e veze berzet ar vugale,
pa gavent war o hent eur beleg, pe
eun den koz eus o anaoudegez, da la-
varet d'eze eur gomz dereat, kement
ha diskouez e oant savet mat.

**

Hirie... hirie... 'zo deut chenchamant.
Eun druez eo gwelet ! Pôtrig ha plac'hig,
nemet unan dre chans, ne ouiont ken
saludi na tad, na mamm, na mestr,
na mestrez, nag estranjour nag amezeg,
na kar na par.

Tremen a reont dirak ar groaz, evel
dirak eur post-kled...

Darn n'ouzont ket tenna o zog d'o
c'hure, d'o ferson, d'o mistri-skol...

Eur wech, eur beleg hag a oa pell
'zo person en hevelep parrouz, a gavas
war e hent eun tamm krennard ha na
reas nemet digeri frank e zaoulagad
hag e c'henou ha chom da sellet outan.
Hag hen d'e gaout : « Piou on-me,
mabig ? » emezan. — Respont ebet.
— Piou on-me ? Lâr 'ta ! — Ger ebet.
— Chilaou mat ha dalc'h sonj : « Aman,
er barrouz, me eo hoc'h ôtrou person.
Lâr breman : Piou on-me ? »

Hag ar pôtr, en eur suc'hellat e fri :
— Hoc'h ôtrou Person !
Kement-se tapet a oa bepred !
Daoust ha ret e vo d'ar bätredigou
a-vreman gortoz an oad soudard a-
benn deski saludi ?

Lennerien binan *Breizadig* ne
fell ket d'eze beza eus ar re-se !
Ivan ; hag al lennerezed a ouio ivez
'n em distkouez e pep digouez, evel
merc'hedigou kristen ha savet mat,
gwir Vreizadezed. PAQIG.

Kelennadurez an Aotrou Doue a gaver er Skritur Sakr

Petra eo ar Skritur Sakr ?

Ar Skritur Sakr a zo levriou bet skri-
vet dre ali an Aotrou Doue ha gant e si-
kour, evit rei d'an dud kelennadurez di-
war-benn gwirioneziou ar relijion.

Ezomm o deus an dud da veza kelenn-
net gant Doue ?

Ya, ezomm o deus. — A dra sur, an den,
gant e skiant e-unan, a c'hallfe anavezout
darn eus gwirioneziou ar relijion.
Gallout a ra gouzout kement-man : Eun
Doue a zo ; krouet en deus ar bed ha
savet lezennou hag a zo skrivet e kousti-
ansou an dud hag a die an holl senti-
outé ; eur vuhez all a zo hag eno e vo
roet da hep him hervez e oberou.

Met evit anavezout mat ar gwirione-
ziou-se e vefe ret d'an den kaout tri zra
ha n'en em gavont ket alies en hevelep
den : eur spered lemm, amzer da studia,
ha bolontez g'hen ober.

Ha dre-se, an dud ne c'hallont ket,
dre o nerz o-unan, anavezout buan
a-walc'h ha difazi ar gwirioneziou a zo
ret d'eze evit beva mat. Ezomm o deus
da veza kelennet gant an hini a oar pep
tra, ha na c'hall ket o lakaat da fazia,
da lavarout eo, gant an Aotrou Doue.

Doze en deus kelennet an dud ?

Ya, an Aotrou Doue a zo deut d'o zi-
kour. O c'hellenet en deus meur a wech,
met teir wech dreist-holl :
er penn kenta eus ar bed ;
en amzer Moizez ;

ha, da ziweza, dre hor Salver Jezuz-Krist,
an eil Person eus an Drinded en em
c'hraet den.

Desket en deus d'an dud, da genta, ar
gwirioneziou a c'hallfe, marteze, unar
bennak anavezout gant e nerz e-unan,
o kemer poan a-walc'h ; met o desket
en deus d'eze en eun doare splann, evit
ma c'hallfe an holl gouzout, hep poan
ebet, ha difazi, a-belec'h e teont, da
belec'h ez eont, hag anavezout mat o de-
veriou e-kenver o c'hrouer hag o nesa.

Desket en deus d'an dud ivez gwirio-
neziou all a zo pell dreist o spered hag a
vez anvet misteriou, ha rôet gant an Aotrou
Doue d'an dud, a-hed an amzeriou,
a vez kavet er Skritur Sakr. —

KORN AR YUGALE

LIZER
EUS SKOL GRISTEN TREGLANVIZ

Otrou Bener,

Me 'zo eur plac'hig trizek vloa hag a
lenn, herve klevet, ar brezoneg kerkoulz
hag ar galleg. Daoust hag-en e vin bar-
rek d'hen skriva ive ? C'h an da ober
eun esa, o skriva al lizer-man da laret
d'ac'h pegement e plij d'imp kannadig
« Breiz », « Breizadig ». Beza 'c'h omp
daou-ugent skolaerezh vihan ebarz hon
skol o lenn anezan. Gant kalz a brez, e
c'hortozomp hon c'hazetenn da fin ar
miz. Kaout a reomp anezi brao-tre. Barz
an diweza niverenn, hon doa bet kalz a
blijadur o lenn an « Tog-Azen ». Gwelet
a raemp Godig o pignat war an teatr,
gant lorc'h, da gerc'hat he friz. Met,
siouaz, elec'h ar priz, e oa deut ganti eun
« Tog-azen » ! Hag o lenn Kouignouas,
« Ma culpa », hag ive : « Me 'wel an
Otrou Doue, ar Gurnenn roz, sant
Fransez a Asiz, hon doa bet kalz a blija-
dur. Ha Biftou 'ta?.. daoust hon doa hen
gwelet dija war « Breiz ». Goulen a re-

omp daoust petra vo war ar c'henta ni-
vrenn ?

Pemp diouimp deus graet ar c'hon-
kourioù a gommp d'ac'h. Eun tamma bi-
han e oa d'ez, met kredi 'fan omp en
em dennet ervat. Se en deus roet d'imp
da sonjal. Met beza oa euzomp hebi-
hini da c'hout p'ou a gavfe, da
genta, eur c'hrenn-lavar. Unan a gave
eul lizerenn ; eben, eun all. Marteze 'benn
ar wech all, e vo aezetoc'h ar c'honkour.
Da c'hortoz e pedomp ac'hanooc'h da
resev hon doujans ar gwellan.

E. LE R.

23 miz e houevrer 1933. Skol T...

Breizadig a c'hoarz...

E dad a lavare da Bierig, karget e
zaouarn a vadigou :

— Pierig, ne debri ket an holl gwestel-
se, pe e vo lavaret ez out eul lonk-
ar-soc'h bihan !... Gouzout a rez petra eo
eul lonk-ar-soc'h bihan ?

Ha Pierig, ken dizrouk ha tra :

— Ya, tata, mab eul lonk-ar-soc'h bras.

✱

Godig a zo aet e kêr gant he zintin
Gait. En eur dremen dirak stal eur var-
c'hadourez lipouzezh, Godig a lavar d'he
zintin :

— Tintin Gait, roit d'in dek gwenneg
ha me a reio pemzek gwenneg gante !

— Penos se ? eme an dintin, difizius.

— Roit d'in ha c'houi welo.

Laket eur pezh dek gwenneg e dorn Go-
dig. Ha i da gât ar varc'hadourez hag
o prena pemp gwennegad sukriañ. Pemp
gwenneg a chom en he dorn hag a ro
d'he zintin.

— C'hanta, eme houman ; pelec'h eman
ho pemzek gwenneg ? Aman n'eus nemet
pemp !...

— Set, tintin Gait, eme C'hodig, graet
ho kont : pemp gwenneg ar sukr-man,
se ra pemp ; pemp gwenneg d'ar var-
c'hadourez, se ra dek ; ha pemp gwenneg
am eus roet d'ac'h, se ra pemzek, ra
ket 'ta ? SPEREDIK.

GOUELIOU BRAS AR MIZ

Miz meur a zo gouestlet da Sant-Jo-
seb, eman e ouel en 19.

Patron an Iliz katolik ha patron ar
maro mat, Sant Jozeb a zo anavezet ha
pedet e pep bro gristen. Sant ebet n'en
deus brasoc'h galloud evit Tad-mager
Salver ar bed.

— Er 17, e oa gouel Sant Patrick,
patron Iverzon, hag a lennfet kalz a
dreou burzudus, diwar e benn, e levr
kaer an Itron Jenovefa a Sant-Per
« Iverzon gwelet gant eur vretonez »

Roit « Breizadig » da lenn d'ho kama-
radou ha kamaradezed, endro d'ec'h.

KLUD AR GOULM

An noz en em led war ar vro ;
An avel-goanv a c'houez garo,
Hag amzer fall en gôr ;
Ar c'hoad o klemm hag o strakal,
En oabl, ar brini o koagal,
Poent bras klask ar goudor.

War eur skourrig leun a vranskell,
Eur goulm a gouez, a denn-askell,
Faez ha yost, ha poumner ;
Treï ha dizrei a ra he fenn,
He goug o sevel, oc'h astenna,
He zell skoemp ha tener.

N'eman ket aman he c'hledour ;
Felloc'h, avat, o-tal an dour,
Eul lec'h kevanezus (1) ;
War eun dervenn, kuzet ken brao,
E gein d'ar yenien, d'ar glao,
O kludig diakwizus !

Ha, hep strafilh, e tec'h buan
Diwar ar skourr dister ha gwan,
E tec'h evel eun tenn ;
Daou flak ! flak ! lemm war an avel ;
Ar goulm a zo en he c'havel,
Dinec'h ouz korventenn.

Ha, war he c'hud, e-tal an dour,
 Ne oar ket penôs eur gedour
 A glaske he buhe ;
 Penôs hepken he c'hoantiri
 He miras ouz eur maro kri,
 Eur maro didrue...

— War ho klud koant, koulmig dinoaz,
 Hunit dispont betek warc'hoaz...
 Kerkent hag ar beure,
 Tec'hit da voueta, — hag evez !
 Ha, warlerc'h trubuilh ho tevez,
 Deut d'ho klud adarre.

Dalc'hit d'ezan e-pad ar goanv,
 Ha, pa deui an nevez-hanv,
 Gant bleuniou ha tomder,
 Savit, a-damdost, eun neiz blod,
 Gant eur pâ'r kunv evit ho lod,
 Ha, d'imp, kanit seder.

Kân ar c'houlmed, endro d'an ti,
 A garg ar neziad a zudi
 Hag a skanva e boan
 Ouz e chilaou, war doull e zor,
 En e galon, laouen digor,
 Hunvrou a ziwan...

A-us d'am fenn, war an dervenn,
 Gwaskedet gant eun iliavenn,
 Trouzou, er c'hud, n'eus ket ;
 An noz, tenval evel eur zac'h,
 Gwall-amzer, skorn, grizilh, kazac'h :
 Ar goulm a zo kousket !

AR YEODET.

25 C'houevrer 1933.

(1) - **Kevanezus**, hospitalier.

Vit 4 real ar bloa, eur gazetennig bep
 miz ! Koulz lâret, evit netra !!..
 Ha koulskoude, n'eus ket bravoc'h eviti!

LEVRIOU NEVEZ :

« Istor Breiz ». — 1 skoed, gant frê-
 jou-kas (priz graet d'ar skoliou).

Iverzon gwelet gant eur Vretonez, —
 eiz real.

Almanag Breiz, — 8 real.

Prenit ha lennit !

ER MIZ A DEU :

AR GENTEL ISTOR BREIZ
 KONTADEN GODIG HA BEKBRAN.

KONKOUR AR C'HRENN-LAVARIOU

1. Kamm ki pa gar.
2. Neb na sent ket ouz ar stur, ouz
 ar garreg a rei sur.
3. Tremenet eo an heol war e dreujou.
4. Da Nedeleg,
 E kresk an de paz eur c'hefeleg.
5. An neb eo mat e deod a renk beza
 kalet koste e benn.

O deus kavet ar respontchou :

Eulalie Le Roy.
 Angélique Congard.
 Maria Couster.
 Suzanne Menguy.
 Jeanne Le Goff.

eus skol Treglanviz.

**

Goude komz, lenn ; — goude lenn,
 skriva. Setu ar pez a garjemp gwelet
 an holl vugale breton oc'h ouzout
 ober ervat, 'benn e kuitafont ar skol.

Aman unan ha na vo ket pell hep
 gouzout skriva mat.

« Breizadig » a ginnigo d'ez eun
 priz ouspenn, pa he deus digoret
 Korn ar Vugale.

Ret eo ma talc'hfe, — ha ma teufe
 kalz a re all d'ober evelti...

**

Priziou a vo kaset ive d'ar pemp
 o deus graet, ha graet mat, konkour
 ar c'hrenn-lavariou.

Kas ar skridou da :
RENER Breiz, KOADOUT,
 dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou
 d'an O. CLEC'H, person KOADOUT.
 Chèques Postaux 48.82, Rennes.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz eost ha gwengolo.

TAOLENN. — Pet lodenn a zo er Skritur-Sakr. — Kement e karan Jezus. — Kontadenn Godig ha Begbran. — Breizadig a gan. — Breizadig a c'hoarz. — Kalon ar Vamm.

Er miz a deu, e tevio ar GENTEL ISTOR, gant eur skeudenn, ha n'eo ket arru ganimp c'hoaz.

PET LODEN A ZO ER SKRITUR SAKR?

Ar Skritur-Sakr a zo rannet e diou lodenn :

An Testamant koz hag an Testamant nevez.

Petra eo an Testamant koz ?

An Testamant koz eo an hini a zo bet skrivet a-raok donedigez Hor Salver Jezuz-Krist.

Pemp levr ha daou-ugent a zo ennan.

Ar rumm kenta eus al levriou-se a gomz eus amzer genta ar bed, eus istor ha relijion pobl Israel ; eur rumm all a ro d'an dud kenteliou leun a furnez ; eur rumm all c'hoaz a zispleg, dre skridou ar Brofeted, ar pezh a dlee c'hoarvezout diwezatac'h, hag a verk dreist-holl, meur a gant vloaz a-raok, an traou brasa eus buhez Hor Salver Jezuz-Krist.

Petra eo an Testamant nevez ?

An Testamant nevez eo an hini a zo bet skrivet goude donedigez Hor Salver Jezuz-Krist.

Seiz levr warn-ugent a zo ennan :

Ar pevar aviel : aviel sant Vaze, aviel sant Mark, aviel sant Lukaz, aviel sant Yann.

Oberou an Ebestel (eul levr).

Lizerou an Ebestel — eul lizer warn-ugent skrivet gant pemp eus an Ebestel.

Pevarzek lizer a zo eus sant Paol ;

unan eus sant Jakez ;

daou eus sant Per ;

tri eus sant Yann ;

unan eus sant Jud.

Apokalips sant Yann.

**

Pet levr a zo en Testamant koz ?

Pemp ha daou-ugent (45).

Pet levr a zo en Testamant nevez ?
Seiz warn-ugent (27).

Pet levr a zo er Skritur-Sakr a-bez ?
Daouzek ha tri-ugent (72).

Ar gentel a vez lennet er penn kenta eus an oferenn a vez tennet pe eus an Testamant koz, pe eus lizerou eun Abostol bennak ; an Aviel a vez lennet da c'houde a vez tennet eus unan eus ar pevar aviel, hag ar Salmou a ganer d'ar gousperou, eus an Testamant koz.

(Tennet eus al levr kaer « Buhez Hor (Salver Jezuz-Krist).

Kement e karan Jezuz...

An Tad Per Chanel, kenta merzer an Oseani (Okeania), a ziskouezas a-vihanik eun devoision dener da Sakramant an Aoter. Ne skuize ket en iliz ; ha diaes bras e kave, pe wele unan bennak ha na veze ket fur a-walc'h e ti an Aotrou Doue. — Gwelout a reas eun devez unan eus bugale ar c'hatekiz o c'hoari gant an dour pinniget. Per a grogas dioustu en e vrec'h hag a c'hourdrouzas anezan.

— « Difennet eo c'hoari gant an traou santel ! » eme Ber.

Ar gentel a voe degemeret mat ha ne voe ket ankounac'haet (ankouaet).

Diouz e welout oc'h ober sin ar groaz, pe o stoui penn e c'hlin dirak an aoter, e oa anat pegen birvidik e oa e feiz. Gwech ebet ne dremene dirak eun iliz hep tenna e dog.

D'an deiziou a-raok ar gouelioù, ez as, dre blijadur, da sikour skuba an iliz ha kempenn an aoterioù. Tostaat a rae muia ma c'halle ouz an aoter. Eur plac'h o veza gouennet outan perak en em lakae ken tost d'ar Sakramant, e respontas :

« A ! kement e karan Jezuz !... »

Kondadenn Godig ha Begbran

GODIG HA BEGBRAN
A YA DA VALE BRO

Eur wech e oa, eur wech ne oa ket,
hag eur wech e oa bepred.

Hag e oa daou vinor, maro gante o zad hag o mamm, o chom o-unan-penn en eun tamm lochenn : Begbran, eur pôtr a 18 vloaz, ha Godig, e c'hoar, eur bloaz yaouankoc'h.

N'o devoa netra nemet al lochenn-ze; hogen, eur beure, en eur zavel, Godig a c'halvas he breur :

— Deus, emei, da welet!

— Petra? eme ar pôtr.

— Kouezet eo ar chiminal ha difreuzet an dôenn!

Gwir mat e oa : chiminal an ti a oa kouezet, en nozvez-ze, gant an avel, hag eur c'horn eus an dôenn a oa dizoloet.

Begbran a chomas eur pennad pof da zellet ouz e di ; souden e reas eur c'hrus d'e ziouskoa.

— Rôk eur miz, emezan, 'vo kouezet en e boull!

— Ret eo ober eun tamm kempenn d'ezan, eme C'hodig.

— A gav d'it? eme Vegbran. Kempenn anezan 'ta, rak me ne rin ket. Pa n'eo ket kouezet war ma c'hein, n'eus forz ken. Emberr, me 'ya da skampa ac'han ha da glask eun ti nevez.

— Feta, me 'yei ganit ive, eme C'hodig.

— Deomp neuze, eme Vegbran ; d'ober petra gortoz pelloc'h?

Dizrei a rejont en ti, hag e wiskjont ar pez a wella o devoa a zilhad. Godig a oa o kas samma war he chouge eur bakadenn, enni diou loa, diou skudell, bo-teier koad, koz rochedou ; met Begbran a lavaras hola.

— Stlap ar c'hoz treou-ze d'an doufle! emezan. A-walc'h hon devo d'ober d'en em charre.

Kemer a rejont eta peb a damm bara en o godell, ha mont endro.

— Pa hon devo serret eur yalc'had ar-c'hant, e teufomp war hon c'hiz hag e adsavfomp an ti! eme C'hodig.

— Teus ket ezomm da c'houl, sur, eme Vegbran.

Mat! setu an daou baour kêz war an henchou.

Betek d'abardae, e kerzjont, en eur grignat, gwech an amzer, eur c'hinaoud bara.

Pa oa an heol o vont da guz, en em gavjont ouz troad eur menez savet gant reier bras. En eur vont, e tremenjont e-biou d'eur feunteun, hag e-kichen ar feunteun, e weljont unan goz kluchet eno en he druilhou.

— Sell, eur wrac'h! eme C'hodig ; na dostaez ket d'ez, Begbran ; me 'n'eus klevet mamm o lavaret ar re-ze 'zo drouk.

Met ar wrac'h he devoa gwelet anez. (Da heuilh).

BREIZADIG A GAN

BOKIDI - HANV

Tôn : De-mat d'oh, Margeitig.
pe hini Ar Plac'h vihan
(Sonio : Feiz ha Breiz, eil levr, p. 33)

Tec'het ar goanv kalet, al lapoused a gân,
An heol a zav laouen hag an oabl a zo splan.

Nerz an domder gentan a lak al liorzou
Da gemer o mantell a c'hlazur, a vleuniou.

E goudor ar c'hleuniou, e lagad ar c'hreizte,
E tispak bokidi stankoc'h-stank de ha de ;

Bokidi koant ha brao, bokidi nevez-hanv,
Gant deliou aour-melen, deliou tener ha skanv.

Ken stank e tispakont, ma kred d'ar c'hrouadur
Ez int stered an nenv, kouezet dre blijadur...

P'eman ar gliz-veure o lugerni warné,
E seblantont arouez dinanmied an ine.

Ha ze a zo kiriek d'ar vugale dinamm
D'o c'harout, d'o c'butuilh ha d'o c'hinnig d'o mamm ;

Ha ze a zo kiriek e lakont, gant evez,
Bokidi-hanv a-leiz ouz skeudenn o Gwerc'hez.

An den oajet, pa deu dirak ar bokidi,
A zigouez gantan c'hoaz chom da huanadi...

O welout ken koant-all ar bleuniou difluket,
En em blij en o zouez hag o c'hwitaat n'houl ket.

Sonj e vugalesj, pa zastume bleuniou,
Amzer gaer tarnijet, o lezel envorioù !

Hag e karfe, den kêz, dizrei da vugelig,
Didrubuilh a spered ha glan a galonig...

Gened, glanded maeziou : bleuema, bugel, frankiz,
Nag eo brao, en ho skeud, ober eun tamm diskviz !

Mousc'hoarzadennig sart ar bed o tihuni,
Stered hon liorzou... Ya, c'houi a blij d'imp-ni !

16 a C'houevrer 1933.

AR YEDET.

Kas ar skridou da :
REIHER Breiz, KOADOUT,
 Idre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou
 d'an O. CLEC'H, person KOADOUT.
 Chèques Postaux 48.82, Rennes.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
 eost ha gwengolo.

TAOLENN. — Evit « Breizadig ». — Ar Brezoneg en diplom. — Miz Mae, Miz
 Mari. — « Breizadig » a blij... — Breizadig a zesk Istor Breiz... — Korn ar vu-
 gale skrivagnerien. — Breizadig a lenn.. — Breizadig a c'hoarz...

EVIT BREIZADIG

Trugare hon eus da lavaret d'eur mi-
 gnon hag a ginnig paea, bep miz, eur
 skeudenn da lakat war « Breizadig »,
 adalek miz here. Da skouer!

Ar Brezoneg en diplom

Setu hepdala mare an diplom.
 Evel er bloaveziou all, e teuomp da
 ginnig d'ar skoliou pennadou brezo-
 nek ha gallek hag a servijo da zan-
 vez eksamin evit ar vugale a gemerfe
 perz e lodenn vrezonek an diplom.

Pedi a reomp Renerien ha Renere-
 zed skoliou da gaout ar vadelez da
 gas, arôk fin ar miz, d'an Ao. LEC'H-
 VIEN, PERSON TREGLAMUS, — ha nann
 d'eun all, — HANOIOU ha CHOMAJ ar
 vugale a gemero perz en diplom.

E pep kanton, da ze an diplom, an
 Aotrou a vo eno evit ar brezoneg a

gavo, war e dôl, hanoiou ar vugale
 hag al levriou a servijo d'ober d'eze
 lenn : Istor Breiz ; Iverzon gwelet
 gant eur Vretonez.

Hano ha chomaj pep bugel a zo
 ret, abalamour gervel anezan de an
 eksamin, abalamour ive kas da bep
 hini ar priz en devo bet.

Daou rummad priziou a vo roet,
 ma n'efont ket d'an hevelep re.

I. — DA ZESKI DRE ENVOR
 HA DA LAKAT E GALLEG

MOJENNOU BREZONEK

AR VALAFENN HAG AR GWENAN(1)

— Mar be kaer an amzer,
 Eme ar valafenn
 'Zo berboellik he fenn,
 Mar be kaer an amzer,
 Me 'c'hoario seder
 'Touez bleuniou 'r parkeler. —

(1) : Dioc'h ar galleg.

Setu pemp gwenanenn
O voudal gant preder :
— Mar be kaer an amzer,
Touez ar bleuniou kempenn
Ni a boanio laouen
D'ober hon mël melen. —

Arri ar fall-amzer ;
Pa na gav mui bleuvenn,
E c'hlaour ar valafenn
Gant sec'hed ha naonder ;
Man d'ar gwenan seder
Frouez c'houek o foan, er gêr.

BARZ AR GOUET

II. — DA LAKAT E BREZONEG

Les Bretons venus de Grande-Bretagne, pays aujourd'hui appelé Angleterre, débarquèrent en Petite-Bretagne, notre pays actuel, pendant les Ve et VIe siècle.

Les moines dirigèrent nos pères dans leur voyage. Ils bâtirent en Petite-Bretagne un grand nombre de monastères.

Nos pères ont toujours aimé à honorer nos vieux saints.

Les plus grands saints d'origine bretonne furent : Saint Pol de Léon ; Saint Corentin ; Saint Tugdual ; Saint Brieuc ; Saint Samson ; Saint Malo ; Saint Hervé ; le roi Saint Judicaël.

Arrivés en Petite-Bretagne ou Armorique, nos ancêtres eurent à lutter contre les Francs de Clovis et ses successeurs.

Les bretons se défendirent avec énergie, tantôt vainqueurs, tantôt vaincus.

Les principaux chefs bretons furent : Saint Judicaël, Waroc, Morvan et Wiomarc'h.

Nominoé, qui vint après, vainquit les Francs à Ballon, en 845, et rendit la Bretagne libre.

Elle demeura libre jusqu'en 1532. Depuis 1532, elle fait partie de la France, mais n'a point abandonné ce qui fit autrefois sa grandeur, sa foi, sa langue, ses traditions.

Nous devons, nous aussi, y rester attachés.

Miz Mae, miz Mari

EUS A BELEC'H E TEU AN DEVOSION DA VIZ MARI

Setu aman petra a c'hoarvezas e kêr Rom, war fin an driouec'h et kantved, eun devez bennak eus miz mae.

Eur bugel diwar ar mêz a dastumas endro d'ezan bugale all eus e oad hag a zigasas aneze ouz troad eur skeudenn dimeus ar Werc'hez, evel ma 'z eus meur a hini en Rom, eul lamp o tèvi diraki deiz ha noz.

Eno, ar vugaligou, gant o moueziou skeltr, a ganas holl asambles Litanioù Mamm Doue.

En deiz warlerc'h, ar memez bugale, ha kalz a reou all da heul, a retornas adarre dirak ar skeudenn vinniget. Hepdale, ar mammou a ziredas d'o zro ; tamm ha tamm, eun niver bras a dud a gustumas dont evelse, bep noz, da bedi ar Werc'hez.

Evelse eo bet digoret pedennou ar miz mae.

Savet evel eul lilienn dispar, war douar an Itali, e kreiz ar gêr santel a Rom, dindan lagad Hon T. S. ar Pab, an devosion gaer-man a deuas prim da veza brudet en hon bro hag e pevar c'horn ar bed kristen.

Setu aman petra a vije mat d'imp ober evit santelaat ar miz man :

I. — Deomp bep noz d'an iliz, da gemer lod ebarz ar pedennou graet en enor d'ar Werc'hez.

II. — Ebarz ar gêr, er plas enor, greomp eun tron, gant bokedou, en enor da Vari, ha daoulinomp beure ha noz, da lavaret hon fedennou.

III. — Epad miz mae, tostaomp, da nebeuta eur wech, ouz an Daol zantel.

« Breizadig » a blij...

Eus Langonnet (Morbihan).

«...Betegout n'ankouafen, kemer a refomp 20 Breizadig. Plijet en deus kalz d'ar vugale ».

Eus T..... (Bro-Gerne).

«...Breizadig aman a blij d'an holl. Evit ar wech-man, n'o doa ket graet ar vugale ar c'honkour, rak unan eus ar c'hrenn-lavariou n'o doa ket kavet. Met sonj int d'en em lakat da studia gwelloc'h 'benn ar wech all. »

Breizadig a zesk istor Breiz

D'ar brezel e kerzas dinec'h ;
War ar Gall c'honezas an trec'h ;
War ar roue gall e trec'has
Hag e vro e tigabestras.

Piou eo hennez ? Nominoe ;
E Breiz a-bez e voe roue ;
Gant hon Breiz e reas eur Vro ;
Bugale, meulit e hano.

Korn ar vugale skrivagnerien

Skol gristen Panvrit, 9-4-33.

Otrou Rener,

Abaoe pell 'zo hon devoa c'hoant da skrivan d'ac'h. Met abaoe ma lennomp « Breizadig » e santomp hon eus eun deaver en ho kenver, hini an drugarez.

Ya, trugarez d'ac'h da vezan graet « Breizadig » evit ar vugale. Pa lenn hon zud « Breiz », ni a ve lorec'h ennomp o tiskouez hon eus ive hon journal « Breizadig ». En hon skol e ve lennet brezoneg bep sadorn ; ni gan brezoneg en hon skol, ni a gar ar brezoneg.

Kenavo, Otrou Rener, ha bennoz Doue d'ac'h.

Bugale skol gristen Panvrit.

Trugarekaat a reomp mestrezed-skol Panvrit hag o Rener eus o lealded e kenver yez ar Vro. Trugarez ive d'ar vugale a ziskouez tenna kement a vad eus o c'hentelioù.

Er miz a dev, e vourfomp :
EUR SKOLAEREZ VIHAN FUR,
gant Skrivagnerezed skol Treglanviz.

Breizadig a lenn...

KONTADENN GODIG HA BEGBRAN

Astean a reas he dorn, hag e c'houlenas :

— Eun tamm bara, 'n han' Doue, kristenien vat !

— 'Welez ket, eme Vegbran, eo eur baourez eo ! Deus, ma rofomp d'ezi eun tamm bara !

Begbran a zaou-hanteras e c'hinaouad bara diwezan, ha Godig a reas kement-all.

— Bennoz Doue d'ec'h ! eme an hini goz.

O lâret se, e savas en he sav, hag e tennas a-zindani eur c'hoz sac'h ledan ha hir, lou al ludu pe ar c'hae'h-ye war-nan. Kinnig a reas ar zac'h da Vegbran ha da C'hodig sonezet :

— Kemer a rafec'h ar zac'h-man diganin, emezi ; n'am eus ken netra all da rei d'ec'h evit hoc'h aluzen.

— Petra an diaoul a rin-me gant ar zac'h-ze ? eme Vegbran. N'eus netra e-barz !

— Kemerit-han bepred, eme ar wrac'h koz ; ne rey ket a zroug d'ec'h.

— Nann sur, mamm-goz, eme C, hodig. Da lakat hon arc'hant, bep ma serrfomp, e vo mat.

— Ha! ha! eme Vegbran, te 'gav d'it e tastumfomp leiz hennez a arc'hant! Ya da, da lakat hon bara, ma eomp da glask hon boued e vo kentoc'h mat!

— Kemer a rit-hu anezan? eme an hini goz.

(Da heuilh).

Breizadig a c'hoarz...

PELL GWÊZ !...

Matilin a arru eur beure e ti e amezeg, Yann gêz, tental e benn ha mantret e galon. Sevel a ra e ziouvrec'h, en eul lavaret :

— Glac'haret on, Yann gêz!

— Petra 'zo eta, Matilin? Maro zo unan bennak eus ho saoud?

— Pell gwêz! Pell gwêz, Yann gêz!

— Pe, marteze, ho kazeg Poulo?

— Pell gwêz! Pell gwêz, Yann gêz!

— N'eo ket maro Janed, ho kwreg karet?

— Pell gwêz! Pell gwêz, Yann gêz!

— Na petra neuze 'zo arru, Matilin baour?

— Kaeran mab yar z oa en Eskopti Gwened 'zo aet, vit an noz, gant Metik an evned (1)! Ha hennez, pa gane, a rae : Keuk a heuk a heu! Ooou!...

MAB LOIZ.

AR GOLISTED E BRO KONGO

War zouar Kongo, ez eo diaes bras kaout kolisted fur ha doujus. Kaer hoc'h eus klask ober plijadur d'ezo, evel rei d'ezo perle a bep liou da lakat en o c'herc'henn pe en-dro d'o dourn, atao e teuont a-benn da c'hoari d'eoc'h eun drogamm bennak.

Unan a stag ouz ho kein plunv otruch; eun all a ra « kâk-kâk-kâk! » evel eur ran, e-lec'h kana ar « C'hyrie »... A! mi-

(1) - Ar sparfel.

cher ar misioner ne vez ket dalc'hmat hep trabas, bezit sur!

Ma fell d'eoc'h gouzout kement-se, digorit ho taoulagad ha lennit : « Digant eur vaouez koz em boa prenet prun meur a wech ; eun dervez, setu-hi o tigas d'in eur c'hrennad a zek vloaz bennak, hag o c'houlenn diganin kemer he mab da respont an oferenn ».

Biskoaz n'em eus kavet war ma hent eul lapous ken speredek hag an tamm morian-se ; en eur ober eiz deiz, em eus desket d'ezan e gentel penn-da-benn.

Siouaz! eva a rae ar c'hanfard evel eur c'helorn toull! Kement boutailh a gave a vije skarzet gantan, hep sellout, zoken, petra a vije e-barz.

Ha p'am eus lavaret d'ezan, evit ar wech kenta, e tlee respont an oferenn, gant ar c'hoant da virout outa da laerez, e komzis outan evelhen :

— Dominig, te a wel ar gwin gwenn-man?

— Ya, me her gwel, ma Za (d).

— Gwin oferenn eo.

— Ya, ya, ma Za... Ya.

— Mat! Gellout a ri eva eun hanter anezan, bep taol ma responti an oferenn ; me am bo a-walc'h eus an hanter all...

— Bennoz d'eoc'h ma Za....! Dominig, hen.... eva ivez lomm-lomm gwin ! Vad da Zomini ; hen.... laouen...

— Mar dout laouen, gwell-a-se..... N'ankoua ket : eun hanter d'in-me !.... Kerz da wiska da zilhad.

Kredi mat a raen o dije kerzet an traou a-zoare ; met da c'houlz ar « Prof », a-boan m'en doa Dominig taolet gwin er c'halir a astenen d'ezan, ma tiskargas an hanter all en eun tas staen. Ha ne gredfec'h ket? Dominig, skrignet e zent gwenn gantan, da stoka e das leun a win ouz ma c'halir en eur hopal d'in :

« Yec'hed mat d'eoc'h, ma Za....! » Ne oa ket, sur, an dra-man hervez lezenn an Iliz. Met petra am bije graet?....

(« Ar Vuhez kristen », mae 1933),
28, avenue de la Marne, Lorient.
C. C. 209,81 Nantes : 6 lur ar bloaz.

Kas ar skridou da :
RENER Breiz, KOADOUT,
 dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha kroumanarc'hant
 d'an O. CLEC'H, pers
 Chèques Postaux 48.8.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
 eost ha gwengolo.

TAOLENN : Enor d'ar skoliou kristen. — Miz ar Galon Sakr. — Breiza-
 dig a zesk istor Breiz. — Eur skolaerez vihan fur. — Kontadenn Godig ha Beg-
 bran. — Breizadig a c'hoarz.

Lore ar Skoliou kristen

E skoliou Plijidi, Sant-Nikolas, Tre-
 glanviz, ar vugale kaset d'ar sertifikat a
 zo bet resevet holl pe kazi holl.

Setu Logivi-Plougras gant 19 pôtr re-
 sevet war 22 ; ha 7 plac'h war 8.

Aman o hanoioù — 1) Potred : Yves
 Simon (vit ar « Bourses nationales »)

Vit ar sertifikat : Louis Audren ;
 François Auffret ; Théophile Le Bihan ;
 Yves Le Bihan ; Jean Le Bras (notenn
 mat) ; Yves Cesson ; Pierre Coculo ;
 Marcel Donnart ; Eugène Lagadec ;
 Guillaume Le Foll (notenn mat) ; Ar-
 thur Larvor ; François Le Gac ; Fran-
 çois Le Gall ; Auguste Ollivier ; Jean-
 Baptiste Riou ; Théophile Rolland ; Jean
 Rubeus ; Antoine Simon.

2) Merc'hed : Lucie Chéquer ; Alice
 Geffroy ; Valentine Morvan ; Joséphine
 Normand ; Yvonne Rolland ; Marie Tou-
 boulle (notenn mat) ; Simone Yvon.

E skol Sant-Jozef, Plistin, war 12 sko-

laer, 11 a zo bet resevet. Setu o ha-
 noioù :

Pierre Guizioù, Eugène Lachiver, Yves
 Le Mat, Louis Le Peuc'h, Vincent Moal,
 Raymond Morvan, Yves Poder, Francis
 Prigent, Pierre Prigent, Hervé Quintin,
 Raphael Scotoux.

D'ar mistri ha d'ar vestrezed, d'ar vu-
 gale ha d'o zud, gourc'hemennou!

MIZ AR GALON-SAKR

Miz mezeven a zigas da sonj eus an
 tri goulenn en devoa graet Hon Sal-
 ver d'al leanez Marc'harit-Mari, e
 1689, kant vloaz arôk an Dispac'h :

« C'hoant bras am eus e vefe gouestlet
 ar rouantelez d'am C'halon-Sakr ; — ma
 vefe laket skeudenn ar Galon-se war
 banniel ar vro ; — ma vefe savet eun iliz
 en enor d'in ».

Savet eo bet d'ar Galon-Sakr an
 iliz a c'houlenne ; met e c'houlennou
 all n'en deus ket bet.

Pedomp evit ma teuio da wir an tri
 goulenn.

Breizadig a zesk istor Breiz

PONTKALLEK A ZO TAPET
E PRESBITOAR LIGNOL.

Maro Pontkallek

Goude Loeiz XIV, gouarnour Breiz en hano roue Frans a fellas d'ezan sevel tailhou, heb aotre Breujou Breiz, pe Kambr Breiz.

Neuze e savas ar Vretoned etreze eur vreuriezh da enebi. En he fenn e oant pevar dijentil, Pontkallek unan aneze.

Klask a rejont skoazell digant ar Spagnoled ; met ar gouarnour a deuas da c'houzout hag e voe laket klask warlerc'h Pontkallek hag e vignoned. Tapet e voent ha dibennet o fevar, e Naoned. (26 meurz 1720).

Pontkallek n'en doa nemet 21 vloaz. Savet e voe eur werz en e enor. Setu lod anezhi.

E presbitoar Lignol e voe kroget war Pontkallek. E oa o vont gant an dragoned, pan arruas war an hent gant eur vandenn vugale.

Pan ae ebiou parrez Berne,
Digouet eur frapad bugale.

— Mat d'oc'h ! mat d'oc'h, ôtrou Markiz,
Ni 'ya d'ar vourc'h, d'ar c'hatekiz.

— Kenavo, bugaligou vat,
N'ho kwelo mui ma daoulagad.

— De helec'h et eta, otro,
Ha dont refet souden endro ?

— Me na ouzon ket, Doue 'r goar ;
Bugale haour, me 'zo war var.

O chërisa en deve graet,
Paveved e zaouarn ëreët.

Kriz vije 'r galon na ranne ;
Re 'n dragoned zoken a rae...

(Barzas-Breiz, p. 331).

Korn ar vugale skrivagnerien

Eur Skolaerez
vihan fur...

Ar yaou a oa ; ha daoust ne oa ket a skol, Janedig, 10 vloaz, hag he breur, Pierig, 8 vloaz, a oa aet o-daou d'ar vourc'h. Lazet e oa eur porc'hel, — resped d'ec'h, — en ti o zud ; hag evel eman ar c'hiz, e oa ret rei an tanva d'ar vignoned. Eun tamm siliz pe chaosiz a oa ive da gas d'ar skolaer ha d'an Otrou Person, Plijadur o devoa graet, evel just, ha da « Vadame » ha da Vatez ar Presbitoar ; an eil evel eben o devoa roet eun tamm dic'haou d'ar vugale ; peb a damm gwerz-butun, ha leiz o godellou a vadigou. Pierig a oa laouen tre, 'n eur zizrei. Ne baouez ket da « loupa », ha da zellet e arc'hant. — « Eun toullad brao a ganetennoù am o gant ar reze ; gav ket d'it, Janedig ? — Ro peuc'h d'in, marmous, rak fached on ouzit. — Fached adarre?... — Se 'zo gwir ive!... Ne rez nemet mez d'in. N'in ganit gwech ebet ken nelec'h, sur mat!... — Perak 'ta ? — Perak?... Eun tamm bihan muioc'h ne tije ket lavaret « merci » pa zo roet treou d'it bremaik. — N'am eus ket lavaret « merci » ? — Eo, met eun tamm « merci » berr. N'am eus ket lavaret d'it alies ne vije ket lavaret « merci » e-unan?... E ve ret lakat aotrou, itron, Man-

ri-Louiz, Soaz ? — Gwir, eo, ankouaet am oa. — Ankouaet a rez dalc'hmat!... Ha da dog, fripon?... Chomet brao oa war da benn, pa oas o kôzeal gant an Otrou Person, ha gant « Madame ». N'am eus ket lavaret d'it, c'hoaz, meur a wech, penôs, pa vi o kontan gant unan bennag hag a dieer doujans d'ezan, evel ar skolaer, « Madame », « Ma Mère », e tleez chom diskabel, nemet lavaret a rajent d'it lakaat da dog. Ar bôtred holl de ober se, ha pa vezer bihan ha pa vezer bras... D'imp e ve lavaret se er skol. — Te... te... te..., Janedig, te a ra sima-greou, avat, Prestik e sermoni gwelloc'h evit ar person d'ar zul! — Ar Person? Sell aze eur gomz c'hoaz! Marvat, e ve lavaret : an Otrou Person? — Bah! kement a lavarez d'in, ken n'am e ket a sonj aneze holl! — Ha Pierig kuit, en eur c'haloupat hag en eur heja e skoa. « Mfe lavaro d'am mamm, d'am zad, petere pôtr difurlu a rez, ha me zo sur az tevo sonj eus o c'hentel ».

Pierig a daleas da redek. Gouzout a rae en devoa eun tad hag a ouie gour-drouz, zoken larda, pa veze ret.

« N'han' Doue, Janedig, emezan, trist evel Doue Pleuveur, na lavarez ket se er gêr! Me a bromet d'it beza furoc'h eur wech all. — Gwelet a refomp. Sell, eme Janedig, eun tamm laouenaet aerman, me garfe gwelet ac'hanout evel « Jobig an Teroug ». Heneze a zo fur, en ill, en henc'hou, er skol, herve klevet, ha dereat 'ta!... En de all, c'h arruaz en ti Marijan da gere'hat kafe. Gouveet en devoa lemel e dog, derc'hol anezah 'n e zorn, goulenne e daou lur kafe, ma plij », ha lavaret, 'n eur vont ermêz ; « kenavo ha « merci ». Eun ôtrou, eur beajour-konvers hag a oa eno a lavaras, pa voe aet ermêz : « Sell aze, avat, eur pôtrig hag a zo savet mat! Heneze a ra enor d'e dud, d'e skol ». Me am oa sonj et ennout : « Daoust pegoulz e klevin vo lavaret se deus Pierig ? » mon-me.

(Skrivet gant vugale
eus skol gristen Treglanviz).

Breizadig a lenn...

GODIG HA BEGHRAN

PENNAD MOULET. — Godig ha Beghran, daou emzivad, kousset o zi, a zo aet da vale bro. Eur wraoc'h kavet

war an hent a c'houlenne digante eun tamm bara hag a ginnig d'eze eur sas'h burcudus evit o alusoc'h.

Ar pôtr a dapas ar sac'h war e skoa. Ar reor anean a ruze d'an douar, ken hir evel ma oa. Ma oa hir, ledan e oa ive.

— Danve peb a vantell vat hon eus ennan bepred, eme Vegbran. Gwelomp an diabarz!

Hennan a oa eur sac'h fentus. Tri estaj a oa diontan.

— Gwelet mat a raer, eme C'hodig, goustadik, heneze n'eo ket sac'h eur c'hristen eo!

— Ma! n'eus forz, eme Vegbran, p'en devoe toutet e zorn betek d'an itron ; breman bepred e vo d'eur c'hristen, rak me a lak anezan war ma hano. Kenavo, mamm-goz, ha trugare!

Pa deuas noz warnê, Beghran a lavaras : « Ne welan chiminal ebet. Ret eo d'imp chom er-mêz, aman, rag ar menez.

Pez a reas ar sac'h war an douar ; met raktal, ken prin hag al luc'hedenn, ar sac'h a dec'has, hag en em gavjont, i o-daou, gant eun dëcan a-us d'o fenn. Ar sac'h a oa et da di.

Ma lavarten d'ec'h ne oa souezet na Beghran na Godig gant kement-man, e lavarten gaou.

N'am eus ket a sonj hag-en ne oa ket, zoken, kousset Godig war he reor ; Beghran, da vihanan, a oa chomet en e blonm, met ken estlammët e oa deus e zav evel Godig deus he c'hoaze.

Na c'houi, daoust hag-en ne vijeoc'h ket bet ?

An ti evel pep ti onest, a oa ennan boed da zibri ha gweleou da gousket.

Ditri a rejont bara ha kig ha frouez eleiz o c'hof, ha kousket evel daou vroc'h. En de warioc'h, pa savjont, e kavjont o leiz ois o gortoz. Kerken ha dëbet, a-boan lavaret gras, setu ma voent adarre ermêz, gant o sas'h en o c'hichen.

Boed a oa ennan, avat, evit 'pad an de.

— Pebez euvad! eme Vegbran. Na pegen brao e vo d'imp, ma tale'h evelhen ben-de!

Goude eiz devez vale, gant o zi bepred o heulh aneze, Beghran ha Godig a digouezas en eur gêr. Tol a rejont ple, en eur dostaat d'ez, penôs e oa e-leiz a dud war he zro ; prez a zeblante beza warnê holl, evel pa vije bet eun anebour bepred.

Kas ar skridou da :
RENER Breiz, KOADOUT,
dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou
d'an O. CLEC'H, person KOADOUT.
Chèques Postaux 48.82, Rennes.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
eost ha gwengolo.

TAOL N : Zizir. — Mojennou brezonek. — Korn ar vugale skrivagnerien. —
Godig ha Begbran. — Breizadig a c'hoarz.

**Santez Anna, patronez Breiz, pedet evit
ho Pretoned !**

ZIZIR

Eur mous bihan a grie, a-bouez penn,
hanoiou ar c'hazetennou a werze : « Le
Petit Parisien ! La Volonté ! L'Echo de
Paris ! » ha re-all c'hoaz.

Eul lean eus a Urz sant Fransez a dre-
menas en e gichen :

« Paotr, emezan, ro d'in ar gazetenn
« La Croix.

— N'em eus ket hounnez ; n'em eus
biskoaz klevet hano anezi.

— Fenaos, n'ec'h eus ket gwelet eur
gazetenn hag a zo eur groaz warni, er
bajenn genta ? — Nann... — Gouzout a
rez da vihana petra eo eur groaz. —

— Nann, ne ouezan ket ! » Hag al lean

da ziskouez ar groaz a zouge : « — Ah !
eme ar paotr, evel ar re a vez gwelet er
vered war ar beziou ! — Badezet out ?
— N'oun ket c'hoaz. Va mamm a lavar
a-wechou eo poent sonjal em Fask kenta
hag e vije ret va badezi... Met ne vez ket
kavet a amzer. »

**

N'eus ket ezomm da vont d'an Afrik
pe d'ar Chin evit kaout tud gouez.

« Pe hano ec'h eus ? a c'houlennas al
lean. — Désiré Hurtin, met ne vez graet
nemet Zizir ac'hanoun. — E pelec'h
emaout o chom ? — Er ru N..., n° 8. —
Mat eo, mont a rin d'az ti. »

E TI ZIZIR

« — C'houi eo mamm Zizir ? a c'houl-
lennas an Tad. — Ya, petra en deus
graet adarre ar pezh fall-se ? — O ! droug

Kas ar skridcu da :
RENER Breiz, KOADOUT,
dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou
d'an O. CLEC'H, person KOADOUT
Chèques Postaux 48.82, Rennes

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
eost ha gwengolo.

TAOLENN. — D'ar Vugale. — Chapeled ar Vugale. — Korn ar Vugale skriva-
gnerien. — An naer hag al livn. — Godig ha Begbran. — Kolas ha Jan-Klod
o vont d'ar skol.

D'ar Vugale

Ar C'hannadig-man a dlefe beza
skrivet eul lodenn vras anezan, gant
ar vugale o-unan. Penôs e vezo ka-
vet skrivagnerien ha skrivagnerezed,
diwezatoc'h, da skriva war ar c'he-
laouennou ha kazetennou brezonek ;
penôs, zoken, e c'hallo ar c'helaouen-
nou-se beva, mar ne ve ket stank ar
skrivagnerien dre ar vro?

Ret eo e teufe eur c'houlz ha n'hall-
fe den ebet lavaret, hep ruzia : N'ou-
zon ket skriva brezoneg!

D'ec'h, bugale, d'ober aman ar gam-
med kentan!

Enor d'ar re o deus i graet dija!

Aman warlerc'h e kavfet o labour.

BREIZADIG A BED....

Chapeled ar Vugale

E bro ar « Somme », en em gav eur
vourc'h vihan, he hano Misery. Eur
rouz a 300 a dud, gant eun iliz hag eur
beleg, evel ar parrouziou all.

Brao bras d'an dud-man heuilh o reli-
jion, mar o dije bet c'hoant d'hen ober ;
met c'hoant ebet n'o devoa : o ferson ne
oa ket evit o digas d'an iliz.

Eun devez, avat, setu petra a c'hoar-
vezas. Eur plac'h yaouank eus ar vourc'h,
hag a heuilhe mat he relijion, daoust d'ar
skoueriou fall, he devoa kustumet dont
bemde d'an iliz da lavaret eur bedenn di-
rak ar Sakramant. Eun deiz bennak, hep
teurel evez, e lezas an nor dem-digor
war he lerc'h.

Ar skol a oa oc'h achui, ar vugale o
treuzi ar vourc'h da vont d'ar gêr : « Sell
'ta, eme unan, digor eo dor an iliz....
Deomp da welet petra zo a-neve? Eur

KONKOUR AR SKEUDENNOU

I

Petra intentet dre ar skeudenn-man ?

vadeziant, marteze, ha prof evit ar ganfarded ? Ne gavjont nemet ar plac'h yaouank war he daoulin.

- Petra rit aze ? emeze.
- Lavaret ma fater !... Ha c'houi ?
- Ni zo deut da welet petra oa.
- Lavarit eta eun « Ave Maria » gamin. N'eer ket kuit eus an iliz hep lava-

ret eur bedenn bennak. Ha deut adarre ar'hoaz.

Ober a rejont en deiz-se, ha dizrei an deiz warlerc'h, ha re all gante.

Goude eun « Ave Maria » e voe lavaret nao all... ha bemdeiz.

Ar plac'h yaouank o fedas d'ober kement all er gêr. Senti a rejont outi.

Hepdale, e voe gwelet an dud o chench doare ; ar vuhez gristen o adveva, o ad-vleunia... Hep na retred, na mision, na patronaj, na seurt, ar barrouz a voe troet tu vit tu.

Netra nemet gant « Ave Maria » ar vugale.

Kement-man a oa daouzek vloaz arôk ar brezel. Er bloaz 1925, eun Tad Misioner a glevas komz eus ar burzud graet e Misery, gant chapelad ar vugale. Bruda 'reus ar c'helou, ha setu hirie eo anavezet e pep korn ar Frans, hag er broioù estren, zoken, er Brezil, er Chili.

An T. S. ar Pab en deus bet kavet mat kaer an devosion-man ha graet d'ar c'hardinal Gasparri skriva da gardinal Pariz eul lizer a c'hourc'hennou.

Er miz a deu, me gonto d'ec'h, bugale, lod eus burzudou Chapelad ar vugale.

TONTON POL.

BREIZADIG A SKRIV....

Korn ar vugale

Skrivagnerien

« Breizadig », ma c'hannad ker, Setu achu da vloa kenta ganit... Abaoe devez da vadeziant, en Bleun-Brug Gras, e anavezan ac'hanout. Abaoe, ec'h out deut, bep miz, d'am c'haout d'am skollig. Ha gant pebez prez e c'hortozan ac'hanout, ha ma c'hamaradezed ive!... Plijout a ra d'in lenn ha kanaan brezonek.

Godig ha Begbran a zidu ac'hanon ; hast am eus da c'hout petra a arruo gante, Zizir am eus kavet trist ha brao ive. Desket em eus son ar pôtrig fur, ha plijadur am e o kanaan anezi war don ar « Serr-Not ». Plijadur am e ive o lenn pennadou-skrud ma c'hamaradezed. Met perak merc'hed ha pôtrid vihan ar skolioù all ne zigasant ket d'it ive kontadenou ? Marteze n'anavezont ket ac'hanout ? Kae d'o gwelet ha lavar d'eze skler nan out ket ker... Pevar real ar bloaz nebeutoc'h en o godel ? Petra eo se ? An holl vugale a c'hell da brenan... Hag a vec'h o devo da anavezet ma pliji d'eze gwelloc'h evit an holl gannadou all, memez gwelloc'h evit « Bernadette » a gavan ive ken brao.

N em skol omp daou-ugent o resev ac'hanout. Evit an delou, e vo adneveat ar c'houmananchou. Marvat, e vo eun nebeudig ouspenn o rei o fevar real.

Allo, poent eo d'in achui ma lizer.

Bloavez mat d'it adarre, ma « Breizadig » ker !

Eur Vretonez vihan hag a ra d'it he gwellan gourc'hennou.

Janedig AR GOFF.

ER MIZ A DEU :

Eul lizer all gant Janedig L'Anton.

BREIZADIG A ZESK....

MOJENNOU BREZONEK

An naer hag al livn (1)

Klevet em eus edo eun naer O vevan e kichen ti eun orolacher ('Vid 'n orolacher-ze eun amezeg fall!)

Mont eure eun deiz 'barz e stal Evit klask eun dra da brejan. Ne gavas meuz eno, avat. Med eul livn dir, 'n em lakas da grignat. Al livn-ze a lavar, hep tamm buanekât :

-- Tra diouziek, petra 'vennez ober amañ ? Te 'n em gemer, ruzerez kêz diroll, Ouz nea a zo kaletoc'h 'vidout-te ? Arôk m'hallfes lemel diganin-me Eun hanter-liardad danve.

E vo torret 'n holl dent a zo ez pennig foll, Krog ebet ne zoujan em dir. Met hini ar c'hantvejou hir. — Eur skouer eo se vidoc'h, tud izel a spered, Pa n'oc'h ket gonest da groui eun dra [goant.

Emoc'h o klask danta bepnet Ar pep gwellan a ve gant ar re-all savet. Kavout a ra d'ec'h-hu, krogerien diskiant, 'Chomfe roudouigoz ho tant

War gement penn-ober-brudet Ho lak da vont ken kounnaret ? Nann ! beza int 'vidoc'h arem, dir, dia- [mant.

BARZ AR GOUED.

(1) - Troet diouz La Fontaine.

Godig ha Begbran

PENNAD BET MOULET. — *Begbran ha Godig, aet da vale bro ha bet gante, digant eur wrac'h koz, eur sac'h burzudus, en em gav en eur gêr 'lec'h m'eman an holl o c'hortoz ar maro digaset gant Laer an tan, a sklask pep tra war e hent. Eun den koz a ro kelou da Vegbran :*

Er palez e-unan, e ve miret an tan beo noz-de. Tud a zo eno ha n'o deus ken micher nemet da dôl koad ennan ha da c'houezan warnan heb ehan. Ar vrud a zo penôs ma teufer a-benn da espern eun tamm tan, en eul lec'h bennak, goude ma vije tremenet, e kollje e c'halloud hag e vije gallet, marteze, hen laza. Anez se, ar bed a-bez a zo barnet da vervel. Herve, an trede lodenn a zo skornet betek breman.

— Sponta a rit ac'hanon, eme Vegbran. Galloudus bras eo eta ar jeantman?

— Ret e vije, eme an den koz. Darn a lavar e c'hall, hep koll tamm ebet eus e nerz, kemer ar furm a gar, betek an distera.

— Ha penôs eta e anavezout?... Marteze eman en kêr breman, pe zoken 'barz kao ar roue!...

— Nann, rak n'hall ket mont war-rôk, anez beza distrujet pep tra war e lerc'h Pa welfomp ar yeot o wenvi endro da gêr, hag an douar hag ar vein o skalfa gant nerz ar riou, neuze e vo arru. An den koz a lâras d'e vatez serviji peadra da zibri ha da eva.

— Trugare, tad-koz! eme Vegbran. Met me am mije c'hoant d'ober an dro da glevet ar c'heloioù.

— Deut eta! eme an den koz... Lezit aman ho sac'h.

— Salokras, eme Vegbran, ma sac'h na guitaan anezan gwech ebet!

Int o-zri da vont eta er-mêz, a-dreuz d'ar ruiou leun a dud, a girri, a loened hag a goad.

Ne oant ket êt a-bell, ma weljont eur bobl dastumet en-dro d'eun embanner. Heman a oa en e zav war eun daol, hag a lenne eur paper a oa gantan en e zorn:

(*Da heuilh*).

BREIZADIG A C'HOARZ...

—«»—

Kolas ha Jan-Klod o vont d'ar skol

Jan-Klôd. — Kolas, divun divunetezenn... Ec'h out?

Kolas. — Gortoz ken am o roet eun têt-men d'ar goz kegin-hont. (Stlepel a ra eur men gant ar gegin).

Jan-Klôd. — Ec'h out breman?

Kolas. — Ya.

Jan-Klôd. — C'hanta... Hounnez zo brao, te oar?...

Kolas. — Lâr 'ta, 'vo gwelet!

Jan-Klôd. — Divun... unan.. ha n'eo na ma breur.. na ma c'hoar.. ha koulskoude.. eo mab d'am zad!.. Piou eo hennez? Han, divun hounnez! Me 'm eus graet!

Kolas. — (En eur ober eur jach war golier Mauris) O! neuze, me rei ive!

Jan-Klod. — Pemp bouton ne ri ket!

Kolas. — Pemp bouton e rin!

Jan-Klôd. — Alê! Dao! Dao! (Skei a reont an eil e dorn egile).

(Kolas a glask, a grafign koste e benn, a jach start war golier Mauris; 'benn ar fin, e ra eur c'hrus d'e ziskoa).

Kolas. — N'eo ket brao da divunetezenn!...

Jan-Klôd. — Nann, pa n'out ket kab da gât anei!

Kolas. — Gon!

Jan-Klôd. — Lâr 'ta neuze!

Kolas (droug ennan). — Me oar, me? Piou a zivunfe ar seurt-se?

Jan-Klôd. — C'hanta, sell! An hini n'eo na ma breur na ma c'hoar ha, koulskoude, a zo mab d'am zad, eo... me, sur avat!...

Kolas. — Ya, sell aze divunettezennou! O! la! la!

Jan-Klôd. — Ma femp bouton d'in!

Kolas. — Tevo ket!

Jan-Klôd. — Bo!

(Redek a ra Kolas kuit ha Jan-Klôd war e lerc'h).

Kas ar skridcu da :
RENER Breiz, Ko. JOUT,
dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou
d'an O. CLEC'H, person KOADOUT.
Chèques Postaux 48.82, Rennes.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
eost ha gwengolo.

TAOLENN. — Anna a Guigné. — Chapeled ar vugale. — Kenstrivadeg ar skeu-
dennoù. — Korn ar vugale skrivagnerien. — Godig ha Begbran. — Kenavo ! —
Breizadig a c'hoarz. — Konkour ar skeudennoù (II).

Anna a Guigné

En 30 a viz gwengolo diwezan, da 8
eur eus ar beure, e voe digoret, e bered
Annecy, be ar plac'hig burzudus, Anna
a Guigné, a vevas hag a varvas evel eur
santez vihan.

An Ao. Villerabel, hon c'henvroad, Es-
kob Annecy, en deus graet studia he
buhe hag he vertuziou, en ali ober lakat
anezi war roll ar sent.

Eur bagad tud a oa deut d'ar vered,
daoust d'ar glao ha d'an amzer yen. Er
renk kentan e oa mamm ar plac'hig.

An Ao. 'n Eskob a lavaras diou dize-
nez chapeled ha neuze an testou, ar vedi-
sined, ar vicherourien a douas war levr
an Aviel beza rik en o labour.

Ar be a voe digoret, an holl, war
skouer ar vamm, sioul ha karget a zou-
jans. Douget e voe an arched d'an ti, —
d'he zi, — hag eno e voe dizoloet korf

ar plac'hig evurus. Ne spes e oa c'hoaz
hag anat mat, dremm hag all.

An dud a dremenas dirakan hag a sto-
kas outan chapeledou ha medalennou.

Neuze e voe laket en eun arched neve
ha siellet warnan. Evelse e chomo ken
e kavo mat an Iliz ober gant ar bugel-
man eur santez.

Kement-se ne zaleo ket, rak diaes eo
niveri ar miraklou graet gant Doue e
kenver ar re a gas d'ezi pedenn.

BREIZADIG A BED

Chapeled ar Vugale

Chapeled ar vugale en deus graet bur-
zudou. Ha gant se, setu eur person hag a
skriv n'eus ken a obidou hep beleg na
kroaz en e barrouz, abaoe m'eo krog ar

vugale gant o fedenn pemdeziek en iliz.
Eun all a lavar, mar d'eo bet leun e iliz gant noz Nedeleg, (ar pezh na oa ket e gortoz), eo en abeg da bedennou ar vugale.

Eur plac'h yaouank, hag a gemer soursi eus bugale ar chapeled, a zo souezet bras gant eun dra : warlerc'h eur bugel e teu eun all, hag an eil a denn egile ; met ar pezh a zo kaeroc'h, emezi, eo gwelet bugale komunisted lezet gant o zud da zont bemde d'ar chapeled.

Eur pôtrig, hag a oa bet desket d'ezan gant e dud huchal war ar veleien ha prezek d'e gamaraded penôs ne oa Doue ebet, en em silas eun de 'mesk ar re all hag a deuas, goude lavaret an dizenez, da c'houlenn eur chapeled digant ar vestrez. Houman ne oa ket jalet da rei d'ezan, gant aon petra vije graet gantan en eun ti evelse.

Ar pôtrig ne goll ket kalon ; troc'ha ra tammou kaoutchouc gant e gontel ha toulla aneze gant eur boentenn ; tremen a ra aneze, beb eil, war eun neudenn ; er penn e stag eur groaz tennet diouz tammou boest houarn gwenn, -- ha setu...

— Bopred am eus eur chapeled ! emezan.

Er bloa warlerc'h, ar pôtrig-se a oa da gentan er c'hatekiz.

Betek ar re vihan 4, 5 vloa a deu da veza devot bras d'an dizenez chapeled.

— Deut int, daoust d'ar riou, eme eur vestrez, pegwir e oa skornet an dour er pinsin dour biniget...

Chapeled ar vugale a zo, e kalz a barrouzioù, eur vammenn a c'hrasou pulh evit an holl.

(Kroaz Pariz, 8 here 1933)

**KENSTRIVADEG
PE KONKOUR AR SKEUDENNOU**

Roet e vezo poenchoù vit al labourioù, ha pa vezo tapet 100 poent, e vo kaset eur vraz a levr evel priz.

Kentan kenstrivadeg. — Skriva eul lizer d'ho kerent da lavaret d'eze 'zo graet eul levr neve evit ar skolioù : « Ar galleg dre ar brezoneg », (Le Français par le Breton, — hag e fell d'ee'h hen kaout, rak gant al levr-se e tesker gwelloc'h ha primoc'h ar galleg. Hag e lavaret d'eze der penôs.

30 POENT.

**Korn ar vugale
Skrivagnerien**

Setu me addeut d'am skol adarre, goude daou viz a ziskuz. O ma Doue!! pegen tenn 'n em lakat d'ar studi goude beza tremenet kement a zeveziou digabestr ha dishual!... Koulskoude on laouen neurbet... Hast am eus d'en em gaout gant ma mestrez-skol ha ma c'hamaradedezed.

Da nao eur, — eur nevez, — an dimezel a zigor ar c'hlas... Kalz kaeroc'h eo evit arôk... Ar mogerioù a zo neve gwennet gant ra. Stag oute e weler tōlennou a bep seurt : skeudennou eus Lourd, eus Santez Thereza ar Mabig-Jezus, a garomp kement, eus Santez Jann d'Ark, patronez hon skol ; porziou mor etc... Eur gartenn neve a zo ive, hini ar « Côtes-du-Nord » ; an hini goz, ha na oa ket propr ken a zo bet lakat en tan.

An holl dreou-se a zudi a c'hanon hag a ra d'in ankouaat ma deveziou a frankiz.

Goude eur gōzeadenn vat, ar skolserez a c'houl diganimp kontan dre skrid, e galleg pe e brezoneg, en petore doare hon eus tremenet hon deveziou a ziskuz?

— Me, 'mon-me, eo gwelloc'h ganin ober en brezoneg!

Ha me d'am labour.

« Ma labourioù pemdiek a oa mēsa ar saout, ha sikour en ti.

« Beure mat, ma mamm a zihune ac'hanon : « Allo, Janedig, ermaez ! » Kerent savet, en em genpennen ; buan ha buan e tebren ma lein, ha me endro, eur vaz ganin 'n em dorn. Ouz ma brp'h, e tougen eur baner, hag enni lereier da zresa, ma c'haeran-sonioù, hag eul levr bennak. N'eur arruout er prad, e lâren ma fater, ma dizenez chapeled ha da wriat neuze, en eur ganon-sonioù an « Dornad brug » a blij d'in ar muian.

Dizro d'ar gêr, e roen eun tōl-sikour d'am mamm 'n he menaj ; skuba an ti, gwalc'hi al listri, diboultra ar meubl, me-mez ober ar c'hafe.

Da zul ec'h aen d'an oferenn ha d'ar gousperou, d'an oferenn-veure, pe d'an oferenn-bred. Pan aen d'an oferenn-veure e komunien.

Eur wech ive eo bet digouezet d'in mont da zornan da di ma amezeg. Pa oa fin, oan chomet er wastel. Epad ar friko, e voe kanet. Ma c'hamaraded Madalen ha me hon doa kanet, ive, met netra nemet sonioù brezonek. An holl a gave ane brao, hag a c'houlle diganimp adkana...

Ha breman, Janedig, d'al labour skol! Bec'h d'ar problemou, d'an dikteou, d'ar c'hentelioù, evit ne vi ket rasket en Diplom hag er sertifikat!

Ar 25 a viz gwengolo
Skol X...

Janedig L'ANTON

BREIZADIG A LENN

Godig ha Begbran

— Chilaouet holl hag e klevfet. Eus a-berz ar prins Cōr, mestr ar gêr-man, e tigemennan d'ec'h :

— An nep piou bennak a gavo an tu « da drec'hi war ar jeant Brant ha da « viret kêr ha rouantelez ar prins Cōr « diouz ar rivin hag ar maro, en devo di-« gantan, en donezon, eul lod eus e « rouantelez hag e verc'h Nola en di-« mezi »

War-ze, an embanner a ziskennas diwar e daol ; daou den, a oa o heuilh anean, a grogas enni d'he dougen pelloc'h, ha daou all, gant peb a drompilh, a grogas da zon en eur vont en e rôk.

An dud dastumet en-dro d'an daol o devoa chilaouet hep ger ebet ; met, pa dec'has an embanner, e savas gante mesk ha trouz evel gant eun tōl gwenan. Pep-hini a lâre e c'her ; ha klemmou, hirvoudou, huanadou a glevet kazi gant an holl. Ar merc'hed a ouele ; hag ar bōtred a ziskoueze ive ne oa mui a fians en o c'hanonou.

Begbran, e zac'h dindan e gazel, en devoa chilaouet evel ar re all. Pa voe achu an embann, e laras d'e gamarad :

— Dont a rajec'h ganin da gaout ar roue?

— Da gaout ar roue? eme heman, souezet bras.

— Ya, eme Vegbran. Eun dra bennak

am ije da lâvaret d'ezan.

— N'oc'h ket en sonj, eme ar pôtr koz, da glask stourm ouz ar jeant Brant?

— Deomp hepred, eme Vegbran.

A-us da gêr, e veze gwelet palez ar roue o sevel uhel ha sounn. War an tour uhelan, ar roue a oa en e sav, eun toullad prinset ha marc'heien endro d'ezan, o sellou, gant kalz a anken, troet war-zu an hanter-noz, o c'hortoz gwelet ar jeant Brant o tont.

Bec'h en devoe Begbran o vezan digouezet er palez. Met ar roue Cōr a roas urz d'e zigas da lein an tour, hen, e c'hoar hag ar pôtr koz.

Ar roue a lavaras da Vegbran :

— Petra, ma fōtr, a teus da lavaret d'in?

— Roue, eme Vegbran, ma 'z oun deut beteg ennoc'h, eo abalamour ma kredan dont a-benn d'ober ar pezh ec'h eus grêt embann raktal en kêr.

Ar floe'hed vihan a grogas da sikrignal hag ar brinsed a zilontas o daoulagad. — Penôs out-te en sonj, eme ar roue, da drec'hi war Laer-an-Tan? Tōl plê d'az komzou. N'eus nemet ar maro evidout, mar dout deut aman gant abuzetez.

— Roue, eme Vegbran, gant ar zac'h-mañ ha netra ken oun barrek da bakat ar...

Ne oa ket achuet e c'her, ma oa krog daou soudard ennan :

— Goap 'zo graet ouz ar roue, eme eur marc'heg, kenderv ar roue... Tōlît-ê en doufle war o fenn...

Boutet e voe ar pôtr koz en fons ar zac'h : Godig, kaer he doa diskrapat, a voe lakat er c'hreiz, ha Begbran war heñ.

Ereet ar zac'had, pevar zoudard o kregi en pep korn.

— Hop! hop! emê, en eur lansin a-us d'an toull don a oa en hreiz moger uhel an tour.

An holl a zizroas da welet, hag ar roue e-unan.

Hop! ar zac'h a reas eun dro hag a gouezas evel eur men. Ar floe'hed vihan a ziredas da astenn o gouzoug met, gwelît 'ta, ar zac'h n'eo ket et a-bell. Setu hen o adsevel war e gis, ha n'eo ket eur zac'h eo ken, met eul lestr hag a vransell en êr evel eur gwir lestr war an dour.

Piou a zigure e c'heno? Ar roue, marvat, hag e varc'heien ive. En penn al lestr e oa Begbran en e sav sounn, Go-

dig hag ar pôtr koz, unan a bep tu d'ezan. Tremen a reas, gant e lestr, war-hed brec'h d'ar roue.

Hag hen oc'h astenn e zorn, o kregi en kurunenn ar roue a oa chomet eno batet krenn, hag o kas anezi gantan.

Evel eur bluenn, ar vag a nijas uhel en êr, ha hini eus prinsed ha floc'hed, kaer o doa sellet, ne ouias war be tu e oa aet.

KENAVO !

Kimiaad eur bugel d'e vamm maro

O mammig kêz, ne gomzet ken ;
Ho muzellou zo kloz ha yen!

O mammig kêz, ne finvet ket :
Ho taouarn, ho treid 'zo morzet!

O Doue, ha ne welin mui
Ho sellou warnon o virvi?

O dorn ma mamm, dorn am renas
Hag evidon a labouras!

O diouvrec'h dous, karantezus,
Am starde pa beden Jezus!

Diweuz tener, a vousec'hoarze,
Beure ha noz, 'us d'am gwele!

Dre ho sellou, me a wele,
Ouz ho kalon me a domme....

Penôs breman e vevin-me,
Skornet ar galon am c'hare?

Pa oan e kreiz ar bokidi,
Souden i zo deut da voenvi!

Pesort plijadur am o ken?
Ar bed 'vo d'in goullo ha yen.

O mamm, deut ive d'am gervel ;
Perak mont kuit heb ho pugel?

X.....

BREIZADIG A C'HOARZ

Mab e dad eo Kolas...

(Melani a zo o c'hoari gant he c'haz Bichig. Kolas a deu en ti, e sac'h-lêr ouz e skoa).

Kolas. — Mamm, me 'm eus naon!

(O tibri bara goude). Melani, me 'm eus desket eun divunetezenn gant Jan-Klôd,

unan vrao, o la! la!

Melani. — Penôs eo?

Kolas. — Te, bopred, ne zifuni ket anezi. Merc'hed zo kab da zifuni treou evelse!

Melani. — Lâr 'ta, da welet!

Kolas, (o c'houeza). — C'hanta : Unan ha n'eo na ma breur, na ma c'hoar, ha koulskoude eo mab d'am zad... Difun piou eo hennez?... Oarez ket, han?... Eur wech... diou wech... teir gwech... Oarez ket? C'hanta, Jan-Klôd, sûr!

Melani — (o c'hoarzin). — Jan-Klôd 'zo mab d'az tad? Neuze eo breur d'it?... Te 'n hini n'out na da vreur na da c'hoar, ha koulskoude out mab d'az tad!

Kolas (o tigeri daoulagad bras). — A! ya, avat! Sell 'ta!....

Mab e dad eo Kolas!....

KONKOUR AR SKEUDENNOU

II

**Petra lavar d'ec'h ar skeudenn-man ?
'N em sonjit mat.**

Kas ar skridou da :
RENER Breiz, KO. DOUT,
dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou
d'an O. CLEC'H, person KOADOUT.
Chèques Postaux 48.82, Rennes.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
eost ha gwengolo.

TAOLENN. — D'an holl, bras ha..... — Sent breton ar Miz — Ar Mabig Jezuz
a zoug ar Bed war bal e zorn. — Tu gin an nenvou. — Breizadig a ra tro Breiz.
— Godig ha Begbran. — Breizadig a c'hoarz. — Eur santez neve. — Yez an
evned. — Konkour ar skeudennou.

D'an holl, bras ha bihan, koz ha yaouank, Bretoned
feal, kristenien kalonek, « BREIZADIG » a lavar :
« NEDELEG LAOUEN ! BLOAVEZ MAT ! »

Sent breton ar miz

1 a viz kerdu. — Sant Tual, diazezour
manati Landreger hag abostol bras
Breiz-Izel, e kerz ar VIe kantved.

12 a viz kerdu. — Sant Kaourantin,
kentan eskob Kemper, mignon Gralon ha
Gwennole (V^e kantved).

16 a viz kerdu. — Sant Judikael, roue
Breiz, « E vrec'h a oa dir, e galon a oa
aour ». Dilezel a reas ar garg a roue hag
en em ober manac'h e manati Gael, elec'h
ma varvas, e 652.

17 a viz kerdu. — Sant Briag, diskibl
Sant Tual a savas parrouz Boul-
vriag, a vevas hag a varvas eno, en e
vanati.

Ar Mabig Jezuz a zoug ar bed war bal e zorn

Ar Mabig Jezuz a ve gwelet e boltred
awechou, gant eur voul en e zorn, boul
ar bed.

Petra eo ar bed? Bemde 'zo tud ouz
hen muzulia, met kaer ober o deus, ar
bed en em gav da veza brasoc'h evit o
holl muzuliu. Ar bed a lavaromp n'eo
ket an douar eo ; na zoken, ar rummad
steredennou a dro gant an douar, endro
d'an heol ; ar bed a lavaromp eo an holl
heoliou disilhet gant dorn Doue dre an
ec'honder (espace).

An astronomed, gant lunedeier bras-diyent savet war dourioù, a furch bolz an nenv a-hed an nozvezioù steredennet, ha petra gavont? Forz pegen pell e tiz o lagad, bepred ne welont nemet stered, gwiskadou, kouchadou stered o vont war bellaat bepred.

Unan aneze, brudet bras, eur beleg, e hano an Ao, Moreux, eus Bourges, a lavar d'imp penôs « Henchou Sant-Jakez » pe « voie lactée », e galleg, a welomp 'us d'hon fenn evel eur morad tan, pa ve digommoul an oabl. Henchou Sant-Jakez a zo enné etre dek ha daouzek miliard a steredennou.

Hag ar re-se a zo ken pell diouzimp, darn aneze, ma lak o sklerijenn betek daou c'hant mil vloaz da zont betek d'imp! Ha c'houi 'oar pet leo an eur a ra ar bann (rayon) heol? Pevar milion hanter a leo!

Met Henchou Sant Jakez a zo tost d'imp c'hoaz, e kenver ar bedou all a zizoloer e tu-hont d'eze, pelloc'h ha pelloc'h ha bepred pelloc'h...

Ar spered a van mantret holl diral-seurt brasder, Petra eo an douar, pa seller ouz ledander ar grouadelez (création)? Eunn netra! Bihanoc'h, kalz bihanoc'h evit n'eo kros eur silhenn e kichen ar brasan mene!

Met war hon douar, dre ma oa ar munutan marteze, eus bedou an oabl, eo diskennet an Hini en deus o c'hrouet holl, an Hini o doug war bal e zorn; ha diskennet dindan furm an den, 'n em c'hraet bugelig!

Mister dreist da bep komprenêzon!
« Venite, adoremus! »

Tu gin an nenvou

Perak, eme eur bugel, e klaskan en aner Gwelout o skedi en Nenv eskell aour an [Aele?]

Ar vamm, war he muzelloù mousc'hoarz [leun a zouster, A l'aras : Ne welez 'met diavaez ar vro-se.

Hag ar bugel, o sevel e zaoulagad dinamm Etrezek bolz vras an nenv, a estlammas [raktal :

« Peogwir an tu diavaez 'zo ken sklaer, [o ma mamm,

Na kaer meurbet 'tle beza eus an nenv [an tu all! »

...P'he devoe an noz hadet he mantel war [ar bed, D'ar c'houz ma teu d'ar c'houssked teuzi [pep poan-spered, Sellou ar bugel d'an oabl a savas prim [meurbet Evit gwelout perlez aour e bolz an nenv [hadet.

En oabl skedus, ar stered a rae eur guru- [nenn, Ha war barlenn e vammig ar bugel a lâre: « Peogwir diavaez an Nenv ken koant a [steredenn, Da welout e ziabarz na c'hoant bras am [bi]e! »

C'hoant breur an Aeledigou, betek ar Ba- [radoz Evel moged an ezans a savas en noz-se, Ha pa zegouezas d'an heol sulauri lein [ar roz, Lagad ar bugel bihan ne wele ken an de...

E-tal eur c'havell, eur vamm a bede, a [ouele, Rak he bugel 'oa nijet d'ar bedou divarvel, Treuzet gantan skeul an oabl, breur bi- [han an Aele Eus tu diabarz an Nenv 'n doa tapet [kaout ar wel.

(Troet gant
an Ao, chaloni GOASDOUE).

BREIZADIG A RA TRO BREIZ

Enezenn Eusa (Ouessant)

Pemp leo bennak eus an douar bras, eun tamm uheloc'h evit Erest, en em gavenez Eusa, enezenn ar Spont. Diou leo hed he deus, tri-c'hart ieo a ledander. War he zorgeud savet eun 40 metr 'us d'ar mor, e vev eun 2.500 a dud, ar wazed, pesketaerien, ar merc'hed, labourerezed.

Ar mor, kas gantan dre douez ar rec'hel, a zo treitour wardro Eusa; diaes e vefe niveri pet ha pet lestr a zo bet eno gouledet, daoust d'an daou dour-tan,

unan a bep tu d'an enezenn, hini Creac'h ha hini ar Stiff, a gas o sklerijenn, pell pell war gounmou ar mor.

Kêriadennou a zo hadet dre an enezenn, hag eun tammig kêr, Lampaul, a servij da borz-mor war du ar c'hreizte.

« Goude an iliz hag an tier, ne weler ken, warzu Creac'h, nemet tachennou glas ha loued, etre diou regennad gerrek skilfennek, e kreiz ar mor glas-moug ha gwer. Den ebet er parkou. An holl a zo du-hont, war veg ar rec'hel, o sellet ouz eul lestr o tremen. Da betra mont da goll e amzer er parkou peilhet, touzet gant an avel? »

Du-se, koulskoude, e weler eur vaouez o palat. Ha dre holl, denved ha denved, reou du, reou gwenn, bihan ha skanv, staget daou ha daou gant eun hed vat a gordenn.

Beza emañt pemp mil 'barz an enezenn, hanv gouanv ermêz, pa n'eus ket a greier evite. Savet zo bet d'eze magorennou bihan a servij d'o goudori. Er goanv, e miz kerdu ha miz genver, e varvont dre gant. Ar re o deve harzet, graet diouz peb amzer, a zo kalet hag en em jach kenkouz hag e c'hell danvad ebet hen ober.

Betek tour-tan Creac'h, ne gaver, ne giever nemet denved gwenn ha du, ken skanv ha gwibered, o frinkal dindan gwrez an deiz.... »

GOULENNOU. — Petra eo Eusa? — Pelec'h en em gav? — Pesort ment he deus? — Pet a dud a zo enni? — Pesort hano en deus he forz-mor? — Da betra servij an tourioù-tan a gaver enni? — O hanoioù? — Pesort loened a vager en enezenn? — Pesort micher a ra an dud?

BREIZADIG A LENN

Godig ha Begbran

Kentan hini a gomzas war lein an tour, goude an tîl-man, a voe ar roue : — Otrone, emezan, piou ac'hanoc'h a rento d'in ma c'hurunenn?

Kenderv ar roue a oa fuloret hag a lavaras, en eur skrigal e zent :

— An damped! N'eus forz piou eo, ma ne lakan ket e groc'henn da zec'ha war veg an tour-man, hen a lako sur ma hini! Beza hon eus soudarded, fuzilioù ha ka-

nolioù, mar be ret!

— Petra 'rey ho kanolioù, eme eur markiz koz a oa eno, eneb d'eur sorsor? Laerez a rey d'ec'h ho kanolioù, evel m'en deus laret kurunenn ar roue.

Ar roue a oa bof :

— Ret eo d'imp, emezan tîl plê ma ve anavezet kement-man en kêr. Kemerit, ma c'henderv, war ho kont, kement a dud, a arc'hant, a gezeg, a armou evel ma vo ret evit kemer ar sorsor, e sach ha ma c'hurunenn. Ra vo serret kloz ive ar c'haioù e-lec'h ma raer tan. Digorit mat ho taoulagad ha na zic'houezit ger eus ar pezh a zo tremenet aman. Klevet hoc'h eus, floc'hed? E deod a vo troc'hed da gentan hini a zigoro e c'heno!

Neuze ar roue a lezas pevar den war bep korn eus an tour hag a ziskennas en e gamb, e kuz, gant eon na vije gwelet n'en devoa ken e gurunenn. E kenderv hag ar brinsed all, mall gante da veza krog en kolier Begbran, a yeas da bourchas armou ha soudarded.

Setu i er-mêz a gêr, gant kezeg, ha kenderv ar roue gante, o sellet gwech an oablou ha gwech an dud a gavent war o hent.

Petra a c'hoarvezas gant kement-man? An dud a gredas holl e oa ar jeant wardro, hag a lavaras serri dorjoù kêr. Klozet e voe ar re-man gant chadennou, morailhoù, sparliou, barrennoù houarn. Den avat, ne gomzas eus kenderv ar roue hag e gamaraded a oa chomet ermêz. Ha Begbran, petra oa deut, e kuit-se, da veza?

Savet uhel 'us da gêr, gant e lestr, o wele houman dindanan evel eur bern douar gô.

(Da heññh).

Breizadig a c'hoarz

Jan-Klôd a zo eur gwall bôtr, akuit d'ober pep tra, nemet da c'hoari kanetenn. Eno, e ve dalc'hmad koll. Ha koulskoude, Jan-Klôd en deus eur sachad kanetennou a gement lloù a zo, ousspenn daou-c'hant dioute. Daou c'hant? Petra laran? Tostoc'h da dri-c'hant evit da zaou.

— Penôs, eme Golas, te hag a goll dalc'hmad o c'hoari kanetenn, penôs e rez te da gaout kemend all a ganetennou? Prens aneze a rez?

— Ran ket, marvat! eme Jan-Klôd.
 — Penôs a rez te, neuze? Lâr d'in ive Jan-Klôd!

— Klevet teus gwech ebet, eme he-man, an divunetezenn-man? Klaoustre (pari) ugent kanetenn ne zifuni ket anezi!

— Grin! Ugent kanetenn an taol! Mat eo!

— Tri varc'h a zo aet da dri leue hag an tri leue a zo poac'h et hag aet da dri besk... Petra eo se?

Goude beza skrapet e benn, el lein hag an daou du, Kolas a anzav ne oar ket.

— Sell aze da ugent kanetenn, emezan; met breman te 'lâro d'in petra a oa da respont...

— N'ouzon ket ive! eme Jan-Klôd... E skeud se, avat, emezan, ec'h an da hanteri ha da rei d'it dek kanetenn....

Hag e lakas dek ouspenn en e sac'h.

— Gwelet a rez breman? emezan.

EUR SANTEZ NEVE

BERNADETTA SOUBIROUS (1844-1878)

Dister a gorf, a spered, ganet en eun tiegez paour eus ar paouran, Bernadetta Soubirus a zo bet hanvet santez en iliz Sant-Per a Rom, gant Hon T. S. ar Pab, dirak pirc'hirined eus ar bed holl, ugent kardinal ha kant Eskob, prinsed eus pep rouantelez, en 8 a viz kerdu, de ouel ar Werc'hez konsevet dinamm.

Lennit he buhe war Breiz: Bernadetta eo ar plac'hig 13 vloaz a welas triouec'h gwech ar Werc'hez e Lourd, er bloaz 1858 hag he c'hlevas o lavarret d'ezi: « N'ho lakin ket evurus er bed-man; er bed all ne lavaran ket ».

Er bed-man, Bernadetta aet, d'an oad a 22 vloaz, da leanez da Nevers, a voe merzeriet en he c'horf gant pep seurt klenvejou; en he ene, gant he superiorez he doa aon na deuje da gemer lorc'h war digare he doa gwelet ar Werc'hez.

Barz ar be, korf Santez Bernadetta a zo chomet en e spes, yac'h ha gwerc'h evel en e veo.

Santez Bernadetta, pedit evidomp!

YEZ AN EVNED

Ar vran o tont 'trizek he nez:

— Me meus kêt eun toooseg! Me 'm eus kêt eun toooseg!

An tad-bran, e beg ar wezenn:

— Lart eo? Lart eo?

— Soa tout! Soa tout!

— Poket d'e zaoulagad! Poket d'e zaoulagad! Lauransig, ma mabig, deut d'ar banked!

KONKOUR AR SKEUDENNOU

III

Petra intentet dre ar skeudenn-man?

Kas ar skridcu da :
RENER Breiz, KO. DOUT,
dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou
d'an O. CLEC'H, person KOADOUT.
Chèques Postaux 48.82, Rennes.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
eost ha gwengolo.

TAOLENN. — Sin ar groaz. — Breizadig a zesk Istor Breiz. — Breizadig a ra
tro Breiz. — Godig ha Begbran. — Konkour ar skeudennou. — Breizadig a
c'hoarz. — Sent Breiz.

SIN AR GROAZ

Sin ar groaz eo merk ar c'hristen.
Eun dra merket a zo eun dra perc'hennet.
Pa reomp sin ar groaz, e tiskouezomp
eta ez omp diskibien da Jezuz-Krist.

Pa reomp sin ar groaz, ec'h anavezomp
e Doue an unanded hag an dreinded,
rak o lavarout : en ano, e verkomp
n'eus nemet eun Doue, hag o lavarout
an Tad, ar Mab hag ar Spered Santel, e
tiskouezomp ez eus e Doue tri ferson
dishenvel.

Pa reomp sin ar groaz, ec'h anavezomp
eo Mab Doue en em c'hraet den,
en deus gouzanvet hag eo maro war ar
groaz evit hon dasprena.

Eun dra vihan da welout, sin ar groaz

a zo eta eun dra vras da c'houzout, hag
en deus galloud da grenvaat ar feiz, da
bellaat an drouk-sperejou ha da denna
bennoz Doue warnomp ha war ar pezh
a reomp. Mat eo eta ober sin ar groaz,
diouz ar beure, pa saver, diouz an noz,
pa 'c'h eer da gousket, a-raok ha goude
ar prejou, a-raok ha goude al labouriou,
en eur vont en iliz hag en eur zont er-
maez, pa dremener eur groaz bennak,
ha, dreist-holl, a-raok ha goude ar pe-
dennoù.

Santez Bernadeta Soubirous he doa
desket gant ar Werc'hez he-unan ober
sin ar groaz, ha netra nemet gwelet ar
plac'hig o kas he dorn d'he zal, d'he
c'halon ha d'he dioukoaz a lake dou-
jans ha devosion e kalon an dud.

Pegen trist gwelet darn a zo oc'h
ober sin ar groaz! An dra-se n'eo ken
« sin ar c'hristen » eo!

Greomp sin ar groaz evel ma lavar ar
c'hatekiz, « gant fe ha devosion ».

BREIZADIG A ZESK ISTOR BREIZ

**Yaouankiz ar Plac'h Euruz
Franseza Amboaz**

Per II, an eil eus bugale Yann V, a renas e Breiz evel dug e-pad seiz vloaz (1450-1457).

Er bloaz 1441, e oa dimezet an Aotrou Per gant Franseza Amboaz.

Franseza Amboaz a oa merc'h hena Loeiz Amboaz ha Mari Rieux. Ganet e oa er Poatou, er bloaz 1427. Pevar bloaz goude, e voe prometet da Ber, an eil eus bugale Yann V. Adalek neuze, e voe savet e Naoned, e lez duged Breiz, gant an dugez Janed, pried Yann V ha c'hoar Charlez VII, roue Bro-C'hall. Janed a oa eur wreg santel, a reas, dre he c'hente-liou mat, eur santez eus an hini a dlee beza he merc'h-kaer; he c'hustumi a reas da gemer plegiou mat; 'dal ma c'hallas komz, e teskas d'ezl ar c'hatekiz hag an doare da bedi a c'henou hag a galon, evel ma oa bet desket d'ezl hec'h unan gant sant Visant Ferrier.

Franseza a ziskouezas abred e vije diwezatoch eur santez. He flijadur a oa mont da welout an ilizou; ne goll ket hec'h amzer o c'hoari evel ar vugale all eus hec'h oad; met bepred e veze oc'h ober eun dra bennak, o neza, o wriet, o lenn pe o skriva. Pa veze eur brezegenn bennak en iliz, ne vanke gwech ebet da vont d'he selaou, ha goude, ar rest eus an deiz, ne veze ken ano ganti nemet eus ar pezh en dije lavaret ar prezeger.

Adalek he bloaveziou tenera, e tiwanas en he c'halon an devozion da Jezuz-Krist e sakramant an Aoter. Da vare ar gorreou, pa save ar beleg an osti da veza adoret gant ar bobl, e veze gwelet alies an dserou o tont en he daoulagad; en deiziou ma tlee an dug, an dugez hag holl dud o lez tostaat ouz an daol santel, e veze trist-marou; ne zebre na ne eva, ha kaer e veze, ne c'halled ket tenna diouti petra a veze kiriek d'ezl da veza evelse.

Eun devez, nec'hetoc'h eget biskoaz, an dugez a gemeras anezi a-gostez, hag a c'houlenas petra a oa oc'h ober d'ezl kemend-all a boan:

— Siouaz! itron, eme ar plac'h vihan, an Aotrou Dug ha c'houi hag holl dud ho lez, hoc'h eus hirie an eurvad da zegemer korf Hon Salver, ha me hepken, dre n'em eus ket an oad, a rank chom a-drenv. Gwelit neuze ha n'em eus ket lec'h d'en em gaout diuas?

Hag ar brinsez a ouele.
— Arabat d'oc'h gouela ken, mar n'eus nemet se, eme Janed, rak da ouel an Holl Sent a zeu, e tostalet, mar gellan, ouz taol ar sakramant.

Ha hi raktal da gaout kofesour ar plac'hig, an Tad Ivon Pontsal, Heman, o welout devozion hag anaoudegez Fransezaig, a gavas mat he gwelout o tostaat dioust ouz sakramant an Aoter, daoust ma n'he doa c'hoaz nemet pemp bloaz.

Goude beza bet duged Breiz, Franseza Amboaz a voe Karmelitez e konvent Itron-Varia Iskoed, e-kichen Naoned Eno e varvas er bloaz 1485.

Pi IX, en 11 a viz gouere 1863, a roas aotre da virout ha da greski he devozion.

Bugale, bezit devot da Sakramant an Aoter!

BREIZADIG A RA TRO BREIZ

MEIN KARNAK

Diwar leir tosenn Sant-Mikel, e kouez ar sell, en daou du, war diou gompezenn denval, an douar hag an douar. Tu ar c'huz-heol, ar Mor bras, keit ha ma c'hall al lagad tizout, betek an dremwell glas. E tu klei, aochou drouk-live! Lokmariaker, ha pelloc'h, beg-duar Sant-Gweltas.

E tu dehou, gourenezenn Kiberen, dispak 'vel eul laonenn, e kreiz ar mor, hag enezenn ar Ger-Veur (Belle-Isle), evel eur chaosell vras e kreiz ar c'hoummou.

Grit eun hanter-tro, e doare ma vo Kiberen en ho tu klei, hag e welfet dirazoc'h tachenn ar Mein-soum, Karnak. Eun armead meinhir a zo aze regennet. Ez-eiln d'ec'h, re ar Menek; war an dorn mat, re Kermario; pelloc'h, re Kerleskan.

Daou vil eus ar pikolou mein-se a zo

c'hoaz en o sav pe gourvezet, en o rank. Kredi a raer e oant dek mil gwechall.

Piou o flantas? Ne ouier ket; na, koulz all, o oad nag o zalvoudegez. An Ao. de Mortillet a gred emañ aze evel lizerennou mein eul levr istor skrivet gwechall gant poblou o veva er vro-man, arôk ar Gelted. Da bep dayvoud, gouel, brezel, hemolc'h, e savent eur men...

GOULENNOU. — Pelec'h eman Karnak? — Petra eo meinhir Karnak? — Ped a zo aneze? — Piou o savas? — Perak int bet savet?

Godig ha Begbran

Begbran en devoa staget ouz lost e garr kurunnenn ar roue a lugerne evel an heol. Tremen a rae e amzer o sellet hag en na welje ket merk ebet eus labour al laer-tan. Nann, keit ma chomas war hed töl eus kêr, ar mêziou a oa sioul; an heol a bare hag a domme ar vro. Neuze e falvezas d'ezan pellaat; al lestr a sente ouz e c'hoant; ne oa ret d'ezan na komz na fnval. Kredi a rae ne oa ket mat, koulskoude, mont re brim war-rôk, hag al lestr a zouzas raktal da gerzet, henvel ouz eun evn a gousk en er branskellet gant an avel, pe c'hoaz ouz eur goummouenn a dreuz goustadik henchou glas an oabl.

War benn a-rôk al lestr Begbran a oa azezet, ha war al lost e oa ar pôtr koz, sellou ront en e benn.

Souden, e santas eur gridien yen o kregi en e ziouskoas; kollet en devoa ar wel eus kêr, hag eur vougen a save hag en em lede war an douar; sevel a rae goustadik en er hag e oa o paka al lestr evel eul linsel.

Begbran a lavaras:
— Setu aman Laer-an-Tan!
Godig hag ar pôtr koz a savas evel daou denn, ha kentan tra a rejont, a voe en em deurel war o daoulin gant a spourronnet e oant, Begbran ne sponte ket:

« Setu hen o tont, emezan. Eur vougenenn reo ha skorn a gerz en e rôk, hag a vorz an treo; ar rec'hel a faout, hag ar gwe, al loened, ar yeot, an dud a wenv, bep ma 'c'h a. Biskoaz ne wellis krouader eveltan! Tee'homp! Savomp uheloc'h en er! »

Ar vougenenn sklaset a oa alan ar jeant;

golo a rae tamm ha tamm ar vro betek an dremwell. Sevel a rae en er, hag an evned tizet ganti a varve hag a goueze war an douar evel ar grizilh epad ar goanv, ken yen ha ken kalet ha tammou skorn.

Al lestr a bigne, a bigne, ha daoust da se, an tri baleer a grene gant ar riu. Begbran a c'houezas tan: e lestr, daoust ma nije, a oa enni kement a ve en eun tl. Neuze e komzas evelhen:

— Breman ni 'ya da ziskenn 'drek kein ar jeant. Evel n'hall ket mont war-rôk nemet pa ve lazet gantan kement strilh buhe war e lerc'h, e vo ret d'ezan dizrei warnomp, ha ne skoo ket war gêr.

Diskennet e oa al lestr war draon; al lod uhelan eus an oabl a oa sklerijennet ha tommet gant an heol; an tu izelan, avat, a oa paket gant ar goummouenn skorn, evel gant eul linsel wenn; an heol ne oa ket evit treuzi ar wabrenn galet-se. Al lestr a reas enni evel eun toull en eur ziskenn. Pa voe ét enni, an toull a glozas, memes tra evel ma ra ar mor pa ve gouleledet eur vag ennan. An heol n'he gwelas ken. Kollet eo, marvad, hag an tri baleer ganti. N'eo ket: ar re-man o deus en em dastumet, klosan m'hallent, en eur gambr elec'h ma 'z eus eun tan bras.

Begbran, a-dreuz d'ar frenestr, a zell petra a c'hoarvez war an douar. En e gogn kled, en deus riu c'hoaz, ha red eo d'ezan kaout gwall fizians en gwraec'h ar feunteun, pa ne spont ket o klevet hag o welet dindanan ar gwe, ar reier o faouta en eur leuskel tennou, evel pa vije bet laket poultir ha tan en o c'halon; tommdar ar vuhe eo a zo trec'het enne gant sklaz ar maro.

Souden, Begbran a wel ar vogedenn reo o veska dindanan, evel pa c'houezfe warni an avel grenv; an tan a zo er gambr a zebiant koll e c'halloud; hag e wad ne domm ken e galon. Al lestr a zo branskellet, evel war vor, gant eun avel-gorbhel spontus ha ken yen, ma klemm ar c'hoadañ gant nerz ar baourante, Eman ar jeant war-dre; disroet eo war e giz, p' en deus santet eun alan heo war e choug, hag e c'houez kounnaret; holl avellou ar goanv ar c'hrisan a zo, hep mar, lojet en e beultrin.

(Da heulh).

Konkour ar Skeudennou

Bet zo moulet teir skeudenn war « Breizadig » :

1. Daou vugel o vont d'ar skol, unan o tiskouez d'egile al levr : **Le Français par le Breton.**

2. Eun tad abad, gant e vaz, o skei war dor eur skol, en e gichen, eur Breizad bihan, en e sac'h-lêr al levr **Le Français par le Breton.**

3. An nor o tigeri ; eul leanez o tigemmer ar pôtrig, hag an Tad o rei d'eze e vennoz.

'N em servijit eus ar pezh a welet dre ar skeudennou-se evit skriva d'ho kerent eul lizer da c'houlenn digante prena d'ec'h al levr : « **Le Français par le Breton** ».

Ar re a reio ar pevar labour gwellañ o devo :

1 levr Miz Mari.

1 levr Kanaouennou ar Bieun-Brug.

1 levr Soniou Feiz ha Breiz.

1 levr Istor Breiz.

Breizadig a c'hoarz

Pa oa o vont d'ar skol, er beure-se, Pierig a gavas war e hent tonton Jan-Mar, al lazer moc'h, o vont, gant e gonteliou bras, paket en eur gouriz plouz, da laza eur penmoc'h lart da di Pierig, just awalc'h.

— Alo, emezan, Pierig, 'benn e-berr az tevo gwadigennou!

— Ha silzig (chaousiz) am o ive, eme ar pôtr, eur mouse'hoarz lipous war e c'henou hag en e zaoulagad.

— Ya, chaousiz ive!

Pierig a voe 'pad an de gant an hast da welet peder eur o son.

Ar mestr-skol a dôlas evez ne oa ket e spered gant e labour.

Hag hen da c'houlenn e gentel digantan :

— Lavar d'in, emezan, eus a belec'h e teu ar c'hafe?

— Eus ar gafetieren! eme Bierig.

— Ha lavar d'in ive pehini eo al loen a ro d'imp chaousis?

— Tonton Jan-Mar! eme ar pôtr.

SENT BREIZ

SANT HERVE

Unan eus ar Sent koz ar muian brudet ha karet gant ar Vretoned eo ar Sant dall, a savas, emezint, kantig ar Baradoz, sant Herve.

Setu han skeudennet aman, renet gant eur bugel.

Kas ar skridou da :
RENER Breiz, KO. DOUT,
dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou
d'an O. CLEC'H, person KOADOUT.
Chèques Postaux 48.82, Rennes.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
eost ha gwengolo.

TAOLENN. — Sent Breiz. — Levriou-Skol. — Breizadig a ra tro Breiz. —
Ped. — Kontadenn Godig ha Begbran. — Breizadig a c'hoarz.

SENT BREIZ

(MIZ C'HOUEVRER)

1. Santez Berc'hed, abadez Keldero.
— Patronez Iverzon, a vevas en amzer
Sant Patrig, pe Padraig, patron an he-
velep bro. Anavezet eo e Breiz-Izel; beza
eo patronez parrouz Trigavou ha par-
rouz Kervoroc'h.

17. Sant Gwevrog, abad (VIe kantved).
— Bet o chom en eur manati savet gan-
tan el lec'h a zoug e hano, Lokireg. Bet
gant sant Paol a Leon o prezek ar feiz
er vro-se. Sebeliet en e vanati, e Loki-
reg.

28. Sant Ruelin, Eskob Landreger
(VIe kantved). — Diskibl sant Tual; a
voe abad manati ar Val-Trekor, war-
lerc'h e vestr, hag eskob Landreger.

KRENN-LAVARIOU

C'houevrer, ar poullou a leunio,
Ha meurz gant eul louf o sec'ho;
Meurz, ar poullou a zizec'ho
Hag ebrel o adleunio.

LEVRIOU-SKOL BREZONEK-GALLEK

Otrou Rener,

Dont a ran da lâret d'ac'h pegen evu-
rus ec'h omp bet o resev al levr bre-
zonek « Ar galleg dre ar brezoneg ».

Kaout a ran anezan brao-tre. An di-
mezell he devoa lâret d'imp hon dije ane-
zan hepdale. N'oc'h ket evit kompren pe-
gen laouen e oamp pa hon eus gwelet ar
bakadenn oc'h arruout gant an dimezell.
Divunet hon eus dioustu petra oa ebarz.

An de warlerc'h, e voent lodennet
arôk achui ar skol.

Goude beza debret ma adverenn, en
em lakis da sellet ouz ar skeudennou, da
lenn ha da skriva diwarnan. Breman, e
oarfomp skriva, lenn, komz hon yez.

Geriou a zo hag a lâremp a-dreuz;
evel eus ar wialenn, lâremp ar reglenn;
eus ar bluenn-bloum, ar c'hrayon. Kalz
eus ar geriou a lâremp hanter-galleg ha
hanter-brezoneg.

N'hon dije ket bet biskoaz gouvezet dizrei ar galleg e brezoneg, mar ne vije bet skrivet ar gerioù e tu all.

Pep lun, e reomp « vocabulaire » pe geriadur gallek ha brezonek. An dimezell a ra d'imp lenn diou bajenn hag a dieomp skriva ha deski er gêr. Ar geriadur-se eo hon lev'r ar muian karet.

Hon c'herent, evelomp, o deus resevet mat al lev'r : « Pell zo, emeze, e tieje beza net laket se er skolioù. Aezetoc'h o dije bet desket ar vugale ar galleg, e skeud ar brezoneg ».

Eur vamm a lâre d'am hini :
« Skol X... a blij d'in ! Eno ar vugale a ve barrek hag a oar ar galleg hag ar brezoneg. Ma mero'h a yelo di iva. »

Mil trugare d'ac'h, Otrou Rener, evit beza sikouret digas d'imp hon levriou karet.

Ma mestrezed ha ma c'hamaradedez en em unan ganin evit lavarout d'ac'h o gwellan gourc'hemennoù.

Janedig AR GOFF.

BREIZADIG A RA TRO BREIZ

Breiz hag he lizou kaer

N'eus Breizadig ebet ha n'anavezfe, demdost d'e gêr, eur chapell pe eun iliz kaer bennak. Marteze, zoken, iliz e barrouz a zo unan eus ar re gaer-se.

A dra sur, evit pep hini, iliz e barrouz a zo dreist d'ar re all, evel ma kan pôtr Leon :

*Ma bro eo kaeran hini a zo war an
[dour,
Ha ma c'hloc'hdi n'eus ket e bar!*

An hini a zo o chom e bro Dreger a vo stad ennan o komz eus iliz Landreger ; tud bro Wengamp, o komz eus iliz an I. V. Wir-Sikour. Kerne he deus Bulat, Kergrist, Boulvriag...

E Breiz, lizou ha chapelloù kaer a zo stankoc'h evit e bro all ebet ; rak ar bobl he-unan eo he deus graet o sevel.

Pere eo hon c'haeran lizou, ha pe-goulz e voent savet ?

ILIZ GWENGAMP

Iliz vras Gwengamp, gwestlet d'an Itron-Varia-Wir-Sikour, a zo meur a damm diouti hag a bep seurt oad, kresket m'eo bet hag adgraet, zoken.

Ha gant se, ar c'heur bras a zo warnan stumm an XIIIe kantved ; met tro ar c'heur a zo bet savet er XVe kantved, dre urz Fransez II, duk Breiz. Arôk ma voe eno an dro-diañvez-se, an aoter vras en em gave ouz toull ar c'heur elec'h beza er penn krec'h. Ar gorzenn vein a gas he beg 60 metr dreist da gêr a oa an aoter dindani.

Pa deuer da greiz kêr dre skallerou Sant Jakez, en em gaver e tu krec'h d'an iliz dirak Dor-an-Duk, 700 vloaz oad d'ezi (XIIIe kantved). Dre eno e tremenas Charlez Bleaz, Janed Penteur, Franseza Amboaz ha Per II, an dukeaz Anna, ha kalz a brinsed all.

Izeloc'h, setu eur pezh all kalz yaouankoc'h. Aman e kaver penn-da-benn roud ar XVIe kantved ; ar c'hoste-man 'zo deut warlerc'h eul labour kosoc'h hag a oa aet da fall.

Diou frenestr a ro sklerijenn en eur gambr vras, 'uz da volz an iliz, ez-eeun da noter ar Sakramant, kambr an « Arsenal ». Er gambr-se, en em vode gwec'hall kuzul kêr.

A bep tu d'ar porched bras, ez-eeun d'ar presbitoar, setu daou dour : an tour plat ha tour an orolaj.

An tour plat eo ive tour ar c'hleier. Savet e voe, e fin ar XVIe kantved, ar c'horn-se eus an iliz o veza bet kouezet en e boull er bloaz 1536.

(Da heuilh).

YEZ AN EVNED

Al laouenan a lâr, er goanv, e toull eur c'hraou :

Oc'hennigou ! Oc'hennigou !
E ti ma zad, 'vat, zo oc'hen deus kein, kof, koste, planken gar ha diou feskenn, memez tout tra evel ma re !

Pa diskenn war eur barr :

Pebez eur c'har zo aman war ar bar !
Dir pa na dor !
Houarn pa ne bleg !

*An dud koz hag ar c'hoz kezek
Gant loar veurz a ve gwall-gaset.*

PED...

Pa deu mouez an deiz d'az kervel, Sao, konez d'an daoulin, ped, bugel ; Digor eo daouarn Mestr ar bed Da skuilha gras war neb a bed.

En da labour, a bell da bell, Wardu Doue eur gomz, eur zell ; Tro d'an nenvou, da gutuilh nerz, War-nij ar pedennoù a gerz.

En da boaniou, pa wash ar groaz, Gant he diouvrec'h pounner, da skoaz, Ped adarre, ped, ha da boan A zougi gant douder eun oan.

Ped a-nevez, warnout pa c'houez Aveliou fall da youlou gouez ; Ha mouez Mestr ar mor d'ezo holl A gemenno : « Peoc'h, tarziou foll ! »

Ped, eur wech, c'hoaz, pa deu an noz, Araok pignat 'n'az gwele kloz, Ha te gouso, sioul da spered, Dindan mouse'hoarzin ar stered.

Ha neuze, d'an eur diweza, Na laouen e vi da veza Ken alies pedet an Tad, A lodenno ganit e Vad.

J. L'HELGOUAC'H,
O. M. I.

Godig ha Begbran

Begbran a zav war grech eun tam-mig, hag e c'halv Godig hag ar pôtr koz da vont d'ar frenestr. Ar re-man a gren e-kichen eun tantad tan, ken eo prest o dent da lampat deus o fenn.

Ouspenn, e krenont ive gant ar spont : O ! nag eo hejet ha dihejet o zi ! Kredi a razer ez eo krog ennan ivinou ar jeant. Ar c'hoadañ anezan a strak evel an dero 'barz an tan ; nerz ar skorn a zo krog ennan.

Piou a vo trec'h ?

Begbran a zo en em harpet ouz ar frenestr, hag e c'halv an daou all adarre : — Deuit, deuit da welet dremm ar jeant !

Dont a reont, a-brez-kaer, betek ar werenn deo e-lec'h ma tremen alan ar jeant evel eur c'houad avel, hag e welont neuze dindane, war an douar, eur pikol den gwenn penn-kil-ha-troad, bieo ha baro a-bik warnezan evel laondennou skorn ; e heultrin a zo henvel ouz eur vegin, hag e lârer penôs, dre ma c'houez, e tôlfe erc'h dre e c'heno. E zaulagad, ken ledan pep-hini hag eur billig, a zo lemm evel klezeier dir ; e zaouarn en deus laket war e c'heno e-giz eun dunel, evit m'en devo mutoc'h a nerz. Ne baouez ket da c'housza ; met bepred e sant warnan nerz an tan.

Neuze Begbran a wel anezan o kreski ; e benn a zav goustadik war grech hag a dosta d'ar vag. Houman a hej hag a strak mui-ouz-mui, hag an tri baleer a sant o gwad o sklasa. Met Begbran a zoug neuze e di war grech, bep ma teu warnan ar jeant ; kner en deus kreski, ne c'hone tamm, ha breman soudan, n'halla ken sevel, anez koll e c'halloud, pan arruo gant an disparti a zo bet laketa etre an heol hag hen. Ret eo d'ezan chom eta ; met goût a ra n'en deus ket trec'het e enebour. Eus a lein an êr, Begbran a dôl plê penôs ar goumoulen ne gerz ken : ret eo d'al laer dont a-benn dioutan, pe n'ober ken kammed ebet war-rôk.

Neuze Begbran a lâr :

— Eomp war drevn, 'trezek m'eo deut, ma c'houefomp pelec'h eman o doull.

Goude beza savet wardu an heol evit en em domma eun tamm hag adnerza o zan. — rak tan an heol hepken en devo galloud da harz ouz al laer, — tiskennjont war an douar gant o zi, 'drek kein ar jeant, met pell-bras dioutan. Goût a raent penôs, pa disroje warnese, e kavjont bepred an tu da dec'hel pe da stourm.

Ar vro e-lec'h ma tiskennjont e oa eun drue he gwelet. Mantret e chomjont o welet roudou Laer-an-Tan penn-da-benn war o zro, keit ha ma pare o daoulagad. Dre-holl, ne oa nemet korfo-ma-

ro tud, loened, evned ; rec'hier faoutet, gwe diskolpet ar beilhaskenn diwarne ; an tier a oa bepred en o sav, met ar chiminaliou ne zivogedent ken.

Truezus meurbet e oa gwelet eur vro ken glac'haret, na chome ken enni eur strilh buhe.

Begbran a zavas e di war an uhel, evit gallout gwelet a-bell, pa digouezje ar jeant wardro.

An tan a flamme 'barz ar c'hastell :

— Mar gallje, eme C'hodig, an tanman lakat da adveva an dud hag an treo!

— Marteze, eme ar pôtr koz, e c'halljemp mont er-mêz da c'hoût hag-en ne vije ket gallet ober eun dra bennak!

— Deomp! eme Vegbran. N'eus ezomm ebet e chomfe den aman, Hon zri e c'hallomp ober eur valeadenn.

Mont a rejont er-mêz o zri.

Ar parkou a oa trist meurbed, ken sio evel ma oant : n'eo ket aman tristid' er ar goanv, pa ve kousket an douar, ar gwe.....

(Da heuilh).

Breizadig a c'hoarz

Deut e oar da bedi tud an ti da vont d'ar friko, friko ar gwadigennou, 'benn disul da noz.

— Ha c'houi, tad-koz, a deuio ive! a lavarar d'ar c'hoziad bleo-gwenn kroset e korn an tan.

— Me? eme an tad-koz ; me ha na glevan ha na welan, ha n'am eus dant ebet ken en em genou? Me eman ma flas er gêr ; aman, evelhen, setu, ma c'horn-butun ha me!

Jobig a oa o chilaou hag a zo ne c'het o veza n'eus bet komz ebet dioutan hen.

Pan eo aet ar bederien ermêz, e lavar d'e vamm :

— Me yei d'ar friko ive, mamm!

— C'houi? O! c'houi a chomo er gêr da zerc'hel penn d'ho tad-koz!

— Koulskoude, mamm, me n'on ket evel tad-koz ; me a wel hag a glev, hag am eus dent 'n em genou!

EL LEZ-VARN

Ar prezidant a c'houlenn ouz eun den:

— Dimezet oc'h?

— Ya, Aotrou.

— Gant piou?

— Gant va gwreg!

An holl a c'hoarz. Ar prezidant a gendalc'h :

— Gant ho kwreg. C'houi a anavez eta hag a vefe dimezet gant gwazed?

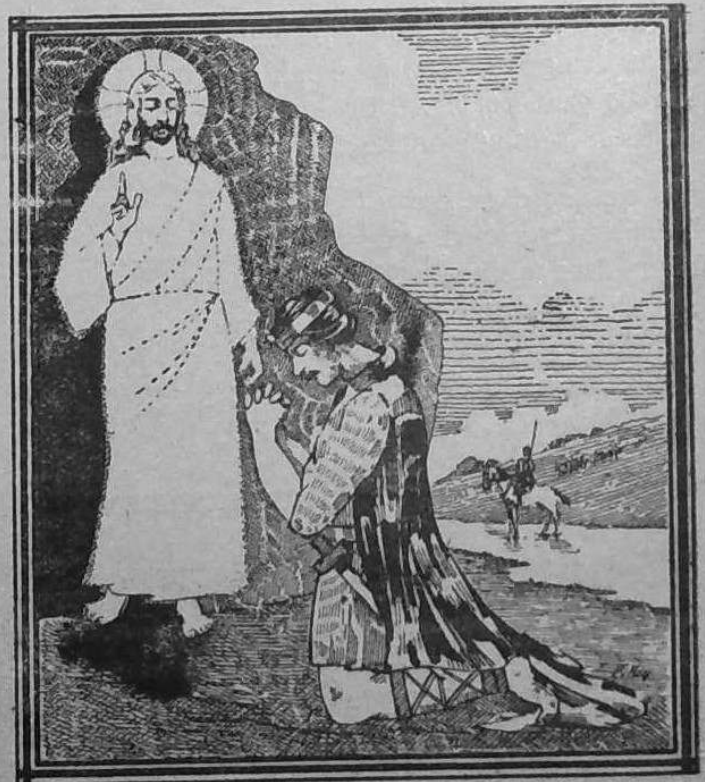
— Ya, 'vat, Aotrou.

— Piou 'ta?

— Va c'hoar, Aotrou.

(Ar Vuhez kristen).

SENT BREIZ

SANT JUDIKAEL

Brasan roue a renas e Breiz, er Vet ha VIet kantved. Hon Salver en em ziskouezas d'ezan hag a roas d'ezan e vennoz.

Kas ar skridoù da :
RENER Breiz, KO. DOUT,
dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou
d'an O. CLEC'H, person PLOULEC'H
Chèques Postaux 48.82, Rennes.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
eost ha gwengolo.

TAOLENN. — Miz Sant Jozeb. — Greomp vat d'an Nesan! — Breizadig a ra
tro Breiz. — Yec'hed kor hag ene. — Godig ha Begbran. — Ar c'hazig rous. —
Breizadig a c'hoarz.

An Ao. CLEC'H, tenezor « Breizadig », a zo hanvet person e Ploulec'h.
An holl « Breizadigou » a ginnigo d'ezan gourc'hemennou hag a lavaro eur
bater evitan.

Miz Sant Jozeb

ENOROMP SANT JOZEB

Sant Jozeb a zo bet pried ar Werc'hez
ha tad mager Jezuz-Krist.

« Ac'hane, eme Leon XIII, e teu e
enor, e c'hrasou, e santelez, e c'hloar, e
c'halloud.

O veza m'eo bet unanet gant ar Wer-
c'hez dre ar briedelez, hen a zo an tosta
da Vamm Doue, d'an Itron Varia hag a
zo ken uhel dreist d'an holl grouadurien.

Jozeb, dibabet gant Doue, a vevas gant
ar Werc'hez. Test e voe eus he gwerc'h-
ted, diwall a reas hec'h enor.

Ha dre se, en deus sant Jozeb lod en
enor dispar Mamm Doue.

Mirour mab Doue eo bet ivez sant Jo-
zeb. Sellet eo bet gant an dud evel tad
Jezuz. Ha Jezuz a sente outan hag a
rente d'ezan an holl deverioù a dle ar
vugale renti d'o zud ».

Pebez enor evit sant Jozeb.

EUR BUGEL

SOVETAET GANT SANT JOZEB

Lenn a reomp en Hekleo ar Meneioù
du :

N'eus nemet eun nebeut bloavezioù,
kelaouenn Eskopti Gwened a voule ke-
ment-man :

Diriou, 19 a viz c'houevrer, da unnek
eur hanter eus ar heure, eur bagad bu-
gale vihan a oa o c'hoari en eur ru eus
kêrig Gourin, pa digouezas eur garg
veubl en eur c'harr bras. Unan eus ar
vugale, Guillom ar Gal. 8 vloaz, a voe
spontet gant eun aneval a reas eul lamm-
treuz. Stoka a reas e droad ouz eur men,
o klask tec'hel kuit, hag e kouezas din-
dan ar garg. Unan eus ar rojou a drema-
nas war e ziouvorzed. Glac'haret kement
a oa o welet, bihan ha bras. An holl a
lamm da sevel anezan, o kredi d'eze a
oa maro. Met n'int ket arru gantan, ma
'man dija war droad.

E gamaraded a gri a-bouez-penn :
« Eman o vont da vervel! Eman o vont da vervel! »

Daoust m'eo plomm mat war e dreid, ar pötirig strafilhet holl hag o kredi eman o vont da vervel, a sonj ennan e-unan : « Marteze e vin maro breman souden; ret eo d'in pokat d'am mamm arôk! » Hag hen d'ar red etrezek ar gêr. E vamm, o welet an daerou war e ziou-jod, a gred en deus bet kann ouz eur c'hanfard all hag a glask dija eur wi-
ienn, d'hen kastiza. Met hen a lavar d'ez-i : « Eur c'har a zo tremenet warnon! »

An dud a zo deut d'e heul a lavar evel-tan. Ar vamm, ankeniet d'he zro, en em lak da ouela. Diwisket eo ar bugel; met hen a denn eus e c'hodell eur skeudenn vihan da sant Jozef en doa warnan hag a lavar : « Na ouelit ket, mamm : ne warvin ket; sant Jozef a zo ganin! »

Diskleria a ra penôs, o kredi e oa o vont da veza laz, en devoa bet sonjet e sant Jozef hag en devoa lavaret, a vouez izel, an hano binniget-se desket d'ezan gant e vamm. Ne santas nemet eun dra pounner o tremen war e ziou-har, kuit a boan.

Ar medisin galvet raktal a lavaras n'en devoa na goul na gloaz ebet; ar c'hroc'henn hepken a oa eun tammik duet, ha merk ar rod a oa warnan.

An de warlerc'h ha goude, ar bugel a ziskoueze, gant stad, e skeudenn vihan d'an holl :

« Gant heman, emezan, on bet sove-taet! »

Greomp vad d'an nesan

EVIT DISTRO AR BAGANED
D'AR FEIZ KRISTEN

En eur gêr diwar ar meaz e oa eur paotr bihan hag a oa kustum, daoust pegen paour e oa e dud, da zastum bep bloaz, en e yalc'h, eun nebeudig gwenneien evit dasprena bugale vihan ar Chin.

Eur wech, pa zeuas d'an ti an itron a oa karget da zastum an arc'hant, e voe ret d'ezan anzav d'ez-i n'en doa netra da rei :

« Va c'herent, emezan, truezus, ne fell mui d'ezo rei gwenneg ebet d'in.

— A! Ha n'ec'h eus seurt ebet da rei d'in an taol-man?

— Nann, n'em eus ket eur liard toull. Koulskoude, a gendalc'has-hen, eur c'hon-nif, eur c'houlin am eus aze, mat da werza, met kement e karan anezan! Henez a zo ken brao!

Hag en em lakas da ouela...

Koulskoude, goude beza sonjet eun tammig : « A fei! emezan, me werzo va c'houlin evit bugale ar Chin. »

Mont a ra d'e di en eur sec'ha e zaou-lagad; tapout a ra e goulin; gwerza a ra anezan c'houezek real, hag eurus ha laouen-meurbet, e kas e arc'hant d'an itron.

Ha setu penaos, va bugaligoù, e c'hellit, c'houl ivez, ouz en em zistaga diouz traou dister, rei aluzenou d'ar misionou ha gounit kalz eneoù d'an Aotrou Doue.

(Ar Vuhez kristen).

Eur visionerez yaouank, eus hon c'horn-bro, nevez aet d'ar broiou pell, a skriva en deioù-man d'he zud, da rei da anaout pegen trist eo doare ar baganed er vro lec'h m'eo digouezet : pegen trist, dreist-holl, stad ar vugale, gwasoc'h dilezet evit loened bihan ar c'hoajou!

Hag e lavare :

« Kasit ho sikour, ma vo gallet dastum ha sevel ar vugale baour-se! »

Setu neuze eun nebeudig kerent d'ez-i ha mignonet en em glevet da gaout pep hini e filhor pe filhoret ar broiou goue, en eur rei 10 lur evit se. En eur gas 10 lur, e c'haller dibab o hano da filhor pe filhoret. Eun tammik skeudenn, hini ar filhor ha filhoret marteze, a vo kaset da bep paeron ha maeronez.

~~~~~
BREIZADIG A RA TRO BREIZ

Breiz hag he lizou kaer

ILIZ GWENGAMP

An tour plat, gwelet a-bell, a seblantfe beza kentoc'h lod eus eur c'hastell-krenn, ma ne vije bet, e kichen, ar gornzen uhel a sav he beg lemm en êr, 180 troatad 'us da gêr. A-ziavéz, ar gornzen hag an tour a ro da anaout dija ez eus diou lodenn en iliz, unan bolziet lemm,

eben bolziet krenn, unan hag he deus seiz kant vloaz oad; eben hag he deus pevar-c'hant vloaz; dishenvel-tre an eil diouz eben, met pep hini kaer en he stumm.

Porched tu ar c'huz-heol, an hini a zo ez-eün d'ar presbitor, n'eus ket dreist d'ezan e Breiz a-bez. Sellit outan mat; gwelit ar vein-se penôs int bet furchet gant ar gizez, ma 'z int deut da veza henvel ouz bleuniou, ouz deliou; ne lavarfe ket an den eo mein int, ken skanv ha ken gwev ha m'o c'haver. A bep tu, setu skeudennou an Ebestel; etre an diou dor, war ar pilher, hini an El Gabriel; a-dle hag a-zehou, skeudennou, — ar c'horf-bras hepken, — Yann a Vrosse hag e bried. El lein, skeudenn Fransez I, roue Frans, o harpa ardamez e rouante-lez.

Izeloù evit ar porched kaer-man, en em gav tour an orolach, kosan tamm eus an iliz, a-ziavéz.

DIABARZ AN ILIZ

Eomp en iliz dre an mor-dal.

Setu dirazomp eun nefenn vras, ez-eün d'ar c'heul; en eun tu, c'houl wel pilherou labouret giz « renaissance » pe XVI kantved; e tu all, pilherou labouret giz XIII kantved. Ar re-man 'zo skanv ha lemm; re an tu dehou a zo tenvoc'h kalz ha pounneroc'h; met pegen frammet kaer int ha pegen brao gwisket!

Arôk arrouet gant ar c'heul, e rasket tremen etre daou bilher bras, teo ken int totous; n'eo ket hep digare, rak warneze eo diazezet ar gornzen uhel a gas he beg lemm kelt all en êr. Ar pilherou-man, en o fez, a zo ennê meur a hini all furn karre hag a zo aze tremen nac'hant vloaz 'so. Setu ar pezh a chom eus eur chapell goz hag a vo savet wardro ar bloaz 1000 pe 1100.

(Da heuilh).

Godig ha Begbran

An tri baleer a gerze, hep ranna eur ger, ken sammet evel ma oa o c'halon. Korfou a welent en-dro d'ezo evel war eun dachenn vrezel : korfoù bugale, tud yaouank ha re goz, skornet ha reut evel koad.

Godig a lavaras souden o vezan en em

gavet gant eur plac'hig trizek vloaz, koant evel eun el :

— Ret e vije dougen houman d'hon ti. Marteze e adteufe buhez enni, ma vije tommet.

Kregi a reas warni, hag e teuas gant en eur pezh, evel eur vaz :

— Me, emezi, a ya da zirezi d'an ti.

Hag hi o vont war he c'biz gant he zamm.

N'o devoa ket an daou bôtr grêt kant kammed goude, pa digouejont gant eur marc'hag, gwisket kaer ha reut mad e-kichen e treval : war-hed-tôl dioutan, e oa c'hoaz kezek ha marc'heien all.

Begbran a lavaras :

— Heman, emezan, a oa war lein an tour gant ar roue, du-hont, e kêr.

— Me 'anav anezan mat, eme ar pôtr koz. Henez eo kenderv ar roue.

— Ya da, eme Vegbran, marvad e oa deut war hon lere'h da glask lakât an dorn en hon c'holler, ha setu hen maro gant e gamaradou. Gwelomp ar re all.

Ar pôtr koz a anaveze an darnvuina aneze, hag e talejont da sellet ha da gontan diwarbenn ar pezh a diec' bezan c'hoarvezet en kêr, goude ma oant te-c'het gant kurunenn ar roue.

A-greiz ma oant evelse dizont, ar pôtr koz a hursunas :

— Jexuz! emezan, nag e kavan yenaet adarre an amzer!

Begbran a reas neuze eur zell war-dro, ha raktal e hopas :

— Arru eo al Laer!... Prim d'ar gêr!

Allas! Pa falvezas d'ezo galompat, e santjont o izili morzet : ar riou a oa krog ennê : ar pôtr koz, dreist-holl, hag e oa tanvoc'h e vad, a oa dija prest da gouezan. Begbran a grogas en e gasel, hag e klaskas mont gantan war-rôk. Allas Doue! ar jeant a valec evel an avel, ha, dre ma tostae, n'ez e alan skiaset a dreuze izili an daou den mui-ouz-mui, a bege o zreid ouz an douar hag a varza, zoken, o zeod en o genou. Ar pôtr koz ne oa ken evit komz, ha Begbran a oa pounner e benn ha teo e deod evel pa vije me. Trei a reas, koulskoude, da sellet war e lere'h :

— Pare omp, emezan, Arru eo!

Ar pôtr koz a gouezas war e roulin. Begbran ne oa ken evit ober eur gammed. Koulskoude e lavaras c'hoaz :

— Godig, paket eo an tan d'in ar wech-man!

(Da heuilh).

Yec'hed korv hag ene

« Mens sana in corpore sano »

E stad ;
Reiz 'vel
Bugel
Didro,

Derc'hel
D'e boell
Ato ;

Miret
Korv nêt,
Spered
Seder
Ha sklêr ;

Ober
Ervat
Dever.

Diouer
Pep boued,
Pep lomm
Mui 'ged
Ezomm ;

Ha chom
Penn yén,
Troid tomm,

'Ra 'n dén
A-blomm,
Sart, grén (1)

Kenan,
Keit 'vez
Buhez
Ennan.

BARZ AR GOUED.

(1) - Grén, alerte.

Breizadig a c'hoarz

Jan-Mari a zo eur pôtrig a wall-chans. En deiz all, en devoa torret e volenn-gafe ; en deiz arôk, eur werenn ; eur wech all, eur voutailh leun a jistr ; ha dec'h, en devoa graet seiz darbod gant ribod pri e vamm.

Lâret he doa houman d'ezan skei barz al leaz, keit ma vije o kas boed d'he moc'h ; Jan-Mari a skoas, en eur gonta an taoliou, evit 'n em gonforti ha kaout berroc'h an amzer.

An taol kant, avat, a skoas krenvoc'h vit ar re all ha setu torret ar ribod ha skuilhet al leaz...

Kentan sonj Jan-Mari a voe mont kuit ; e eil sonj a voe mont da goach ar skuibenn ; met just mat, e oa ar vamm o tont en ti.

Pa welas he ribod torret, he leaz skuilhet, ec'h eas kement a zroug enni ma tiskouezas d'ar pôtrig he dorn serret :

— Petra rin-me d'it ! emezi. Terri d'in ma ribod ! Eur ribod pri ! ken ker ha ma 'z int ha c'hoaz ne gaver ket !... Sell, c'hez da gât da laz diganin ken e c'houlenni dour !...

Met Jan-Mari ne gollas ket e benn ; kentan tól a gouezas war e chipotolenn :

— Aïou ! mamm gêz, emezan, paouezit ! Trawalc'h ! Trawalc'h ! Goulenn a ran dour !

Ar C'hazig rous

(SON POBL)

Me 'm oa bet eur c'hazig rous
A oa fallik ha pikous.

DISKAN

Trichenvero ververviken
Gant e goz treid treuz !

Me am oa graet gant e benn
Eur podig da gas souben.

Me 'm oa graet gant e lagad
Eur voled da laza 'r c'had.

Me am oa graet gant e deod
Eur falc'hig da droc'ha yeot.

Me am oa graet gant e zent
Eur skalierig war an hent.

Me 'm oa graet gant e ziouskoarn
Diou votezig d'al louarn.

Graet 'm oa gant e zivesker
Peder baz tabouliner.

Me am oa graet gant e vleo
Eur bonedig d'ar bourreo.

Me am oa graet gant e lost
Eur brochig da drei ar rost.

Me 'm oa graet gant e benn-traou
Eur veskenn da Jan Wilhaou.

« N'eo ket trawalc'h »

En Tonkin, e c'hoarvezas kement-man.

Eur paotr 17 vloaz, e ano Moi, a voe estlammet gantan ar baganed o unan pa weljont pegement e talc'he d'e feiz.

Ar barner a glaskas mirout d'ezan e vuhez :

— Kerz war ar groaz, emezan, hag e roin d'it eur varenn arc'hant (80 lur).

— N'eo ket trawalc'h, Aotrou.

— Ac'hanta, rei a rin d'it eur varenn aour (1.200 lur).

— N'eo ket trawalc'h c'hoaz,

— Petra, eme ar mandarin sebezet holl, n'eo ket trawalc'h c'hoaz ! Pegement a fell d'it kaout neuze ?

— Aotrou, mar fell d'eoc'h e kerzfen war ar Groaz, roit d'in peadra da brena eun ene all.

Hag ar paotr yaouank kalonek a yeas laouen d'ar maro.

Kas ar skridcu da :
RENER Breiz, KOLAJUT,
dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou
d'an O. CLEC'H, person PLOULEC'H
Chèques Postaux 48.82, Rennes.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
eost ha gwengolo.

KONKOUR AN DIPLOM

AN DIPLOM BREZONEK E 1934

Kas a raer da « Vreiz » ar c'helou-
man a vo moulet ive war « Breizadig »,
e sell ouz ar skoliou.

Diplom brezonek ar bloaz 1934 en em
gavo, evel warlene, en hevelep deiz ha
dirak an hevelep bureoiou hag an di-
plom gallek.

Mignoned da « Vreiz » ha da « Vrei-
zadig » a reio, evel warlene, tremen an
diplom brezonek, pe, kentoc'h, brezonek-
gallek.

An danvez anezan a vo kemeret, evit
ar pezh a sell lenn brezoneg hag hen trei
e galleg,

'barz « Istor Breiz an Ao. Poisson ha
Gournadec'h » ;

evit ar pezh a sell diskleria dre envor.
'barz « Le Français par le Breton »,
levr an Ao. Bozec.

Setu ennan an tri bez a vo da zeski dre-
envor, el levr-se :

P. 62 : — Ar Brabanser.

P. 102 : — Ar glanvourez yaouank.

P. 126 : — Ar bugel.

Ar pennadou lennet en « Istor Breiz »
vo goulennet eta o zrei e brezoneg : —
Er pennadou lavaret dre envor vo gou-
lennet lakaat, elec'h gerioù brezonek a
vo, gerioù all d'eze hevelep talvoudegez.

Ha gant se, elec'h nerzus, ar ger
krenv.

Evit kaout « Istor Breiz » ha levr an
Ao. Bozec; — skriva da : Imprimerie
Thomas, place du Centre, Guingamp,
pe da di Suberbie, Guingamp.

Breizadig a chilaou ar Pab

GALVADENN

AN T. S. AR PAB
D'AR VUGALE

An T. S. ar Pab en deus bet kaset, e kerz ar Sun Santel, dre T. S. F., eur c'halvadenn da vugale ar bed holl, evit o fedi da gemer perz en XIXe kantved deiz-ha-bloaz ma vo savet Sakramant an Aoter.

Setu aman darn eus e gomzou :

Ma bugale ger,

Ec'h comp da zigemen d'ec'h eur vras a gelou hag eur c'helou mat. E fin ar Bloavez santel, lidet aman, e Rom, an T. S. ar Pab a fell d'ezan ma vo graet, dre ar bed holl, eur gouel e souj eus an deiz ma vo savet Sakramant an Aoter ha hini an Urz : Sakramant an Aoter, bet digemeret, deiz ar pask kentan, hag a ra tridal kalonou an holl vugale vat; Sakramant an Urz, hag a zalch Jezuz-Krist e sakramant an Aoter hag hen ro d'imp.

...Ma bugale ger, gouzout a ret penôs, pa reas Hon Salver sakramant an Aoter, er Gamb-lid, e Jeruzalem, breman 'z eus 1900 vloaz, e oa gantan e vignoned bras, an Ebestel; met ne oa ket gantan e vignoned bihan, ar vugale.

Hirie, mignonned bihan Jezuz a zo galvet gant ar Pab, — Vikel Jezuz-Krist war an douar, — d'en em gaout er c'hamchou-lid m'eo hon lizou ha da en-vari, ouz treid Jezuz o fask kentan, ar c'hentan pask a vo graet er bed, ha da ginnig d'Hon Salver o anaoudegez vat hag o c'harantez birvidik.

Gant pebez kalon e respontfet da c'halvadenn ar Pab!

Hag ec'h achu evlhen :

Eun dra a c'houlennomp diganech dreist d'an holl : ma pedfet evit ar baganed bihan, m'o devo ar c'hras, i live, da reseo ar vadeziant ha d'ober o fask kentan.

Gouennit ar c'hras-se dre berz ar Werc'hez Vari, Chilaouet e vefet gant ar Vamm vat-se hag e lavare diouti eur paotrig marvet da 12 vloaz e eus gwelloc'h evit an holl mammon asambles.

Prezegenn Tonton Lom (1)

PEZIG-C'HOARI EN I ARVEST

TONTON LOM, 75 vloaz.

POLIG, 5 bloaz.

GWENOLE, 8 vloaz.

e nizien

FANCH KAMM, klasker bara, 70 vloaz.

Eur gegin, gant war an dól, diou volenn ha diou serviedenn.

DIVIZ I

TONTON LOM, gant lunedou, —

GWENOLE.

Tonton Lom o lenn e gazetenn « Breiz »; Gwenole o tont er sal, trist ha pinous.

TONTON LOM (o sellet)

Te 'zo aze, Gwenole? Hoha vat! Petra 'zo a neve? N'omp ket en hon charreou 'm eus aon?

GWENOLE (o kamma e veg)

Heu! heu! Mamm he deus pilet ac'hannon adarre!

TONTON LOM

Pilet end-eün? Petra 'ta 'teus graet?

GWENOLE

Abalamour... am oa lazet... eur gelienenn... gant eun tól dorn...

TONTON LOM

Lazet eur gelienenn gant eun tól dorn? Teus graet netra ken?

GWENOLE

Nann!

TONTON LOM

Hum! Pelec'h e oa ar gelienenn-se?

(1) - Ar pezig-man a c'hell ive beza c'hoariet gant merc'hed bihan, n eur chench hanolou.

GWENOLE

Heu! heu! War fri Polig!...

TONTON LOM

Me sonje awalch!

Ma c'honsort, ne ve ket graet treou evelse! Ha d'e vreur!... Ref eo d'it kustumi ober brao d'az preur bihan. Pet gwech am eus lavaret se d'it? Ha kustumi kelenn anezan mat!... Dec'h, az tevoa kaset anezan da laerez prun, hag az tevoa bet da flum adarre! Pa rei droug, dre da ali, ha pa rei vad, te az tevo perz en eil hag egile! Kement hag hen....

GWENOLE

(o paouez da gamma e veg)

A!...

TONTON LOM

Evelse 'man! An Ao Doue, ha da vamm, a roio d'it an hevelep pae evel da Bôlig.

GWENOLE

Neuze, mar lakfen Pôlig da rei dek gwenneg da Fanch Kamm....

TONTON LOM

A rafes mat sur! Ha te a c'halffe rei d'ezan ive....

GWENOLE

Perak? Pegwir, pa lakin Pôlig da rei, se zo 'vel pa rofen me kemend all.... Me viro ma arc'hant me da brena lod, hag evelse....

(Polig a deu er sal, 'n eur huchal hag en eur stleja eur marc'h-koad war e lerc'h).

TONTON LOM (c'hoarzus)

C'h an kuit! N'hallfen ket lenn ma c'hazetenn ganech ho taou....

DIVIZ II

GWENOLE. — POLIG.

GWENOLE

Polig, me 'm eus eun dra da lâret d'it...

POLIG (nec'het e vouez)

N'in ket ken da laerez prun, te oar!

(Da achui er wech all)

X.....

Setu aman eur plac'hig hag a seblant beza, treid hag ivinou, gant he labour. Petra ra? Setu aman. Epad ar Sun-Santel, er Spagn, ar vugale a ve laket etre o daouarn taolennou hag eman warnê Buhez Hon Salver. Met n'emsent ket en urz. Ar vugale a rank dibab ha troc'ha aneze d'o lakat en urz, herve m'eo dileet.

Godig a Begbran

N'oa ket e goma peurlavaret, pa digouezas ar jeant ken prim hag an avel gwalarn. Eur c'houezadenn c'hoaz, hag e tiskaras ar pôtr yaouank maro-mik. Neuze e lóskas eur youc'hadenn. Gwasat youc'hadenn 'voe hounnez! Henvel e oa ouz garm an tigr hag ouz kwag ar brini du a glud er méziou goloet a erc'h. M' o dije klevet dioukouarn tud ar vlejadenn euzus-se, e vije bet awalch evit o laza gant ar spont.

Godig a glevas an hekleo anezi deus he c'hamb' klox, elec'h ma oa o tommen, e kichen Korn an tan, ar plac'hig skornet. Kement e oa gant he labour, ma n'he devoa ket tolet ple e oa tenvalket an er ha gwasget ar riou. Met mouez

euzus ar jeant a sklokas en he diou-
kouarn hag a yeas betek he c'halon.

— Daoust, ma Doue, emezi, petra a
c'hoarvez?

Redek a ra betek ar frenestr. Mantret
e chom : ne wel ken nag an nenv nag an
douar ; ar goumoulenn deo a anave mat
bremen, evit bezan he gwelet c'hoaz war
vuzellou Laer-an-Tan, ar goumoulenn-ze
a voug an de. Gwelet a ra ar c'hreiz ane-
zi o tigeri hag ar jeant, war-hed-tôl
deus an ti, hag en e zaouarn, en e c'he-
nou, en-dro d'e benn, klezeier skorn a ya
hag a deu en eur deurel luc'hed briz.

Ar plac'h paour a voe darbet d'ezi
e nplan, pa welas dirazi dremm euzus
ar jeant.

— O ma breur paour! emezi.

Penôs tec'hel arôk ar jeant kounnaret?

Trei a rae tro-war-dro d'an ti, ken
prim hag an avel, kas distagan anezan
euz an douar, kas morgan ennan tan ha
buhez, a zo ive eur flamm.

Godig a wele ar c'hoad o têvi en oa-
led ; met ne domment ken. Gallout a rae
lakat he dorn 'mesk ar glaou hep san-
tout mui a domnder evit ma dije o la-
ket en eur bannac'hig dour klouar.

Hag e sonjas :

— Ma Doue, ma vijen bet bremen
uhel e krec'h evel ma oamp emberr!

Ne oa ket peurachu he sonj ganti, an
ti, evel eur sparfell, a savas en eun tenn
diouz an douar hag a dapas lein an nenv
ken prim ha sonj Godig.

En em gavout a reas adarre a-us d'ar
wabrenn du elec'h ma c'hrizilhenne ar
skorn, elec'h ma seblante d'ezi bréman
klevet ar jeant o skrignal e zent sklas,
hag o c'houezan evel eun touseg.

(D'achui er wech all).

BREIZADIG A GAN

Ar Verjelenn

WAR DON : Ar c'hloc'h
a son us d'ar barrouz.

Ar verjelen, war ribl an ôd,
Rouzik he zal, ru he dioujod,
'N eur vêsa he denvedigou,
A gan flourik he gwerzigou.

Gwerzigou desket gant he mamm,
O neza gloan, oc'h ober stamm,
Pa gane, 'n eur c'hlebia e biz,
Toniou kaer 'vel re an iliz.

— O! emezi, ma merc'hig-me,
Kanomp bepred 'n hon faourente :
Evel lapoused ar c'hoajou,
Kanomp da Zoue kantikou!

Hag e-berr, 'rôk mont da gousket,
Me 'gonto d'ec'h, 'tal an oaled,
Kontadenn « Ar Brinsez bleo aour ».
A rei d'imp ankouaat ez omp paour.

Ar verjelenn, ru he dioujod,
A gan ken e tregern an ôd,
Gwerzigou desket gant he mamm
O neza gloan, oc'h ober stamm....

MOUCHIG

Breizadig a c'hoarz

PINIJENN ERVOANIG

Ervoanig a chomas, n'eus ket pell, e
pinijenn.

— Pelec'h e oas chomet? eme e vamm.

— Han, fe, 'vat, e pinijenn.... ya, e
pinijenn!

— E pinijenn? Petra az poa graet?

— Mann ebet, sur....

— Eo, eo! lâr d'in petra!

— Gôut awalc'h a ret.

— Ne ran ket, pa ne lârez ket.

Hag Ervoanig, o tivarc'ha e zaoulagad,
a respontas :

— Abalamour, sur, ne ouien ket pel-
loc'h 'vit 'm oa desket!

ABAOE AR BREZEL....

Tad Pierig a zo bet er brezel ha ser-
ret gantan droug-izili er foziou gleb ha
yen. Gwech e klemm war e vrec'h de-
hou, gwech war e c'har glei : « Baeo ar
brezel, emezan, n'ouzon ket petra 'm eus
aze ».

En deiz all, Pierig en doa poan en e
gof.

— Baeo pegoulz, eme e vamm, teus
poan en ez kof?

— Baeo ar brezel, emezan, n'ouzon ket
petra 'm eus aze!

Kas ar skridou da :
RENER Breiz, KOADOUT,
dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou da :
Louis LE DU, 13, place du Centre,
GUINGAMP, - Chèques Postaux 211.86

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
eost ha gwengolo.

TAOLENN. — Goueliou brezonek. — Prizioù diplom brezonek 1934. — Hini
ha hini. — Prezegen Tonton Lom (kendale'h). — Godig ha Begbran. —
Jako. — Breizadig a c'hoarz.

Goueliou Brezonek

« AN HINI GOZ EO MA DOUS »

Bugale,

Breman 'zo daou-ugent vloa, ne veze ket komzet nemeur, e Breiz, a oueliou brezonek. Eo, beza a oa eur Vreuriezh, « Breuriezh Breiz » (Association Bretonne), hag a rae, bep bloa, .. evel ma ra bepred, .. eur c'hendale'h brudet hag e veze komzet ennan eus ar brezoneg ha treou ar Vro. Ahendall, nebeut, nebeut a dra.....

Met e 1898, en 13 a viz eost, e voe savet « Kevredigezh Breiz », eur vreuriezh all, A-genver pe goude, e savas ar « Gor-

sedd », ar « Bleun-Brug », « Unvaniezh Arvor », « Unvaniezh yaouankiz Breiz », ar « C'helc'hou keltiek ! »

Hag ar re-ze, bep bloa, a ra pep hini goueliou pe bodadegoù.

Adalek fin miz eost, e krogont.

Bet eo, er bloa-man, etre ar 24 eost hag er 15 gwengolo:

Gouel Bleun-Brug Treger-Goelo-Kerne, e Pleuvian;

Gouel ar GORSEDD, e Rosko;

Gouel UNVANIEZH ARVOR, e Sant-Meen;

Gouel BREURIEZH BREIZ, e Vitre;

Gouel broadel ar BLEUN-BRUG, e Montroulez;

Gouel KEVREDIGEZH BREIZ, e Redon;

Kendale'h ar C'HELCHOU KELTIEK e Redon.

Ha ne gonzomp ket eus ar gouellou all, bet a-dlavéz d'ar re-man, evel PARDON BRAS SANT GWILHERM, e St-Brieg; — evel digemer Keumriz, hon breudeur Tramor, e Montroulez, Kemper ha Brest; — evel deveziou Sant-Trifin, Ploneve, Sant-Agathon, Logivi-Plougras, war digare pezh-c'hoari an Du, TREMEUR.

Bet oc'h, sur awac'h, bugale, e hini pe hini eus ar gouellou-man, ha gwelet ho po dre eno, c'houi hag a zesk lenn ha skriva brezoneg er skol, n'eo ket eun hunvre ar pezh a hanver an EMZAO BREZONEK, ar stourmadeg evit bro Breiz hag he yez.

Bezit evurus o kemer perz ennan, kuit a zisparti, avat, etre ho kredenn a gristen hag ho kredenn a Vreton.

E kerz ar bloavezh skol o tigeri dirazoc'h, dalc'hit krog mat e penn ar gudenn a zo laket d'ec'h etre ho taouarn, ha n'he loskait ket da ziflpa diganeoc'h.

Deski lenn ha skriva brezoneg, deski istor e Vro c'hinidik, — ken kaer istor ha hini bro all ebet, — ne harz ket da zeski yez hag istor ar Frans hag ar broioù all.

Met aezet gouzout penôs, evel ma lavar ar son :

« AN HINI GOZ EO MA DOUS »

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Prizioù Diplom Brezonek

1934

KANTON BEAR

Skol Sant-Erwan. — 8 priz kentan; 2 accessit.

Skol Skenvleg. — 1 priz kentan; 2 accessit.

KANTON BENACH

Skol Treglanviz : 11 priz kentan.

KANTON AR ROC'H

Skol Ar Roc'h : 6 priz kentan; — 2 accessit.

Skol Prst : 4 priz kentan.

Skol Hengoat : 2 priz kentan.

KANTON ROSTREN

Skol Gronwel : 2 priz kentan; — 1 eil-priz; — 1 accessit.

Skol Ploneve-Kintin : 4 priz kentan; — 2 eil-priz; — 1 accessit.

Skol Tregornan : 3 priz kentan.

Skol Plougerneve : 1 priz kentan.

KANTON MAEL-KERAÉZ

Skol Mael-Keraez (pôtre) : 13 priz kentan; — 4 eil-priz; — 1 accessit.

Skol Mael-Keraez (merc'hed) : Tri priz kentan; — 9 eil-priz; — 3 accessit.

KANTON PLOUARET

Skol Sant-Loeiz : 1 priz kentan; — 1 eil-priz; — 1 accessit.

Skol Logivi-Plougras (pôtre) : 4 priz kentan; — 8 eil-priz; — 1 accessit.

Skol Logivi-Plougras (merc'hed) : 4 priz kentan; — 4 eil-priz; — 3 accessit.

Skol Tonkedeg : 2 priz kentan; — 2 eil-priz; — 2 accessit.

Skol Ar C'houerc'hed : 3 priz kentan; — 2 eil-briz.

Skol Tregrom : 2 priz kentan; — 2 eil-briz.

Skol Tregrom : 2 priz kentan; — 3 accessit.

KANTON PERROS

Skol ar merc'hed : 7 priz kentan; — 1 accessit.

Skol Pleuveur (pôtre) : 6 priz kentan; — 3 eil-priz; — 5 accessit.

Skol Kallag (merc'hed) : 7 priz kentan; — 3 eil-priz; — 7 accessit.

Skol Bulat : 5 priz kentan; — 1 accessit.

Skol Duod : 2 priz kentan.

Skol Karnoet : 4 priz kentan.

KANTON PLEUVEUR

Skol Planiel : 8 priz kentan; — 2 accessit.

Skol Pleuvian : 6 priz kentan; — 1 eil-priz; — 2 accessit.

Skol Tredarzeg : 1 eil-priz.

KANTON BOULVRIAG

Skol Boulvriag (pôtre) : 2 accessit.

Skol Boulvriag (merc'hed) : 4 accessit.

Skol Moustéru (merc'hed) : 4 priz kentan; — 1 accessit.

Skol Senven (merc'hed) : 3 accessit.

Skol Plijidi (merc'hed) : 5 accessit.

KANTON PLISTIN

Skol Plistin (pôtre) : 2 priz kentan; — 2 eil-priz; — 6 accessit.

Skol Plistin (merc'hed) : 6 priz kentan; — 1 accessit.

Skol Plouillo (pôtre) : 2 accessit.

Skol Plouillo (merc'hed) : 3 accessit.

Skol Lanvelleg : 1 priz kentan.

Skol Tremel : 3 accessit.

I. — Roet hon eus prizioù d'ar re o devoa, da vihanan 15 evel notenn, ha roet accessit, adalek an notenn 11.

Ar pezh a ra :

150 priz kentan ;
43 eil-priz, ha
74 accessit.

II. — Kaset e vo ar prizioù da bep skol, en eur pakad; — disparti, er pakad, prizioù kentan, eil-prizioù hag accessit.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

HINI HA HINI...

SETU EUL LIZER MAT :

Kenvroad ker, moarvat ho po, avel-dou, plijadur o klevet eo bet sinet gant maer hag holl guzilhieren parrouz Kastel-Pol ar c'hengoulen evit ma vefe desket ar brezoneg en holl skolloù.

Pemp parrouz o deus breman savet o mouez : GWERLISKIN, HUELGOAT,

BOLAZEG, ROSKO ha KASTEL-POL. Bec'h d'ar re all! Tro d'ar rod hag ar rod a droo.

Ar c'hengoulen, skoet gant ar mekanik-skriva, a ve kavet e ti Yannig Foubé, Rener Studieren breizet Pariz, (15, boulevard Jourdan, Pariz). Pep Breizad mat a dle goulen anezan ha pedi ar barrouz elec'h m'eo ganet da rei ive he sinatur.

Evelse, hepken, e vo klevet erfin mouez Breiz o krozal.

D'ec'h ha ganeoc'h a greiz kalon,

Doktor Yann AR C'HAMM,
Sant-Servan

Kelou mat, evel ma weler; kêr Kastel-Pol, renet gant an Ao. de Guébriant, anavezet mat gant holl abourerien Breiz pegwir eo prezidant Sindikajou Landerne, a c'houlenn ive ma vo desket ar brezoneg er skolioù.

Eus he zu, ar gelaouenn AR FALZ a zo o paouez moulan eur paper da stagaou ar magorioù hag a gas dre holl an hevelep galvadenn. Petra 'ta a harz ouz mériou ha kuzuilherien, pe 'z int gwenn, pe 'z int ru, da zavel o mouezioù war an dro, da skei aman ar memez töl, evit eur wech ?

Ar brezoneg a zo tra an holl Vretoned; kerkoulz per'hen d'ezan ar gwenn evel ar ru, ar paour evel ar pinvidig, ar bugel evel an den koz.

Ne dlefe beza nemet eur vouez e Breiz, a-du gant an Ao. Ar C'hamm : « Ya, ar brezoneg er skol, kuit a zigarezioù ! »

Gwelet a reer muioc'h-mui bemde penôs, evit pep tra, ne ve ken sellet ouzoc'h nemet pa en em vodet; ha ne vee'h chillaouet, nemet pa youc'het holl en eur vouez. Eur gomun, diou gomun, ugent komun, end-ein, o c'houlenn ar brezoneg er skolioù, pell diouz chillaou o mouez, ne vo ket, soken, sellet oute;

met daou-c'hant, tri-c'hant, pevar-c'hant komun... an dra-ze a zo kalz, eme an Ao. prefed; ret eo teurel evez!

Tro d'ar rod eta! evel ma lavar an Aotrou Ar C'hamm.

AN DUKEZ ANNA
O PEDI E CHAPELLIG HE FALEZ

*N'eus ket, etouez prised ha prinsezed Breiz, nesoc'h da galon ar Vretoned evit an dukezh Anna. Ne weler ambrougadeg ebet, er gouelioù brezonek, ha ne vefe emman, en eur renk a enor, an dukezh vat, a zifennas start gwirioù he fobl vreton, daoust d'ezhi da veza pried da roue Bro-C'hall.
Kement-se a ra diouti eur skouer dispar evit ar Vretoned a vremen.*

Prezegenn Tonton Lom (KENDAL'CH)

GWENOLE

Piou a gomz d'it eus prun?... Breman, me 'ya da zaski d'it ober treou kaer...

POLIG

Treou kaer?...

GWENOLE

Ya, ret eo d'in rei kentelioù mat d'it... breman... Tonton Lom en deus lâret...

POLIG (a c'hoarz)

Ha! ha!

GWENOLE

Ha gant se, sell aman... Dec'h, az tevoa bet dek gwenneg digant tantin Mari... N'ouvez ket petra 'ri gante?...

POLIG

Prena lod-sukr, sur!

GWENOLE

Nann!... Se n'eo ket ober treou kaer eo... Ha neuze, al lod-sukr a stag ouz bizied ar vugale hag a ro droug-kof d'eze... Tonton Lom a lâre se...

POLIG

O! ran ket a forz!...

GWENOLE

Petra? Ne chilaoui ket Tonton Lom? Na me?... Me 'ya kuit neuze!...

POLIG

Nahn! nahn! Me chilaoui!... Me chilaoui!...

GWENOLE

C'hanta! Kerz da gerc'hat da dek gwenneg, Hirie eman de Fanch Kamm da zont da glask an aluzen...

POLIG

Te ne rei man ebet?

GWENOLE

Perak?

POLIG

Te az tevoa bet dek gwenneg ive...

GWENOLE

Me, pa roin, ne c'houlennin man ebet digant!...

POLIG

Perak?

GWENOLE

Perak, sur?... Hast mont da gerc'hat da ber dek gwenneg!... Breman souden ec'h arruo Fanch Kamm.

POLIG, o huanadi

M'eus ket a c'hoant da vont....

GWENOLE

Konlskoude, se 'zo eun dra gaer d'ober. N'eo ket evel laerez prun... Tonton Lom a lâre penôs an hini a ra treou kaer a ve gwelet mat gant an Aotrou Doue.

POLIG

M'euz ket a c'hoant d'ober treou kaer hirie....

GWENOLE

O! An diaoul a ze o lakat ac'hanout da gomz evelse!... Hennez n'houl ket gwelet ober treou kaer... O! Polig... E chilaouez an diaoul?

POLIG, ton gouela

Ran ket!

GWENOLE

C'hanta, ro neuze da zek gwenneg da Fanch Kamm... Chilaou! M'eus aon eo arru!

*(Klaved a raer unan o lâret e bater. Gwenole a zigor an nor. Fanch Kamm a lavar e bater war doull an nor).
Gortozit, Fanch Kamm! Polig a ya da gerc'hat e zek gwenneg d'ec'h...
(Polig a yz ermêz).*

DIVIZ IV

Gwenole — Fanch Kamm

FANCH KAMM, achu e bater
C'houi c'h'eus truez ouz ar paour!
Bennoz Doue warnoc'h, krouadur!..

GWENOLE

Ya, Fanch Kamm, me 'm eus lakat Polig da vont da gerc'hat e zek gwenneg da rei d'ec'h...

FANCH KAMM

Mil bennoz an Aotrou Doue da goueza warnoc'h! ha war ho tud... ha war ho loened...

GWENOLE

Me n'am eus ket a loened... Met Polig en deus eur marc'h koad...
POLIG oc'h arzuout hag o rei e zek gwenneg da Fanch Kamm

FANCH KAMM

Doue d'ho pennigo, bugel mat!
(Mont a ra ermêz en eur lâret e bater).

DIVIZ V

Gwenole — Polig

GWENOLE

Welez ket penôs en deus komzet ouz-it?... Doue d'ho pennigo, emezan, bugel mat!... Met se zo evidon!

POLIG

N'eo ket gwir! D'in 'neus lâret! Te ne teus roet man ebet...

GWENOLE

Nann, met lakat ac'hanout d'ober 'm eus graet!...

POLIG

Se 'gont ket!

GWENOLE

Gra, laouen... Tonton Lom 'n eus lâret d'in...

POLIG

Ra ket!... N'eo ket gwir!

GWENOLE

Gra!

POLIG

Ra ket!

GWENOLE

Gra!... Ha bopred eman ganin ma dek gwenneg da breza lod-sukr!
(Mont a ra ermêz).

DIVIZ VI

Polig, o ouela. — Tonton Lom

TONTON LOM

Petra 'zo arru gant ma Fôlig bihan?

POLIG

Hi! hi! hi!... Gwenole... 'n eus graet d'in rei... ma dek gwenneg da Fanch Kamm... hag hen... zo aet da breza... lod-sukr gant e rei!... Hi! hi! hi!

TONTON LOM

Sell 'ta! Sell 'ta! Sell al lapous! Ouz-lez ket, mab bihan!... Polig 'zo pôtr mat d'e donton Lom!

POLIG

Ha Gwenole n'eo ket, laka tonton Lom?

TONTON LOM

Ha Gwenole n'eo ket; Nann! Breman souden e welo! Kerz da lavaret d'ezan dout d'e adverenn....

(Polig ermêz. Tonton Lom a lak pevar real dindan serviedenn Polig; eur gwenneg dindan hini Gwenole).

DIVIZ VII

TONTON LOM, POLIG, GWENOLE

(Pôlig ha Gwenoale a azez ouz an dôl hag a gemer o zamm bara-hag-aman paket d'eze en o serviedenn).

PÔLIG, seder

Sell 'm eus kavet ! (o tiskouez ar pezh pevar real).

GWENOLE, eur gwenneg en e zorn.

Ha me 'm eus kavet kemend all !

TONTON LOM

Sellit ervat eta ! Hini Pôlig a dalv ugent gwenneg... ha da hini n'eo nemet eur gwenneg !

GWENOLE, o kamma e veg

Perak n'am eus ket me kement ha Pôlig ?

TONTON LOM

Sell aze petra eo ! Pôlig en deus roet dek gwenneg da Fanch Kamm hag en deus bet eun hanter ouspenn... An hini en devoa roet an all mat, a akuito gant eur gwenneg ha trawalc'h eo, rak klas- ket en deus 'n em denn kuit, hep rei netra all, gant an holl enor hag ar gonid.

Intentet treuz az tevoa ma c'hentel, Gwenoale. Setu hi elinet breman.

(Ar ridoch a goue).

Godig ha Begbran

Godig ha Begbran, tec'het diwar dour palez ar roue, a zo en em gavet er vro lec'h m'eo tremenet ar jeant Brant, eur Vro goloet a gorfou maro. Godig a zastum hini eur plac'hig hag e gas ganti d'al lestr. Begbran, avat, hag e gamarad koz a chom da ziler- c'ha ermêz eus al lestr ha setu m'int tapet gant Laer-an-Tan. Nec'het bras Godig, chomet he-unan.

Met penôs adkavout he breur hag e gamarad ?

— Marvat eo maro, emezi. Allas ! pe- tra 'deuin-me da vezan ma-unan ?

— Diskenn a rin, emezi, war-zu an douar, hag e lezin ar jeant da vougan ac'hanon ive ! Me 'gred eo dous mervel evel-se !

Koulskoude, an tan, aboue ma ne oa ken alan sklaset ar jeant warnan, a deue da adkemer e nerz ha da domman mui- ouz-mui. Korf ar plac'h a oa en e gichen a zireudas tamm-ha-tamm ; ar gwad a ziskornas en he gwaziou hag a grogas da redek adarre, evel an dour pa deu an hanv. Tamm-ha-tamm, evel eur prad hag a zeu da vezan glas hag a bep seurt liou bleuniou warnan dre ma treuz an dour an doanenn, korf ar plac'hig a zeuas da gemer liou ar vuhe, evel pa di- wanje roz warni penn-da-benn. Souden he c'halon a dridas evel eur rod-vilin pa digoue an dour ganti, he daoutagad a skuilhas war e dioujed eun nebeut dae- rou klouar, ha neuze e tigorjont frank ; he muzellou a vousc'hoarzas. Henvel e oa, o tizrei d'ar vuhe, ouz an heol neve- flamm, pa zav da viz mae, e vleo melen- goloet a c'hliz.

Godig ne dôle ket pled. Ret e voe d'ar plac'hig sevel he brec'h hag astenn he dorn da stokan outi. Neuze e savas he fenn en eur spont ; mantret e chomas. D'ar fin, e tigoras he diouvrec'h hag e vriatas ar plac'h yaouank en eur oue- lan gant ar joa.

— Breman, emezi, na pa ve maro ma breur, me 'rey d'ean adbevan c'hoaz... O merc'hig, emezi, en eur boket d'ar vaouezig, nag oun evurus o vezan keme- ret ac'hanout ganin ! Nag e oas dishen- vel breman souden diouz ar pezh out bre- man ! Reut e oas evel eur vaz ha gwenn evel eur c'hoef !...

Ar plac'hig he doa poan oc'h adkaout ar gomz.

— Pegen kaer hunvre a raen !

Eun Itron a lavare d'in :

« Deus ganin ha me 'roio d'it eul louzou da barean kement hini a zo bet tizet gant Laer-an-Tan .

E oa en he sav war doull dor eur pa- lez uhel-uhel e krec'h, savet e-barz an heol.

— Deomp eta d'he c'havout, eme C'hodig.

Raktal, al lestr a wellas da gerzet : ne voe ket pell hag ec'h eas ken prim ken na zeblante ken finval e-barz an êr. Godig hag he mignonez a yeas betek ar fenestr, hag e weljont ac'hane al Loar wenn o tremen dirak o daoulagad.

Goude, e tremenjont dirak stered all, Sadorn, Merc'her, Meurz ; an Douar a oa kollet aboue meur a vilion a leo. E-barz ar stered-se e weljont tud o vont hag o tont ; met trei a rae o zi ken prim gante ma n'hallas ket Godig gwelet o stumm. Ar plac'hig all a dride hag a strape he daouarn, pa wele eur steredenn o lufran hag o trei evel eur gornigell veo :

— O ! a lavaras eun dro bennak, setu du-hont ar palez am oa gwelet em hun- vre.

Godig a welas dirazi eur steredenn neve, kalz lugernusoc'h evit ar re all, hag a zeblante bean tost d'eze, ken bras evel ma oa : sellit a-glei, sellit a-zehou, ne wele nemeti, evel eun tantad ledan euzus o t'vi e-kreiz an êr goulo ha di- vent. Kaer o devoa, koulskoude, bale ken prim hag eun tenn kanol, n'arruent ket gant ar steredenn. An diou blac'h a zelle outi, digor frank o zellou : flammennou spontus hir a strinke en-dro d'ezl, hen- vel ouz eur bleo aour dihijet gant eun avel arne.

— Doue ! eme C'hodig, ec'h eomp da vezan deuet breman souden !

A-boan lavaret ar gomz-se, e kollas anaoudegez.

JAKO

Nan eus ket fentusoc'h er vro

Evit ma feroket Jako ;

Gant kant skoed ne gavfec'h porzer

Da c'houzout welloc'h e vicher.

Ar gwerz-putun, ar c'homzou flour

Ne oufent gonit hon gedour :

Diouz vo gwigour 'n ho kilhoro.

E vo graet ho kourc'hemenno.

— « De mat, Otro !... Ave, ha !! ha ! Hastit donet en ti eta ! »

Setu eur c'henvreur, eur mignon....

O ! pebez eurvad d'am c'halon !

— « Ho ! ho ! Ha monet mat reomp ? »

Kuzulher pe vér ! Diskennomp !

Ne zere ket ober gortoz

Ar pennou-bras eus ar barroz.

— « Hi ! hi ! hi ! Mōsieu n'est pas là ! »

Da bôtred ar gwin iâr ken bra,

Ma son al listri er gegin

Gant ar vatez goz o c'hoarzin.

Met mar oapa an dud lorc'hek,

Ouz ar beorien eo karantek :

— Hu ! hu ! tosta, paour kēz Doue ! »

Ma lârfec'h en deus eun ene.

Eur wech hepken 'n eus ho klevet ?

D'ho anaout c'houito kammed ;

Arôk vefet arru en ti,

E vo brudet an eveniti.

Mar ne sent ki ha kaz outan,

Mar ne reont chiboud d'ezan,

Kement a reio war o lerc'h,

Ma vefont pilet 'vel kazerc'h.

Da l ve aet eur yar war he nez,

Jakoig a zired gant prez ;

Choucha a reio fostik-tost,

Ei veg troet trezek he lost.

Kerkent ha ma vo deut an u,

Embann an dra ranko dioustu ;

Kanan rei keit e joa d'ar vro,

Ma sodo ar c'higi wardro.

Neuziou all, ragach, ardou drouk,

A denn hon c'hanfard eus e c'houg,

Ha hir vefe an abadenn

Ma tibunfen d'ec'h e gudenn.

C'hanta, ha breman c'houi asant

'N eus Jako leiz e blu skiant !...

Gant kant skoed ne gavfec'h porzer

Da c'houzout welloc'h e vicher.

GAB LISKILDRY.

BREIZADIG A C'HOARZ

Eur bagad e oant o tont d'ar gêr eus ar skol hag en em heuilhe pellan m'hal-
lent, forz na pa rajent eun dro hir da
ziverraat.

War o fouez, e kerzent, pep hini e
damm sac'h ouz e skoa ha pep hini o
konta, d'e dro, e dammik kortadenn.

— Lâr te breman! eme Pôlig da Yfig.

— C'hanta, eme Yfig, hag e oant daou
vreur, evelout hag evelon, hag a oa
ramonerien ha n'o devoa ket a roche-
dou da chench...

« Eur sul e oant o vont d'an oferenn
hag e kavas mamm aneze war leurenn
ar bourk : — Pelec'h it evelse? emezi.
— D'an oferenn! emeze. — D'an ofe-
renn? It, arôk, da chench ho rochedou
lous, hag e teufet ganin d'ho merenn
goude an oferenn.

« An daou-man en em sellas hag a
yeas war o c'hiz. Pa voe achu an oferenn,
e teujont da gaout mamm : — Peus
ket chenchet ho rochedou? emezi. — Eo,
avat, eme unan ; graet hon eus ; me
'm eus laket roched ma breur hag hen
en deus laket ma hini. »

**

KOMZOU YVONA

He zad a zo troc'ha e varo. Vovôn
a gemer plijadur o sellet ouz an ôtenn o
tremen brao war c'hronj he zad.

— Pa vin bras evel papa, emezi d'he
mamm, a papa 'veltan, c'houi breno d'in
eur gontell d'ober barv ?

Eur Vretoned e Lourd

*Be-Meur ar Soudarded lazet er
brezel, sklerijennet en noz.*

(Kliched « La Voix de Notre-Dame »)

Kas ar skridou da :
RENER Breiz, KOADOUT,
dre WENGAMP.

Kas arc'hant ha koumananchou da :
Louis LE DU, 13, place du Centre,
GUINGAMP, - Chèques Postaux 211.86

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz
cost ha gwengolo.

DONEZONOU 'VIT « BREIZADIG »

Eur Mignon ..... 100 lur
Trugare a greiz kalon!

Er miz-man e kaser o frizioù d'ar
vugale o doa bet, da vihanan, 15
poent 'vit an diplom; prizioù diste-
roc'h a vo kaset d'ar vugale all o devo
bet da vihana 11 poent. Ar pezh a ra
267 levr pe levrig.

Gortozet hon eus ma vije prest levr
an Ao. Noël, person Trabriant, abala-
mour kinnig eun diou dousenn d'ar
vugale gant al levrioù all.

E sonj omp ive da rei d'ar c'haze-
tennoù gallek, « Nouvelliste » hag
all, kelou eus ar prizioù-man hag eus
ar skolioù o deus o gonezet.

PRIZIOU ALL

Kaset zo peb a briz : AN DIVROAD,
pez-c'hoari eus ar c'haeran, bet
c'hoariet e BLEUN-BRUG Montrou-
lez da :

Angélique CONGARD ha Jeanne LE
GOFF, eus skol Treglanviz, vit o res-
pontchou da « Gonkour ar skeuden-
nou ».

Gouel Bras ar Sakramant

E BUENOS-AYRES

DEVEZ AR VUGALE

Etouez an holl devezioù gouestlet d'ar
Sakramant, e Buenos-Ayres, gant ken-
dalc'h bras ar bed holl, unan a oa mi-
ret evit ar vugale.

An 11 a viz here a voe an devez-se.
Adalek ar beure, kirri-tan ha gweturioù
a bep seurt a zigasas bugale e kêr. Holl
e oant gwisket e gwenn : eur c'hant mil
a oa aneze. Ouz sijenn ar groaz vras sa-
vet e kreiz kêr, war eul leurenn elec'h
mac'h arru ar ruiou brasan, 'zo kempennet
peder ôter, troet war du ar pevar avel;
pevar gardinal a lavaras eno peder ofe-
renn war an dro, dirak ar vugale bodet
eur rumm ez-eün da beb ôter.

Pan eo arru koulz ar gomunion, 250
beleg hag avieler a ro da gomunion d'ar
c'hant mil bugel-se, tra estlammus da
welet.

Kantikou a zo kanet, hekleo ar mor
hag ar mene o tiston. Goude an oferenn,
e oa ret leina ar vugale-man. Unan eus

hon c'henvroiz, an Ao. Saint, a gemeras an dijuni-ze war e gont : ken lies a vanne chokola evel a vogel ; ar pezh a goustas d'ezan 40.000 lur!

Arôk m'en em dispartias arme vras ar vugale vihan, ar c'hardinal Pacelli, legad an T. S. ar Pab, a reas, e gwetur ha war droad, eun dro en o zouez ; ar re-man a heje 'us d'o fennou an dra-pouio bihan a oa gante hag a youc'he a-bouez-penn : « Bevet ar Pab! Bevet Pacelli! »

Ar c'hardinal, an daerou en e zaoulagad, a lavare en eur guitaat : « Setu aman ar baradoz! »

DE-HA-BLOA

WAR DON : *Kan mintin d'ar Werc'hez*
(Kantig Guillouzie)

D'ar c'houlz ve an ed o veleni,
Bremnan 'zo daou vloa, e c'hanas ;
Tost e oad neuze da viz Mari,
Ha da Vari ni he gwestlas ;
Digas a rae joa, levenez
'N eur dont er vuhe ;
En hon zi hi oa rouanez
Elig Doue !

Marivonig a oa he hano,
Hano ken dous 'vit ar Breizad,
Fihorez rouanez an nenno
Ha sant Erwan, hon advokad ;
He gwelet a oa eun dudi,
Ken leun a vuhe,
Ken glan, ken gwenn hag al lili,
Elig Doue !

An heol hanv a golle e domder,
Kimiadi rae ar gwenili ;
Ni a wele, laouen ha seder,
Hon Marivonig o kreski :
'Pa vi bras, te a vo, merc'hig,
Souten hon buhe ;
Da c'hortoz, gra eur mouse'hoarzig,
Elig Doue !

Allaz ! eun devez, El ar maro
'Rez d'he c'havel a dremenaz ;
En despet d'hon glac'har, d'hon daero,
A zivrec'h he mamm he laeras !
'Barz en he c'horfig ken tener
Ne oa ken buhe...
Da c'hervei 'rejomp en aner,
Elig Doue !

Marivonig, hon bugel karet,
Gouelan a reomp d'it c'hoaz fete ;
Koulskoude, te 'zo en eürusted,
O veuli Doue 'barz an Ne ;
O! vit da gerent glac'haret
Merc'hig, ped bemde,
Mac'h efomp eun de d'az kavet
Elig Doue !

LAOUIK

KONTADENN MIZ DU

AR C'HUZIAZ AVALOU

Ni a rae, bep bloa, ma c'hoar ha me,
pob a guziad avalou. Pep hini eus e du,
e koach an eil ouz egile, ec'h aemp d'o-ber an dro dindan ar gwe ; gant eur vaz,
e tiskaremp an avalou kaeran, ar re dost da traon, aezet da dapout, ha neuze, hon zenzor en hon c'hreuz, ec'h aemp da benn ar bern plouz, da glask eur c'horn klenk d'hen paka, da daouledi, da veñri.

Ar berniou plouz, e lein al leur, a oa kazi harp ouz eur c'hleuniad koad kelve, ha darn eus ar bodou tapet o begou dindan ar plouz a rae evel lochemigou bihan, elec'h ma oa aezet ober kuziadou. Ma, en unan eus ar re-ze am oa lojet, eur bloa, pemzek aval dous-mêl, trizek aval fri-gwiz ha seitek aval miret. Evel ma welet, kemeret am oa eus tri seurt ha na zarevent ket war an dro, abalamour kaout da zibri epad eur pennad amzer.

Goude beza paket mat ma c'huziad, — d'am sonj, da vihanan, — kentan tra a ris eo klask gouzout pelec'h he doa graet ma c'hoar he hini,

Daou vloa e oa ma c'hoar kosoc'h evidon ; met kemeret em oa ma zu warni ha ne oan ket evit gouzav e raje netra a-ziavêz d'he « breur bihan ».

Furchal a ris epad pell, rak pep seurt finese he devoa ; n'ae gwech ebet war eun da welet hec'h avalou hag ar plouz a veze dreset ken mat ganti ma ne oan ket evit gwelet, neb lec'h, roud ebet eus he dorn.

Ma avalou me a oa kazi debret, pa gavis, erfin, kuziad Monaig. Benn neuze, an holl we a oa hejet hag an avalou aet, al lodenn vrasan, d'ober jistr. N'am oa ken, 'n em c'huz, nemet pevar aval miret.

Met kuziad Monaig a oa kalz brasoc'h 'vit ma hini ha hi, mat da espere, n'he devoa graet nemet bernia : n'he devoa debret hini ebet c'hoaz !... An dour a deuas 'n em genou pa gouezis war ar c'huziad, henvel ouz eur pikol neziad uiou melen. Ha pet ha pet tousenn a oa aneze ?

Penôs ober, avat, evit kregi war unan bennak, hep ma ouveje ? Ar re-man, sur, a oa kontet ha kontet mat... Ha bemde e tlee dont d'o gwelet.

Ne voen ket pell evit kaout ma zro : mont a ris da glask, etouez an avalou jistr, unan henvel ouz re Mona, nemet e oa hanter-vrein, hag e lakis anezan, en he c'huz, goude kemer unan gwerc'h. Ne welis ket, en de-se, he dije Mona teulet evez...

En de warlerc'h, e kemeris adarre eun aval all... En de warlerc'h memez tra ; hag evelse, epad dek de, Teulet am oa evez e vije tennet ermêz an avalou gwasat ; met Mona ne rae seblant all ebet ; marvat, e krede d'ez e hec'h avalou a oa krog da vreina. Me, eus ma zu, a roe se d'ez da gredi ; 'n em jala a raen, gwasan m'hallen, war digare am ije kavet avalou brein 'barz ma c'huziad, eun drue gwelet !... En eur hirvoudi evelse, pa vijemp o c'hoari pe gant pred, e raen sell a-gorn ouz Monaig... — « Ma re a zalc'h da vreina iye », a respontas d'in eur wech ; met me oar penôs ober 'vit harz aneze da vreina ken. »

— « Penôs ta ? emon-me.

— « Me lavaro d'it goude, mar teu ma zaol da vat ».

En de warlerc'h, ha me adarre da guziad Monaig, prez ganin da welet penôs he dije graet 'vit harz he avalou da vreina.

Sell 'ta ! Aet eo an avalou endro... Pe marteze int chouket donoc'h er bern plouz ? Me da vouta ma brech betek ma skoa : « Aïou ! Aïou ! ma Doue ! petra zo aze ? » Santet am oa evel pa vije aet eur bern pikou 'n em dorn, pikou hag a flemme... hag a boac'he... hag a zêve.

Eun neziad gwesped, marteze ! Ha me a-grip, gant ar spont, hag ar boan, en eur vlejag hag en eur heja ma dorn.

Monaig en em gavas kerkent :

— « Ma Doue ! emezi, en eur vous-c'hoarzin, petra zo arru ganit ?

— Kroget on bet ! emeon

— Pelec'h ? Gant petra ?

— N'ouzon ket !

— N'ouzout ket pelec'h ? Me lavaro d'it, mar kerez, Bet out o laerez avalou d'in !

— Heu !

— Hag out bet piket gant an dornad linad am oa laket da stouva war ma c'huz... Setu aze petra eo mont da laerez !...

Hag e troas he c'hein d'in :

— Ke breman, emezi, d'en em lipat !
Ha, 'n eur blegia ma fenn, ec'h is...

KANFARD

Godig a Begbran

Pa deuas Godig enni he-unan, e tigras eur re daoulagad kement ha daou lukan.

E oa en eur sal ha na oa diouti nemet aour luf, krec'h, traon hag en daou goste. Hag an aour a oa evel pa vije beo ; steredenni a rae evel leurenn eur forn c'horet, nemet aman ne weled nemet stered.

Godig a vouchas he daoulagad hag a c'halvas he c'hamaradez. Eun dimezel eo en em ziskouezas d'ezi gwisket gant eur sae henvel ouz magoriou ar palez, ha mousc'hoarzus he dremm evel an heolhanv.

— Pelec'h omp aman, mar plij ? eme C'hodig.

— 'Barz palez an Heol ! eme an dimezel, gant eur vouez evel eur muzik.

— Pelec'h eman ma gwetur ?

— He c'havout a refet, breman souden. Deuit..., ganin... An dimezel a grogas gant eun dorn e dorn pep hini hag o c'hasas ganti en eur sal all, leun a evned hag a oa war o flu an hevelep liou aour a oa aman war bep tra.

Unan aneze, bras evel eur goulm, ha ken lufr ha ken lirzin hag an heol beure, a zeuas da gluda war skoa an dimezel.

— Setu aman, emezi, an evn a roan d'ec'h da gas ganec'h d'an Douar ; hen a argaso, evit biken, Laer-an-Tan.

An evn evel pa en dije komprenet, a zigoras e iskilli lugernus hag a zeuas da bôz war skoa Godig. Houman a roas eur pok d'ezan :

— O evn kêz, emezi, mar d eo gwir se, deomp prim d'an Douar !

Kerkent hag ar gomz, an dimezel a grogas en o daouarn hag o c'hasas o diou d'al lestr chomet e toull an nor, tra vihan ha hudur eno, dirak kaerderiou alaouret ar palez dispar. An evn ne guitaas ket skoa Godig. A-boan oant aet el lestr, houman a reas eul lamm evel an aneval flemmet e groc'henn gant begenn eur skourje, hag a dec'has kuit evel eul luc'hedenn.

Treuzi a rejont an heol, ha pan arrujont war ar vevenn, al Lapous en em dôlas e-kreiz an êr, ha Godig a welas eul lostad tan war e lerc'h, seurt ma chom a-drenv ar steredennou lostek : heuilh a reas anezan evel-se war wel, o treuzi ar bed a-dreuz-da-dreuz, o tremen e-kichen pep seurt astrou, darn anavezet gant tud an douar ha darn dizanav.

(*Da achui er miz a zeu*)

BREIZADIG A C'HOARZ

Eun devez, pa oa ar vugale o studia « Istor Breiz », ar vestrez a lezas he levr hag a c'houlennas a-droc'h-tranch digant Marivonig :

— Marivonig, lârit d'in petra eo ar Vro ?

— Ar Vro ? eme Varivonig ; ar Vro eo ma mamm.

— Mat, Marivonig ; beza ho po eun daolenn 'vit ho respont. Ha c'houi Soazig, lârit d'in, d'ho tro, petra eo ar Vro ?

— Ar Vro, eme Soazig, ar Vro... eo mamm Marivonig.

**

Ar medisin a zo bet o welet tad-koz, klanv war e wele :

— Alo, emezan, tad-koz, n'oc'h ket maro c'hoaz, nemet, avat, e fell d'ec'h ober evel ma lârin...

Karget e voe Fantig da rei d'he zad-koz eur banne hini krenv, en eul loa vihan, diou wech bemde, ha gant daou lur bleud kerc'h e voe lavaret d'ezi ober yod d'ezan, bep noz.

Eiz de goude, e teuas adarre ar medisin :

— C'hanta, Fantig ; hag an tad-koz ?

— O ! Aotrou, gant ar yod eman pell warlerc'h, met gant ar gwin-ardant eman pell arôk !

**

Jobig en deus bet eur priz katekiz digant an aotrou kure : levr an Aviel, e brezoneg hag hen skeudennet kaer. Lenn a ra tammou eus e levr, bemde, gant kalz a evez.

Eun de ma oa o lenn Istor Lazar hag ar falz-pinvidig, e teuas e genderv Per da zigas d'ezan eur c'hi bihan.

— Pesort hano a laki da gi ? eme e dad.

— « Koulskoude » ! emezan.

— « Koulskoude » ? hennez n'eo ket eun hano ki !

— Eo, avat, tata, rak skrivet eo war ma levr : « Koulskoude, ar c'hi, a zeue da lipat gouliou Lazar... »

Kas ar skridou da :
RENER Breiz, KOADOUT,
dre WENGAMP.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, —
eost ha gwengolo.

Kas arc'hant ha koumananchou da :
Louis LE DU, 13, place du Centre,
GUINGAMP, - Chèques Postaux 211.86

da gregi er miz a garer, nemet e miz

NEDELEG LAOUEN HA BLOAVEZ MAT DA HOLL VREUDEUR
HA C'HOAREZED « BREIZADIG » ! AR MABIG JEZUS D'O BINNIGO!

GINIVELEZ AR MABIG JEZUS

En amzer-se, e teuas kemennadurez a-berz Sezar-Aogust da niveri holl dud ar bed. An niveradur-se a voe graet da genta gant Sirinus, gouarnour ar Siri, hag an holl a zeüe da rei o ano er gêr ma oant staget outi. Jozeb a bignas eus Nazared, er Galile, d'ar Jude, da gêr David, anvet Betleem, evit rei e ano hag hini Mari, e bried.

Ha setu, e-pad ma oant eno e teuas an amzer da Vari da lakaat he bugel er bed. Mari hen mailhuras hag hen astennas en eur c'hraou, rak ne oa ket a blas evitê en ostaleri.

E-kichen e oa pastored o veilha hag o tiwall o denved e-pad an noz. Ha setu m'en em ziskouezas d'ezê eun Ael a-berz Doue, ha sklerijenn Doue a skoas o daou-

lagad, hag e voent spontet-holl. Hag an Ael a lavaras d'eze : « N'ho pet ket aon, degas a ran d'eoc'h eur c'helou eürus a roio levezet vras d'ar bobl a-bez : ganet ez eus d'eoc'h hirie eur Salver, ar C'hrist, an Aotrou, e kêr David. Hen anavezout a refet diouz ar merk-man : kaout a refet eur bugel mailhuret ha gourvezet en eur c'hraou. »

Ha kerkent e teuas eun niver bras a Aelez en-dro d'an Ael kenta, en eur veuli Doue hag en eur gana : « Gloar da Zoue e barr an Nenvou, ha peoc'h war an douar d'an dud a volontez vat ».

Pa voe distroet an Aelez d'an Nenv, e lavaras ar bastored an eil d'egile : « Deomp betek Betleem, ha gwelomp petra a zo c'hoarvezet, petra a zo bet diskleriet d'imp gant an Aotrou ».

Hag ez ejont gant tiz, hag e kavjont Mari ha Jozeb, hag ar bugel gourvezet en eur c'hraou. Ha goude beza gwelet, ec'h anavezjont e oa gwir ar pezh a oa bet lavaret d'ezê diwarbenni ar bugel-se. Ha kement hini a glevas komz anezan, a voe souezet gant ar pezh a lavare ar bastored.

Mari a zalc'he mat an traou-ze en he c'halon hag a sonje enné. Ar bastored a zistroas, en eur gana enor ha meuleudi da Zoue evit ar pezh o doa klevet, hervez ma oa bet lavaret d'ezé.

Kêr Betleem a zo hirie eur gêrig a 6.000 den bennak, war-dro diou leo diouz Jeruzalem e tu ar c'hreisteiz. E-kichen ar gêr-se, er sav-heol, eman iliz ar C'hinivelez, unan eus kosa ha kaera ilizoù ar Sav-heol.

Dre gichen an Aoter vras e c'haller disken e « Keo ar c'hinivelez ». Eur maen mabr gwenn a ziskouez pelec'h e vos ganet Hon Salver. Er maen-se e weler eur steredenn arc'hant gant ar c'homzou-man :

*Hic de Virgine Maria
Jesus Christus natus est.*

Aman, eus ar Werc'hez Vari, eo bet ganet Jezuz-Krist.

En iliz-veur ar Werc'hez, e Roma, e virer, e-barz eur relegouer arc'hant, pemp war-n-ugent a viz kerzu, evit enori Glnivelez Hon Salver Jezuz-Krist, Lakaat ar Mabig Jezuz da ren en ho kalonou dre ar gomunion !

GERIOU DIAES. — Glnivelez : naissance ; kemeñnadurez : urz ; niveri : compteur ; niveradur : dénombrement ; niver : nombre ; gouarnour : gouverneur ; gouarn : gouverner ; mailhuri : emmailloter ; levenez : joie, bonheur ; barr : sommet ; tiz, gant tiz, gant prez ; Sav-Heol : Est, Orient ; keo : grotte ; lida : célébrer.

A L I

I Lennerien « Breizadig » a zo pedet da gas priz o c'houmanant : 4 real ar bloa n'eo ken. Ret eo ETA ESPERN D'IMP AR FREJOU-POST, MAE PLIJ.

II. Gant an diplom, er bloa 1935, « Breiz » ha « Breizadig », hag o deus dija promesse 100 skoed, a reio diouz kinnig tri briz en arc'hant d'ar skolioù a gemero perzh en diplom; levrion d'ar vugale. Gant miz c'houevrer, d'an divwean, e vo kavet aman danvez an diplom.

Kalanna eur Bugel
d'ar Mabig Jezuz

*Daoulinet dirak da graouig,
Mabig Jezuz, d'it me 'ginnig
Ma fedenn ar galonka
Ha ma mennoz al laouena.*

*Me 'fell d'in rei d'it kalanna
Dal! e-touez ar braoigou-ma,
Kemer an hini a gari,
A greiz kalon d'it m'hen rei.*

*Petra 'bliz d'it? ma madigou!
Ma sabran vras? pe ma c'hilhou?
Ma marc'h gell pevar-houarnet?
Pe ma renkennad soudardet?*

*Marteze te a gavo gwel
Ma mein-pal pe ma c'hornigell ;
Pe ma bagig 'oar neu flour
'Vel eun houad war ar waz dour?*

*Bez' az po ma zrompilh skiltrus?
Ma zaboulin, ma zog bouch ruz!
Pe ma c'hontellig troad melen,
Eur suterezig en he fenn?*

*Sell! kas ganit na c'houlmig wenn
En he c'haoued souchet kempenn ;
Neuze, mar karez, ma beufig
A oar kana 'vel eun eostig.*

*N'am c'hlevez ket? gouela a rez?
Riou ac'h eus, Mabig bihan kaez?
Ro peoc'h! ro peoc'h! ha deus du-man,
Ma mamm a ray tan d'az tomma.*

*Petra az po d'az kalanna?
O, Mabig bihan, lavar d'in 'ta!
Da bouiniou a ra poan d'in-me,
Mar gouelez, sell, me ouel ive(z).*

*A! breman e teu da sonj d'in,
Ma mamm hen lâre dec'h vintin ;
Eur galon wenn, eur galon c'hlan
Eo a blij d'ar Mabig bihan.*

*N'eo ket madigou, braoigou
Eo a glaskez en da graou,
Met eur galon 'oar da garet
Ho pedi dirazout stouet.*

*Ma daoulagad a bar skedus
Wec' ar bugel mat truezus
A oar lakaat gant e zournig
Ruz e dourn ar minorig.*

*Ro 'ta, ma mamm, ha ro fenoz,
Ja beorien geiz ma dilhad koz.
E ar vugale a zo e poan,
Koul m'eman 'r Mabig bihan.*

*Ma mamm, lavar d'in ar bedenn
A lavarinn hiviziken ;
Mabig Jezuz, me ho karo!
Mabig Jezuz am binnigo!*

G. MORVAN,

« Kentelioù hag istorioù a skouer vat »

GERIOU DIAES : Kalanna, Kinnig, offrir ; Laouen, joyeux ; Gell, brun, bai ; Kornigell, toupie ; Flour, doux, douce ment ; Bouch, huppe, touffe ; Suterez, sutell, sifflet ; Beufig, bouvreuil ; Eostig, rossignol ; Glan, pur ; Skedus, brillant ; Hiviziken, diwar-vreman.

An Daoulagad hag ar Fri

Doze en deus lakaat war dremm (bisaj) pep den daou brenestr a c'halvomp daoulagad, hag e-kreiz etreze o daou, eun tammig torgenn (tertre), hag a anvomp fri. N'en deus ket roet avat d'an holl daoulagad ken sklaer ha ken sklaer, hag ar friou ivez a zo alies kalz kemm (différence) etre o ment.

Evelse eur c'hanfard ha n'em eus ket ezomm da envel en doa bet digant Doue eur re daoulagad dister a-walc'h. Berwel (myope) e oa ; hag e zaoù brenestr bihan, bihan an digor aneze, a zourenne dalc'hmat, en hevelep doare ma ne wela awechou koulz lavaret berad. En eskem, en doa bet eur fri ha ne oa souc'h ebet er c'harter hag a vije gouest da veza lakaet e kemm gantañ ; unan eus ar friou-se a anver mouger-goulou, hag a c'hall disglavi, disheoli ha goudori ar re en em gav en o c'hichen.

Perc'henn ar fri, evel ma oa fallik a-walc'h e weled, a gemeras abred lunedou, hag o lakaas a c'haolad war an dorgenn etre an daou brenestr. Ar fri, avat, fouge (lorc'h) evel ma oa ennañ gant e vent, dre ma k'ede ervat e oa sell an holl warnañ hag e tlee beza gwelet ar c'henta e pep lec'h, a yeas kounnar (colère) ennañ, hag a lavaras :

— Petra, me eo mevel an daoulagad? me vo ret d'in beza bass evit dougen samm an traou pikouzet-se? Mar n'int ket evit ober o reuz o unan, mar o deus ezomm sikour, kemerent mar keront, ha lakaent-hen elec'h ma karfont; evidoume ne vin ket o servijer, ha bras awalc'h oun, a gav d'in, evit ober ma stal ma unan.

War gement-se, ar fri a ra eun hejaden, hag a strink al lunedou d'an douar.

Hogen, an den kaez en em gavas neuze nec'het awalc'h ; evel ma oa fall e weled, ne ouie nemeur pelec'h ae. Kenta gwec'h 'eas da vale, ez eas eeun da steki e benn ouz ar voger, hag evel ma lakaet ar fri dalc'hmat e veg araok, ar fri a voe tougnat.

Eun deveziou bennak goude, en devoe eur stokad all gwasoc'h c'hoaz ; en dro-mañ e voe gouliet a zoare ; en hevelep doare ma voe tost d'ar c'hriñ-beo (cancer) kregi ennañ.

Abaoe eo aet al lorc'h anezañ, ha zoken pedet en deus e bere'henn da gemer lunedou adarre hag en em gargo d'o dougenn keit ha ma karo.

— Er bed-mañ, evel ma welomp, o deus dalc'hmat ezomm an eil eus egile, hag an traou « otus » ha faotus a vez diskaret peurliesha hag a zegouez ganté alies kaout keuz re ziwezat.

Godig ha Begbran

An deïou hag an nozveziou ne gontent ket. Mont a raent primoc'h evit ar sklerijenn ; digouezout a raent en terouerou gwak ha goulio, e-lec'h ma veze tenval, ha, pelloc'hik, e tigouezent gant ar goulou-de; a-wechou, e treuzent an de evel en eur gammed, ha, goude-ze, e vanent pell amzer e kreiz eun noz du-dall evel beajourien kollet en eur c'hoad teo : met, dre ma tremene, Lapous an heol a doulle en e rôk eur wenojenn skedus, ha Godig n'he devoa nemet mont da heuilh sklerijenn e iskili.

Eun dro bennak, Godig a gredas e oa arru gant an Douar ; met al Loar eo he devoa kavet ; al Loar a oa tenval deus eun tu ha sklêr deus an tu all ; tremen a rejont anezi d'an daoulamm, ha neuze e weljont an Douar, o tispaka evel eur voul vihan e-kreiz an êr. Souden e tigouezjont gant ar c'hoummoul : ar frond deus an douar a zave betek dioufron Godig, eur c'houez pounner ha bunumus, pell dishenvel diouz an aezenn skanv ha birvidik he devoa tanvaet en tachennou an heol.

Al Lapous a zeblantas ive stonkan gant ar c'houez-ze ; e-lec'h derc'hel da vont, e pôzas e dreid war eur bann-heol, ha Godig a zac'has gant he c'harr war eur goumoulenn wenn, tost d'ezan.

Neuze al Lapous a deuas da skei gant e veg ouz frenestr ar wetur, ha Godig o vezan digoret d'ezan, e teuas da gludan war he skoa ha da boket d'he jod. Petra 'felle d'ezan ?... Kregi a reas da ganan, hag ar plac'h a voe souezet bras pa dôlas plêd penôs e intente e gan penna-da-benn. Lâret a rae :

« An douar a-bez a zo mouget gant ar Riou. Ma ne gavan ket da bôz ma zroad eur c'horn bennak 'lec'h n'en devo ket tapet Laer-an-Tan, e vo ret d'imp dizrei war hon c'hiz da vro an Heol. Henvel eo an Douar ouz eur c'horf maro lusket war an dour. Ni 'rey breman an dro d'ezan war nij, da c'hoût ma kavan pendra da bôz ma zroad. »

Godig a flouras gant he dorn plu aour al Lapousig ; pokat a reas d'eze hag e loskaas adarre anezan da vont. Hen endro evel eul luc'hedenn, hag ar wetur war e lerc'h.

(Da heuilh).

BREIZADIG A C'HOARZ

Perig ha Yannig a oa daou vreur, met oant dishenvel-krean. Perig oa eur paotr fur ; Yannig trubuilhus evel eun diaoul.

En Noz-Nedeleg, e lakjont o daou peb a votez e korn an oaled. O zad a zeas e kreiz an noz hag a lakeas c'hoarielloc'h e botez Perig, ar paotr mad. E botez Yannig, avat, e lakeas diou voul a seurt ma tôl ar c'hezeg dre zindan o lost goude o c'hoan.

Deiz-Nedeleg, beure-mat, Fanerig anti-all a zeas da welout petra o deus bet Yannig ha Perig evit o derou-mat.

— Me, eme Perig ? Eun otomobil hag eun tren.

— Ha te, Yannig ?

— Me, eme heman, am oa sur-awatch eul loen-kezeg evit ma lod, met ez eo redet 'kuit.

NIVEROURIEZ (Arithmétique)

Gouzout a rit jedi (calculer) ? Gwelomp. Unan hag unan, pegement a ra se ?

Ar plac'hig a chom da sonjal eur pennadig hag a lavar :

— Diouz ma tegouez !

— Met dalc'hmat e vez memes tra.

— Ket ! unan hag unan, se a ra daou, ya, met se a c'hall ober unnek ivez.

**

Unan eus an dud-se hag a zastum danvez diwar goust ar re all o veska arc'hant, en doa lakaet liva e boltred.

Al livour a ouie mat e vicher, hag ar poltred a oa heñvel mat ouz an den a oa livet. Lakaet e oa war an daolenn-se, evel ma oa kustum da veza, e zaouarn gantan en e c'hodellou.

— Setu aze eur poltred hag a zo heñvel avat ouz e bere'henn ! a lavaras unan en eun dremen.

— C'hoaz e vije bet muioc'h, a lavaras eun all, mar bije bet livet e zaouarn gantañ e godellou ar re all. . . .

Kas ar skridou da :
RENER Breiz, KOADOUT,
 dre **WENGAMP.**

Kas arc'hant ha koumananchou da :
Louis LE DU, 13, place du Centre,
GUINGAMP, - Chèques Postaux 211.86

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz eost ha gwengolo.

Vit Diplom Brezonek 1935

VIT REI PRIZIOU D'AR SKOLIOU HA D'AR VUGALE

Donezonou :

- Ao. d'Herbais (Marc'heg Arvor) 200 lur
- Ao. Even, Landreger 100
- Eur mignon, Lanuon 100
- Eur mignon all 50

Trugare d'hon mignoned !

Pemp kant lur d'ar skoliou pôted ;

Pemp kant lur d'ar skoliou merc'hed ;

Daou-c'hanf lur d'ar vugale ; — setu ar pez a vefe ezomm.

Er bloa-man, ne vo ket desket brezoneg dre envor ; graet e vo eun tammik « dictée » ha lennet.

Kraouig ar Mabig Jezuz

Er bloavez 1223, sant Fransez Asiz a lavaras d'e vignon Yann Velita eus Greccio :

« C'hoant am eus da lida ganit gouel Nedeleg. Er c'hoad, tost d'hon ermitaj, e kavi eur c'heo e-touez ar reier ; eno e ri eur c'hraou ha foenn e-barz. Degas eun ejen hag eun azen, ma welin pegen paour eo bet fellet gant Mab Doue beza pa voe ganet dre garantez evidomp ! »

Yann Velita a reas evel m'en doa lavaret sant Fransez. D'an noz ar sant a yeas eno gant e Vreudeur. Tud ar Vro a zeuas ivez. An oferenn a voe lavaret a-us d'ar c'hraou hag ar sant a brezegas war ginivelez ar Roue bras.

Diskibled sant Fransez a heulias skouer o zad hag evelse e teuas dre ar bed kristen ar c'hiz da sevel kraou ar Mabig Jezuz, e soñj eus kraou Betleem.

Lida : célébrer ; **keo :** grotte ; **ginivelez :** naissance.

Ar bugel hag ar bedenn

Gwelout a ran eo dleet d'in
Pedi Doue noz ha mintin,
Hag E bedi war ma daoulin.

Bemdez, ma c'horf en deus tri bred ;
Mar bije lezet hep tamm boued,
Pell en e sav ne chomje ket.

D'e dro, ma ene a c'houlenn
E VAGADUREZ d'hen souten ;
Boued an ene eo ar bedenn.

Ruk-se, bemdez, a-raok c'hoari,
Hag a-raok mont d'am dijuni,
Ne vankin MORSE da bedi.

Da noz, a-raok mont d'am gwele,
Sonj mat am bezon adarre
D'ober ma fedenn da Zoue.

Morse : james ; magadurez : nourriture.

Ar werzig-mañ, tennet eus al levr :
« Skoueriou kristen », a c'hall beza ka-
net war an ton :
« Pegen kaer ez eo Mamm Jezus »

Ar seurt-se eman abred o difennou gante !...

E bro Leon, evel ouzoc'h, e oant deut,
eur bagad franmasoned, pe gendirvi-
gompez d'eze, da glask c'hoari peziou
hudur, ha da gas d'o gwelet bugale ar
skoliou.

Hag e savas bec'h. E Landerne, ar
c'hoarierien a rankas tec'hel, heb ober
netra, eur bobl a 3.000 a dud o veza
diredet d'ober d'eze tevel.

En deioù warlerc'h, eur mestr-skol, en
eur bafrouz vat a vro Leon, parrouz
P....., eun tamm droug ennan c'hoaz di-
warbenn ar pez a oa c'hoarvezet, a glas-
kas hega ar vugaligou a oa gantan ar
skol ; hag hen da c'houlenn digante :
— Piou aman a zo kollist ?

Eur pötrig 7 vloa a sav e viz hag a
respont, goude n'eo ket brasoc'h 'vit eur
podad jistr :

— Me, Aotrou !
— Hag ec'h ouzout respont an ofe-
renn ?

— Ya, aotrou, penn-da-benn... dre
envor !

— Pere, aman, eo bet o zadou e Lan-
derne, en deiz-all ?

Ar vugale a gompren mat n'eman ket
ar mestr o klask gouzout pere eo bet o
zadou e foar Landerne, met en engann
Landerne, hag o sevel raktal dek, ugent
biz :

— Ma zad, Aotrou !
— Ma hini ive !...
— Mon mien aussi !
— Ha petra oant bet oc'h ober e Lan-
derne ? eme ar mestr, treut e vouez.
— O harz an dud fall !... O terc'hel
penn d'ar jendarmed !
— O tifenn an Aotrou Doue ! eme
Baolig.

Awalc'h en doa klevet an Aotrou sko-
laer. Pedit a ra e ganfarded da skampa :
« It erméz da c'hoari ! »

Met ar ganfarded ne c'hoariont ket ;
kuzulikat a reont etreze : « Deomp da
c'houlenn, emeze, digant ar skolaer ha
monet a ra d'an oferen... Piou a yelo ?
— Ar re a zo war an teir daol genta !
— Ça y est !

Pa voent deut er c'hlas war o c'hiz,
bugale an teir bank kenta a savas holl
en o sav, war vegou o zreid, evit beza
uheloc'h, rak ar c'hosa n'en deus ket
seiz vloa :

— Monsieur, est-ce que vous allez à
la messe ?

Ar mestr, stonket, a respont kouls-
koude :

— Ya, mont a ran !
— Da belec'h ? eme ar mouezioù mu-
nut.

— Da L.....
Achu an abadenn. Met ar skolaer eo
chomet war e galon goulenenn dichek ar
vugale.

— Pere ac'hanoc'h, emezan, o deus
skrivet eul lizer d'ar Mabig Jezus ?

— Me, Aotrou !
— Ha petra teus goulenenn digantan,
— Eur « martinet »... pour fouetter
vous !....

Kement-man a zo gwir penn-da-benn.
Setu aze kanfardedigou hag ez eus dan-
vez enné ! Bugale hag o deus abred o
difennou.

Eur c'haer a skouer, heman, bugale,
a-berz ho predeur a Vro-Leon !

Godig ha Begbran

Met an Douar, dre ma c'h sent, e ka-
vent en-dro d'ezan eur gwisk skorn teo
ha sklér evel eur werenn ; alan Laer-an-
Tan, goude bezan savet en ér, he devoa
en em skornet war-houez pemp pe
c'houec'h leo 'us d'an Douar, hag a-dreuz
d'ar sklennenn-ze e seblante heman da we-
let evel pa vije brein. Daoust hag ar
gwisk skorn-ze a c'holoe ar bed tro-war-
dro ? Daoust ha Laer-an-Tan en devoa
baleet dre-holl an douarou, ar moriou,
ar menezioù, laket warne holl e ziell
skorn ha grêt gant ar bed a-bez e rou-
antelez ?

Na pa chomje eur c'hornig bennak
c'hoaz en buhe, penós goût pelec'h e oa,
ha penós arrouet gantan ? Penós ive e
c'hallje eun evnig ken dister evel ma oa
Lapous an heol dont a-benn eus eur jeant
ken krenv ha ken spontus ha Laer-an-
Tan ? N'en doa ket heman lazet war e
hent, koulz an evned, evel an dud, daoust
d'eze da c'hallout kemer an tec'h war
bouez o iskili ?

Eun dro bennak, al Lapous a chomas
a-blomm hep finval, ha, hep stoken e
dreid, e skoas gant e vegig melen-aour
war c'horre ar skornenn.

D'an töl kentan, ar skorn a loskaas
eur strak ; d'an eil, e faoutas, ha d'an
dede, e tigoras enni eur pez toull ken
ledan ma tremenas ennan, war-lerc'h an
evn, gwetur Godig hep stoken en tu ebet.
A-houn, avat, e oa da Lapous an heol
bezan aet er prison e-lec'h ma oa mou-
get an Douar, ma savas er prison-ze eur
c'hrizilhenn spontus ; an holl beziou
skorn — ha ne oa nemet skorn dre-holl
— a grogas d'en em hejan ha d'en em
dornan ha da safari gwasoc'h-gwas ; an
aveliou yen a grogas da c'houtellat, da
yudal, da gienn, int-i kounnaret : erc'h,
grizilh, skorn a fraonwe dre an ér.

— Forz ! maro omp ! a lavare Godig,
o santout he gwetur branskellet ha dor-
net a bep tu.

Ha, koulskoude, pebez burzud ! Nag
ar grizilh, nag an avel, nag ar skorn ne
stokent outi ; dirak Lapous an heol e
teuzent holl evel koar, ha hi a dremene
war-lerc'h, hep noaz ebet. N'o devoa ket
kavet c'hoaz Laer-an-Tan ; an evnig ne
glaske ket ; mont a rae, a denn-askell,
etrezek ar c'horn-douar e-lec'h m'en de-
voa santet ne oa ket c'hoaz tremenet

alan bunumus ar jeant.

An hini aneze a vije da gentan el lec'h-
ze, da hennez e vije an trec'h. An aye-
liou, muian m'hallent, a c'houeze kontrol
d'ar wetur ha d'an evn ; ar skorn a
stouve dirake, met ret e vije d'eze koa-
c'han dirak nerz kannad an heol.

Eur wech bennak, Godig a welas Laer-
an-tan.

N'en devoa ket c'hoaz achuet e labour,
met ne chome ken gantan da ober ne-
met eur blenn, ha, goude, eun tam-
mig enezenn, hag e weled c'hoaz en-dro
d'ezan an dour o eonenni, seurt ne vije ken
gwelet neblec'h goude Laer-an-Tan.

Mont a rae a gammejou bras, en eur
ziskar war e hent loened, tud, gwe, bleu-
nfou, evel kelien. Lapous an heol a yae
kalz primoc'h evitan, met al Laer a gase
en e rôk e alan evel eun avel yud. Daoust
ha bezan en devo al Lapous amzer da zis-
kenn du-hont en enezenn ? Eman alan ar
jeant war ar mor : skornan 'ra kazi
en eur pez. Ar jeant a red hag a c'houe ;
al Lapous a zo 'us d'an enezenn ; nijal a
ra d'ar c'horn pellan. An alan marvel a
dremen dindanan evel ar c'hurun ; an
evn a dôl pled neuze d'eur brouskoad
kled, hag en em dôl emman. E oa eno, war
an douar, eun neiz, gant lapoused bihan
e-leiz, ar bleo-kaz warneze c'hoaz ; an
evn a c'holo aneze gant e iskili ; ker-
kent an avel sklaset a dremen warneze,
met torret eo e nerz.

Raktal ho pije gwelet chenchamant o
vezan. Laer-an-Tan ne c'hortozas ket
evit souzan a-dreuz d'e dro, na Lapous
an heol evit mont war e lerc'h en eur
drompilhat, evel eur pistiklaou warlerc'h
eur sparfel.

Aman 'voe eun emgann seurt n'eus bet
biskoaz er bed : Laer-an-Tan a dec'he
'rôk galloud an evn bihan, ha, dre ma
tec'he, an dôenn skorn a deuze en ér
evel eur vokedenn ; asamblez gant al la-
pous, an heol a deue da baran gant eun
domder vras, ha, raktal, ar sklennennou
a goueze en dour, hag an dour-ze a veze
lonket gant an heol evel ma ve ar c'hli-
zenn d'ar beureveziou hanv : a-rôk an
evn, e oa ar Goanv ar c'haletan ; war e
lerc'h, an Hanv bras. Laer-an-Tan a va-
leze etrezek an Hanter-noz, gant e vra-
gou hag e chipenn skorn, evel pa vije

kant mil skourje warnan ; hag, en gwirione, bezan a oa bannou tomm an heol evel skourjezou tan flemmus o flemman e groc'henn.

Fan arruas war dreujou an Hanternoz, en em gavas er gêr ; eno, an Heol n'en deus kazi nerz ebet, hag an noz a ren bepred. Sevel a reas eur c'hastell, Kastell ar Baourante. Eno eman abaoe o krenan an derzienn, ha n'eo ket an derzienn domm eo, kredet ac'hanon.

Lapous an heol a zavas neuze 'us d'an douar, ken uhel, ma wele ar bed holl en eur zell, hag en em lakas da ganan. D'e vouez, an dud, al loened, ar gwe, ar yeot a zihunas da vad ; ar mammennou dour en em lakas da redek en eur hiboudal, an aveliou flour da c'houezan war an deliou glas, ar bokedou da zigeri, an evned da nijal, ar gwenan da glask mel ; dre holl e teuas adarre ar vuhe ken dous ha ken mat.

Ar bed a voe evel adkrouet a-neve.

Ha Godig ? Petra 'oa c'hoarvezet ganti ?

He gwetur he devoa kaset anezi betek al lec'h ma oa kouezet he breur ; eno e adkavas anezan en buhe ; eno e kavas ive ar pôtr koz, ha tud ar roue, hag e tizrojont holl d'ar gêr, hag i mignoned bras.

Godig a gontas d'ar roue doare he beaj hag istor Lapous an heol. Achui a reas evel-hen :

— N'ho pet aon ebet rak Laer-an-tan, rak Lapous an heol a zo mestr warnan, ha n'en deus galloud ebet ken war ar bed nemet en broiou an Hanter-norz. Ma fellfe d'ean adkregi, Lapous an heol a argasfe anezan d'e loch .

— Evel-se bezet grêt ! eme ar roue.

Hag e kinnigas da Vegbran ha da C'hodig chom gantan en e balez betek fin o buhez.

Da achui, me a lâro d'ac'h penôs am eus gwelet meur a wech Lapous an heol. Hennez a deu da gas an neve-amzer en pep bro ; eun niver all a lapoused a heuilh anezan evel eul lez : gwenilied, koukoug, estig-bailh ha kalz a re all. Lapous an heol a glud war bannou an heol tomm hag a vev en o c'hreiz. Eun devez a viz eost, da greizte, sellit ervat ouz an heol, hag e welfet an evn bihan alaouret, hag e klevfet anezan o kanan.

DIR-NA-DOR.

BREIZADIG A CHOARZ

Mari-Fanchonig a studi bemde a-benn an diplom brezonek, da viz mezeven. Amzer 'zo c'hoaz ; met Mari-Fanchonig he deus c'hoant da c'hounit ar priz kentan.

Evel ma zo bet lavaret d'ezi e vije graet eun « dictée », gant an diplom, en em gustum da skriva, diwar levr an Ao. Bozec, hanoiou a bep seurt, evel re ar miziou, re deiou ar sun, hag all.

Eman o paouez adskriva ar re-man dre envor.

— Ar sul hag ar yaou a zo skrivet fall, eme he mamm ; perak se ?... »

Ha Mari-Fanchonig, en eur dorcha he daoulagad, a lavar :

— 'Balamour n'an ket d'ar skol en deiou-se, sur !.... »

**

Penôs ho pije graet, e plas Bilez, ma vijec'h bet tapet, eveltan, gant eur vandenn laeron ?

Galvet e voe dirak ar c'habiten, eun den du 'vel eur c'houil, ha sellou d'ezan 'vel re eur sparfel :

— Gwelomp, eme ar c'habiten, ha te c'hallo sovetaat da vuhe ? Mar lavarez gaou, e vi krouget ; mar lavarez gwir, e vi kignet e beo ! Komz breman !.... »

Ha Bilez goude ober eur sonj, o sevel e vouez :

— « Testou a zo ! emezan.... C'hanta, mar ne ven na krouget na kignet, rei a refet d'in eur sac'had arc'hant ken pounner ha me ?

— Beza az tevo, eme ar c'habiten, en eur c'hoarzin goab.

— C'hanta, eme Vilez, krouget e vin !

Hag e c'hortozas. Met ar c'habiten a chomas nec'hed :

— Mar hen krougan, emezan, en devo lavaret gwir, ha neuze eo kignet e beo 'n hini a rankfe beza. Met penôs hen kignat e beo goude ma vo bet krouget ?..

Pa n'hallé mont ac'hane war du ebet, petra reas neuze nemet rei e bouez ar c'hant da Vilez.

Kas ar skridou da :
RENER Breiz, KOADOUT,
 dre WENGAMP.

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa,
 eost ha gwengolo.

Kas arc'hant ha koumananchou da :
Louis LE DU, 13, place du Centre,
GUINGAMP, - Chèques Postaux 211.86

— da gregi er miz a garer, nemet e miz

EUL LIZER D'OBÉR

*Setu aman, bugale, danve eul lizer.
 Grit-han : Kasit d'imp ho labour. Ar
 re wellan a vo moulet war BREIZADIG.*

Eur Parizian bihan, Breton a-berz tad-koz ha mamm-goz, met ganet e Pariz, ha na oar ger brezonek ebet, ho poa graet anaoudegez gantan warlene, deut ma oa, 'vit ar wech kentan, da Vreiz da vale.

Gonezet gant bro e dadou koz, met anwazet o welet n'hell ket komz o yez, ar Parizian bihan a garfe deski ar brezoneg. Skrivet en deus d'ec'h da c'houlenn diganec'h doare, stad ar brezoneg en ho parrouz, etouez ho amezeien, en ho tiegez ho-unan : — ha komzet e ve dre ho'll endro d'ec'h ha bepred ; — ha lennet ha skrivet e ve er skol ; — ha bez ez eus levriou-skol brezonek, gaze-tennou vrezonek, etc..., rak c'hoant en dije da zont du-ze, epad tri miz an ehan studi, gouere, eost, gwengolo, evit deski komz, lenn ha skriva.

Respont a refet d'ezan, pep hini ac'hanoch herve doare ar brezoneg en e di, etouez e amezeien, en e barrouz, — er skol, en iliz, er patronaj, — er bourk ha war ar mêz, o konta pep tra evel m'eman, hep lavaret na muioc'h na nebeutoc'h.

Goude ze, c'houi lavaro d'ezan e karfec'h, forz penôs, e teufe d'ho ti ; 'n em gemer a refet diouz se : prena levriou brezonek, eur gazetenn, eur gelaouenn, hag ober pep tra evit ma vo gwir, da fin e dri miz, n'en devo ket kollet e amzer.

*Chench evit ar plac'h, o lakat :
 Eur Barrizianez vihan, etc....*

An Diplom Brezonek

Er bloa-man eta, setu penôs e vo en em gemeret evit an diplom, goude ma vo bet en em glevet gant Aotrou enseller ar skoliou kristen.

1) Eur skrivadenn, pe « dictée », a 6 pe 7 linenn a vo graet.

2) Eur pennad lenn war « Istor Breiz » pe levr an Ao. Bozec.

3) Eun nebeut goulennoù war eul lodenn eus Istor Breiz.

Priziu en arc'hant a vo roet d'ar skoliou hag eun testeni war baper, pe diplom, d'ar vugale o devo bet 16 poent war ugent, well-waz, evit ar skrivadenn, al lenn hag an istor.

« Breizadig » a savo priziou diouz ma kouezo peadra en e gef. Betek hen, ez eus 450 lur. Evel hon eus lavaret, diou wech kemend all a zo ezor m'c'hoaz.

Kelc'h Keltiek Sant-Nikolas

A roio, e Gwengamp, diou abadenn dans, d'hoari peziou ha kaniri, er 24 a VIZ C'HOUEVRER da 3 EUR ha da 8 EUR.

LAVARIT SE AN EIL D'EGILE !

Ti Nazareth, pe ti Loretta

En e brezegegn de kentan ar bloa, o respont d'ar Gardinaled bet o hetu d'ezan bloavez mat, an T.S. ar Pab a oa stad ennan o lavaret e oa deut ar Pab da veza perc'henn adarre da di Loretta.

Ti Loretta eo ti ar Werc'hez, Sant Jozef hag ar Mabig Jezuz, pa oant o chom e Nazareth. Dre benos eo bet en em gavet an ti-ze da zont da Rom ?

Er pevare kantved, santez Helena hag an impalaer Konstantin a zavas eun iliz kaer war di Nazareth ; en eizvet kantved, p'en em lakas ar Vuzulmaned da ober o reuz dre ar bed, iliz Nazareth a voe laeret, met an ti santel n'en devoe droug ebet.

Pa voe dismantrere rouantelez kristen Jeruzalem gant an Turked, e tiskarjont iliz Nazareth, met an ti santel n'en devoe droug ebet adarre. Neuze eo e c'hourc'hemenas an Aotrou Doue d'e Aelez dougen anezan en eur vro gristen.

D'an 10 a viz mae 1291, koataerien eus an Dalmasi a voe souezet mik o kaout war eun dosenn, e Rauniza, eun tiig bihan, el lec'h ma ne oa netra en de arók. Pa 'z ejont ebarz, e voent souezetoc'h c'hoaz. Dirak an nor, harp ouz ar voges, e oa eun aoter-ven ; e kichen an aoter, eur pres bihan, eun nebeut listri-kegin ebarz ; en tu kleiz, eun oaled, hag a-us d'ez, eur skeudenn eus ar Werc'hez, en he sav, ar Mabig Jezuz ganti war he divrec'h ; en tu dehou, eun tammik prenestr.

Eleiz a dud a deuas da welet an neventi. Hogen, er mare-ze, Alexandr, Eskob Tersatz, a oa gwall grian war e wele, hag o veza klevet hano eus ar pezh a

dremene e Rauniza, e kave diaes o veza ma ne c'helle ket mont e-unan da welet ar burzud. Ar Werc'hez, eleiz a Aelez endro d'ez, en em ziskouezas d'ezan en noz, a greiz m'edo o pedi, hag a lavaras d'ezan : « Ma mab, emezi, ma galvet ac'h eus ; setu me aman evit rei da anaout d'it ar pezh a glaskes gouzout. An ti a zo deuet en deziou-man da Rauniza eo an ti m'on bet ennan o chom e Nazareth ; eno eo am eus tremenet ma bugaleach ; eno eo am eus bet kemennadurez an Ael Gabriel ; eno ez eo deuet Mab Doue d'en em ober den. An ti-ze, gant noun na vije graet re a zismeganz d'ezan gant an dud divadez, a zo bet douget er vroman gant an Aelez. Hag evit ma vezi test eus ar burzud, ha ma c'hell embann anezan, e roer d'it ar yec'hed. »

Ha war ar gerioù-ze, ar Werc'hez en em dennas.

An Eskob a savas raktal eus e wele ; pare mat oa. Mont a reas da Rauniza, ha rei a reas da anaout d'ar bobl an teozor a oa deuet d'ezan. Gouarnier ar Vez, Nikolas Frangipane, a gasas tri den gouiziec da Nazareth, da welet ha n'edo mui eno ti ar Werc'hez. P'en em gavjont er Gallie, e klevjont gant tud Nazareth e oa tec'het an ti santel eus o c'hêr, en noz etre an 10 hag an 11 a viz mae. An diazeze anezan a welet c'hoaz koulskoude, ha graet oa gant ar memes mein, ha bez en devoa ar memes hed hag ar memes lec'hed ha mogerioù an ti a oa en em gavet e Rauniza.

Siouaz ! levezet tud an Dalmasi ne badas nemet tri bloaz ha seiz miz. D'an 11 a viz kerzu 1294, e weljont e oa set o zenzor digante ; nijet oa en Itali, en tu all d'ar mor, ha kouezet oa e Rekanati, e kreiz eur c'hoad lore. Eiz miz warlerc'h, e voe douget eun hanter-leo ac'hane, ha, dem-goude, e voe diazezet war an hent a ya eus a Rekanati d'ar mor. Eno eo chomet abaoe. Er XIVet kantved, ez eus bet savet a-us d'ezan eun iliz eus ar re gaera, hag ar pabed a zigoras gant largentez tenzor an induljansou evit ar re a yaje di da bardona. An iliz-ze a voe hanvet iliz Itron-Varia Loretta, abalamour d'ar c'hoad lore, el lec'h ma voe laketa da genta an ti santel pa voe digaset gant an Eelez eus an Dalmasi d'an Itali.

An ti santel ha burzudus-man eo a zo deut da veza adarre tra an iliz hag ar Pab.

KATEKIZ AR PENNOU KALET

Janedig a ve graet d'ez
Katekiz gant he zintin Mon ;
Eun tamm poan he deus o teski,
Berrik c'hoaz he c'hompreñezon ;
He c'hompreñezon berrik-berr
Hag he spered, bepred war nij,
Kaeroc'h 'vit lapous en em blij
O vont a bep tu, dibreder...
— A ! ma Doue, 'me an dantin,
'Benn pegoulz 'm o boutet 'n ho penn
Pedenn an noz hag ar mintin,
'« Pater », « Ave », dek gourc'hemenn ?
Ret vo d'in ober d'ac'h, me gred,
Katekiz ar pennoù kalet...

— Pesort katekiz eo hennez ?
Emezi, kerent war evez.
— Hennez 've graet, 'me an dantin.
Du he sell ha kuit a c'hoarzin,
Gant, en eun dorn, ar waleann,
Da rei digor da bep gouleann.
Ar plac'h, kerent hag ar gentel,
Zo set da glask he fompinell,
Hag eur c'hlastenn 'n he dorn dehou,
A lâz d'ez, ront he sellou :
'« Gwelomp, — ha respontit dichak, —
Ha c'houi a oar eun dra bennak ?
'« Ha c'houi 'zo kristen ? . Kristen oc'h ? »
Respontit d'in eta, penn-boc'h !
Pe me rei d'ec'h, kuit a farsal,
Desid katekiz 'n eur stumm all !...
Unan ha daou !... Komz a refet ?
Nann ? Set' ar pezh c'h eus gonezet. »
Hag eun töl giastenn didrue
War benn ar bompinell a goue.
— Gwelomp ha desket eo ganac'h ?
'« Ha c'houi zo kristen, ma zamm plac'h ?
Respont ebet ?... Mat ! Neuze ta
Katekiz baz ne dalv netra ?
'« Klev 'ta, tintin, d'am merc'h 'm eus
[graet

Katekiz ar pennoù kalet,
Se ne dalv man, kaer teus lâret...
Azen hag azen eo hopred !. »

AR C'HOITELLER-NOZ KOLLET AN ALC'HOUEZ

Eun devez, sant Per, e zaouarn gantan a-drenv e gein, ouz e viz bihan alc'houez ar baradoz, a yae hag a zeud dirak dor rouantelez an Aotrou Doue.

Fall e oa bet an devez betek-hen. Nebeut a eneoù o c'houleñ digor. Ha sant Per a sonje pegen gwan eo an den ha pegen fallakr an diaoul... Nag a droiou kamm en deus en e sac'h evit lakaat an eneoù da goueza en ifern !

Sant Per a anaveze meur a hini anezé... met ne ouie ket en doa Paolig gornek kavet eun dro-gamm all evit mouroz ouz an dud da zont d'ar baradoz.

E-pad ma oa Poreher an Nenvou o rodella ar sonjou-se en e spered, ne glevas ket an diaoul o tostaat outan a-zia-drenv e gein, goustadik, en eur vale war beg e dreid, sioulk evel eur verienenn. A-daol, evel eul lec'hedenn, e tapas krog en alc'houez hag hen strinkas dreist ar voges er baradoz. Sant Per a reas eur griadenn, pa welas an alc'houez o nijal e tu all.

Penaos breman mont er baradoz ? Penaos digeri an nor ?

Ha du-hont, war an hent bras a bigne eus an douar, e teue an eneoù, darn a-unanou, a vandenn darn all, d'en em voda dirak dor an Nenv. Eur mor a eneoù a voe eno prestik hag an nor a chome serret kloz.

Sant Per, nec'het holl ha diaes e benn, a glask penaos dibuna ar gudenn... hag an diaoul en e gorn a c'hoarze fallakr.

Pelec'h kavout eun alc'houez all ?
Torzell dor ar baradoz, n'eus ket er bed unan evelti. Ma Doue, penaos ober ?
Dre eurvad, e oa e-touez an dud a c'hortoze e-kichen an nor, eun alc'houezier, unan hag a ouie e vicher, kredit mat. Sellout a reas ouz an dorzell :
— « Biskoaz em buhez, emezan, n'em eus gwelet unan evel houman. Ne dalv ket ar boan d'in klask he digeri, biken n'allin hen ober. »

En e gichen, e oa eur mansoner. Marteze en eur freuza eun tamm ar voges, e vije gallet divare'ha an nor :

— « Mansonadur eus ar c'henta eo ar voges-man, emezan ; gant gweila mor-zol a zo ne c'haller mann ebet. »

Eur jeneral a dostaas neuze. Graet eo doa ar brezel bras hag e Verdun e oa bet e penn ar ganolerien :

— « Deomp, emezan, da gere'hat eur pezh kanol. »
Dont a reas unan gantan, eur pikol hini zoken.

Kas ar skridou da :
RENER Breiz, KOADOUT,
 dre **WENGAMP.**

Kas arc'hant ha koumananchou da :
Louis LE DU, 13, place du Centre,
GUINGAMP, - Chèques Postaux 211.86

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz cost ha gwengolo.

EUR GOUEL BREZONEK E GWENGAMP

(24 C'HOUEVRER)

Ne oa ket graet ar gouel-man ispisial evit ar vugale : met nag a dudi a gavas eno ar re a oa deut ! Dudi d'ar skouarn, dudi d'al lagad, dudi d'ar spered ! **Kanerien ha kanerezed Sant-Nikolas-ar-Pelem**, aet ar vrud aneze a bell-bro, o doa bet ar vadelez da zont da rei o skoa-zell da « Vreiz », ha da « Vreizadig » ive, evit ma tale'hfont en o sav-soun, en despet da enebiez an dud hag an amzer.

Gwisket kaer evel ma oant, daoulagad an dud n'hallent ket tec'hel diwarnê ha kana a raent ken mat, dansal ken skanv ma oa gonezet an holl gante.

Eno ho pije klevet an « **Ololelolê** », a gan ar vesaerien war an tosennou hag al lanneier, ha kalz a soniou all....

Met marteze, eun dro bennak, **Kanerien ha kanerezed Sant-Nikolas** a reio eun abadenn ispisial evit ar vugale ?

« Breizadig » a lavaro d'ec'h, neuze, pelec'h ha pegoulz....

MIZ SANT JOSEF

Miz meurz eo miz sant Jozef. Sant Jozef eo tad-mager ar Mabig Jezus ; da lavaret eo, e vo difennour ha kelenner an holl vugale a lako o fizians ennan. O dougen a reio war e galon evel ma tougas ar Mabig Jezus.

Lavarit bemde, e kerz miz meurz, ar bedennig-man, da vihanan :

« Sant Jozef, pedit evidomp ! »

KONTADENN ANAONIG PE AR BUGEL GOUE

Setu aman, bugale, eur gontadenn skrivet a-nevez evidoc'h hag a reio d'eoc'h plijadur, sur oun. Ne vo ket eus an hira, kuit a badout re bell. Brao eo bet d'in da glevet ; ra vo c'houek d'eoc'h da lenn !

Eun devez, en eur vèreri distro eus parrouz P. . . . , hano ar vèreri a oa Ker-balastr, en em gavas, da serr-noz, eur bugel da c'houlenn loja ; eur bugel striz, munut, livet fall, hanter-wisket, liou an dienez war e dal, eur gwir druez e welet.

— A ! ma Doue ! eme mitez Keribastr, unan goz gant eur c'houef lien lorikennet troet war goste he fenn, ma

en dije an Ankou eur mab, me lavarfe ve heman !... Petra glaskez, pôtr bihan ?

— Da loja, emezan, en han' Doue !

— Eur c'hristen out eta, pa anavezet Doue... Kerz betek an oaled, sell, ha komz gant ar wreg... Me a zo er gêr aman, met n'on ket mestr.

Ar pôtrig a dostaas war grec'h ha, pa voe arru e korn tental an oaled, e lavaras adarre, gant eur vouezig voan 'vel hini eul lapousig :

— Da loja, en han' Doue !

En eur zizrei war e du, ar wreg, eur valarjezenn, kement anezi an treuz vel an hed, a voe darbet d'ezhi kerzet war gein ar paourig.

— O anaon bihan, emezi, pa gouezas he zell warnan, petra fell d'it ? Me gawe d'in klevet miaou ar c'hazig rouz !

— Da loja, en han' Doue, eme ar pôtrig, evit an deirvet gwech.

— Hag az tevo, ha da goan az tevo war ar marc'had ! Eur banne souben ar rouz 'c'h on o paouez lakat war an tan... Gortoz awalch a ri, anaonig kêz ? Rak 'm eus aon e teus fôt !.. Ha riou e teus ive ! Tosta d'an tân !... Aman, war ar chipod !.. Sell, pe welloc'h c'hoaz, aze war an trebe... Gant an debelien war an trebe, te vo aze 'vel eur roue !

Hag e krogas en dorn ar bugel hag hen lakas en e goaze war an trebe bras, an debelien dindanan.

— Soubenn ar rouz a zo da goan, rak hirie eman ar gwener, mabig !... Met lavar d'in 'ta : Eus a belec'h e teuez evelse ?

Ar bugel a sellas outi, met ne respontas ket Tostaat a rae d'an tân e zaouarnigou koar ken munut ha re eur bugel tri bloaz. Ar flamm a lake eur banne buhe da bara war e jodou hag en e sellou.

An ozac'h, achu gantan e labour endro d'e loened, a zeas en ti ha da gât an oaled, E sell souezet a gouezas war ar c'hornandonig :

— Eus a belec'h eo diwanet heman aman ? emezan.

— Kas klevet gantan oun ! eme ar wreg, met ne respont ket, Koulskoude, n'eo ket mut, rak goulnnet en deus beza lojet, en han' Doue. (Da heulh)

KONTADENN JOBIG KERLUTU

Pa voen ganet, me Jobig Kerlutu, e voen laket, evel ar vugale all, en eur c'havel koat gant eur chutig ouz ma c'hoste.

Ma zad a oa glaouer ha ne c'hoarze ket war ar pemde ; re a labour en dije da bourchas bara da mamm ha d'in.

Awechou, pa ne veze e zaoud er gêr, e kroge ennon, evel en eur sac'had glaou, hag e rae d'in prejou ha na vezent ket kaer diouz ma doare.

Se n'en devoa ket harzet ouzin da greski bras ; Jobig Kerlutu a zeas da veza eur pôtrig ouesk, eur pôtrig faro.

Eun de, ma zad a lakas d'in, etre ma diouevrec'h, eur podad bleuniou gant urz d'hen kas d'e vignon Jobaou, glaouer eveltan, o chom e Gwarem-ar-Vuzugenn.

Allas, mont a raen hep sellet ouz ma zreid ; teuka a ris ouz eur men ha koueza a-hed ma c'horf d'an douar ! Ar pod a voe brunet hag ar bleuniou dismantret.

— Biken, emezon, ne gredin dizrei da gonta d'am zad pesort droukchans am eus bet. » Ha me o trei kein d'ar gêr hag o vont o'ouzen pelec'h.

(Da heulh)

O SONJAL EM YAOUANKIZ

(BREZONEG AN DIEZAOU)

D'an Aotrou FELL,

kelenner e kloerdi-bihan Kintin

Gwechall, er gêr, pa oan krennard,
Pôtr skanv e c'har, treutoc'h... 'vit lard,
Nag e plije d'in 'ta ar yaou
Ha, dreist d'ar skol....., ar c'hoariaou !

Sonjet, tud vat, 'pad eun devez
Ouz saout ha gavr teurel evez !
(Rak eur c'havrig hon doa prenet
Ha.... « pôtr-ar-C'havr » 'oan leshanvet!)

Ma mignon Yann 'n evoa eur c'hi,
War meur a c'had kab da drec'hi :
Kerkent arru e park pe brad,
Dioustu kroge da labourat

Gwech, 'tre e zent, ken e vouge,
Eur c'honifl, tomm c'hoaz, e touge !
E lost neuze, c'hellet kredi,
A firbiche gant an dudi.

Gleb e chupenn, met nann roget,
E gorf a-bez o teul moged,
Hag e goste lamme o daou
Vel ar vegin, pa c'houe er glaou.

Ha ni, neuze, peg er gontel,
Da dennan d'al loen e vantel :
Ar bouellaou dru, a-boan dispak,
A-c'halomp-kaer, raktal, dichak,

Gant ar c'hi mat veze lonket
(Kalonig skanv vije stonket !)
Met ar c'hi mat a rê eur pred :
Gwell 'vit gortoz, kregi abred !

Gwech e teue diouz redadeg,
Eur pikol teod 'mêz eus e veg,
Eun teod ken hir, eur fri ken louz !...
Ar paourkêz ki tapet pikouz !

Pell 'zo amzer, ec'h eo maro
Hon c'hi « Finnet !... » Met me lâro :
Keit ma vin beo, ki all ebet,
Par da henez n'hallin kavet !

MAB-SULON

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
BREIZADIG A C'HOARZ...

D'e vamm, eun deiz, e lavaras eur pôtr
yaouank ar c'homzou-man :

— « Doue, a-vreman, a wel splann

ma tlean beza salvet pe zaonet. Rak-se,
mont d'an oferenn hirio, pe chom hep
mont, kement-se ne dalv netra. Ne 'zint
ket eta d'an oferenn. »

Ar vamm ne rannas grik ; hag ar pôtr,
a yeas da bourmenn war ar maez.

Eun eur bennak warlerc'h kreisteiz,
setu ma teu en dro da zebri e verenn.
Met... na tamm tan en oaled, na tamm
bara war an daol

— « Penaos, eme ar pôtr d'e vamm,
n'hoc'h eus aozet tamm da verenn ? »

— « Va fôtr, eme ar vamm, a holl vis-
koaz Doue en deus gwelet pe e tleemp
kaout hor merenn hirio pe ne dleemp
ket, hag ar pez en deus gwelet Doue a
holl viskoaz a dle en em gaout hep mank,

— « Grit merenn, mamm, eme an den
yaouank, disul kenta ez in d'an ofe-
renn. »

Deuet oa skiant d'ezan o klevout res-
pont fur ha goapaüs e vamm.

(Ar Vuhez kristen. -- Meurz.)

**

Me 'm oa bet plijadur en de all ! eme
Vonig ; en de ma oa aet ma zad-kun
war e gant vloa ! Bet e oan en iliz 'barz
an oferenn-bred a voe kanet 'vit truga-
rakaat an Ao. Doue. Tad-kun a oa war
eur gador gaer ha ni holl endro d'ezan.
An Ao. Person a reas eur brezegenn,
evel d'ar sul, nemet ne gomzas nemet
deus tad-kun ebarz. Tad-kun ne rae ne-
met torcha e zaoulagad gant mouchouer
mamm-goz ; ankouaet en devoa e hini er
gêr. Dalc'hmad ec'h ankoua e vouchouer !

Eur friko bras a voe graet du-man,
evel gant eured ma moereb Helena. Eur
bern tud e oa !

An Ao. Person hag an Ao. Mêr, eun
niz da dad-kun, a oa kichen ha kichen ;
hag an noter a oa goude.

Tonton mêr a bae eur bansion ar bloa
da dad-kun ; met n'eo ket gwall yac'h,
ha tad-kun a lavare d'an noter :

— « Heman n'a ket mat e dreou ; ma
varv, piou a baeo ma fansion ? » An no-
ter a respontas : Piou, ma eontr ? e vreur,
sur, hag a zo 10 vloa yaouankoc'h evitan.

— « Ya ! Ya ! Met pa vo maro he-
nez ?... » eme dad-kun.

An dud a c'hoarze, a c'hoarze, ha ton-
ton mêr a c'hoarze ive Me 'm oa bet
plijadur !... .

Kas ar skridou da :
RENER Breiz, KOADOUT,
 dre WENGAMP.

Kas ar'hant ha koumananchou da :
Louis LE DU, 13, place du Centre,
GUINGAMP, - Chèques Postaux 211.86

Priz ar c'houmanant : 4 real ar bloa, — da gregi er miz a garer, nemet e miz eost ha gwengolo.

DIPLOM 1935

LODENN VREZONEK

1) DRE SKRID :

Eun « DICTÉE » a 5 linenn kemeret e Levr an Ao. Bozec.

2) DRE GOMZ :

a) Eur PENNAD LENN, gant disklaria talvoudegez ar gerioù.

pe

b) GOULENNOU war « Istor Breiz » : Teir gentel gentan Levr an Ao. Poisson ha Renan.

pe

d) GOULENNOU war dalvoudegez c'hallek ar gerioù brezonek, — pe ar c'hontrol, — a gaver e Levr an Ao. Bozec, e pajennoù 12, 22 ha 30.

Da skouer :

Penôs e ve lavaret e galleg an tach ?
 Penôs e ve lavaret e brezoneg le clou ?

— An holl a reio an « dictée ».

— D'an holl e vo graet lenn ; — met goulennou a vo graet, pe war « Istor Breiz », pe war ar « Geriadur » ; — nann warné o-daou.

PRIZIOU

Priz d'ar **SKOL POTRED** he devo well-waz, ar muian a boenchou, diouz niver ar vugale o konkouri :

200 lur.

Priz d'ar **SKOL MERC'HED** he devo, well-waz, ar muian a boenchou, diouz niver ar vugale o konkouri :

200 lur.

PRIZIOU D'AR VUGALE :

Pôtred : 50 lur en arc'hant ha levriou.

Merc'hed : 50 lur en arc'hant ha levriou.

Diouz ar profou a vo, ar prizioù-se a vo kresket, re ar skolioù ha re ar vugale.

Ar roll-labour-man ha prizioù evit diplom 1935 en deus bet ôtrethur an Ao. chaloni Hydrio, Enseller-meur Skolioù kristen an Eskopti.

Vit kaout Levr an Ao. Bozec hag « Istor Breiz », Skriva : Editions d'Armor, 13, place du Centre, Guingamp.

« BREIZADIG »

« BREIZADIG » a zo diere'het, pa-
perou an diplom o veza bet dalet.

An niverenn-man a dalvezo eta evit
diou : miz ebrel ha miz mae, gant eiz
pajenn eie'h peder.

Koukour an diplom a vo warni hag
a vo kaset d'an holl skolioù.

KONTADENN ANAONIG
PE AR BUGEL GOUE

(EIL PENNAD)

A-boan ma oa he c'homz peurlavaret
gant, n'a voe klevet ar vatez o leuskel
eur skrifadenn hag eur pikol ki a zeuas
en ti, brasoc'h kalz 'vit eur bleiz, en eur
zihelkañ, e deod gantan ermêz eus e
c'henou. Mont a reas eun da gorn an
tan ha lammat da gât ar bugel ha d'o-
ber cher d'ezan, ma oule ober... Lipat a
rae e dremm, e zaouarn, ha kunudal,
ha kunudal, evel p'en dije c'hoant da la-
varet : « A ! er wech-man am eus da
gavet ! Er wech-man am eus da ga-
vet ! »

An ozac'h, strafilhet holl, en doa klas-
ket eur stripenn etouez ar c'heuneud,
hag ar wreg he doa kroget er vaz ribod
a oa o paouez gwalc'hi. Ar vatez, diour
ar porz, a hope d'ar mab henan hasta
dout ha digas gantan eur fore'h.

Ar c'hi, hep mar, a daolas evez, rak
ober a reas eur c'hrozmoladenn ken têt,
ma lavarjed o doa krenet holl meubl an
ti : « Skrab ! Skrab ! eme ar pôtrig ;
peoc'h din ! » Hag e savas e baraig kour
'us da ben al loen. Heman a c'hourve-
zas, o trei warzu d'ezan sellou doujus ha
ken tener.

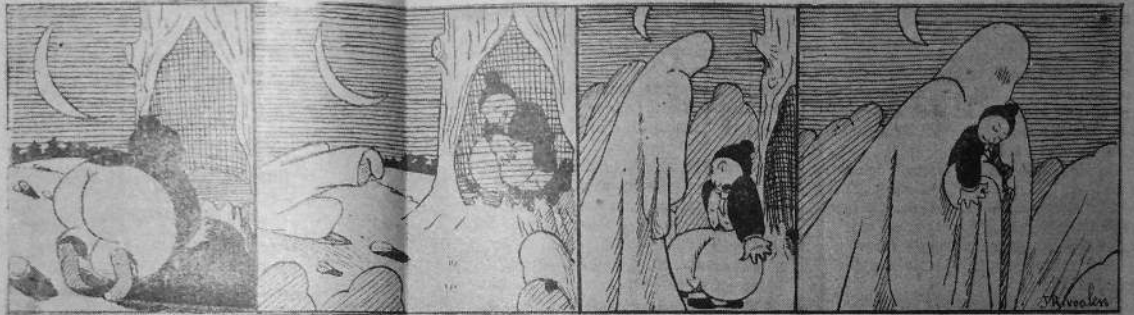
Ar pôtrig a savas neuze diwar e dre-
be hag a grogas a-vriad e gouzoug ar
c'hi, en eur deurel e c'har glei war e
choug.

Kerkent al loen a savas ha, 'vel eun
tenn, e tec'has kuit, ar pôtrig krog en
e gree.

Ar mab henan hag a oa o tont e ti a
voe diskaret gant e fore'h hag ar va-
tez a chomas eur vunutenn dilavar, —
ar pezh na oa bet gwelet biskoaz.

(Da heuilh).

KONTADENN JOBIG KERLUTU

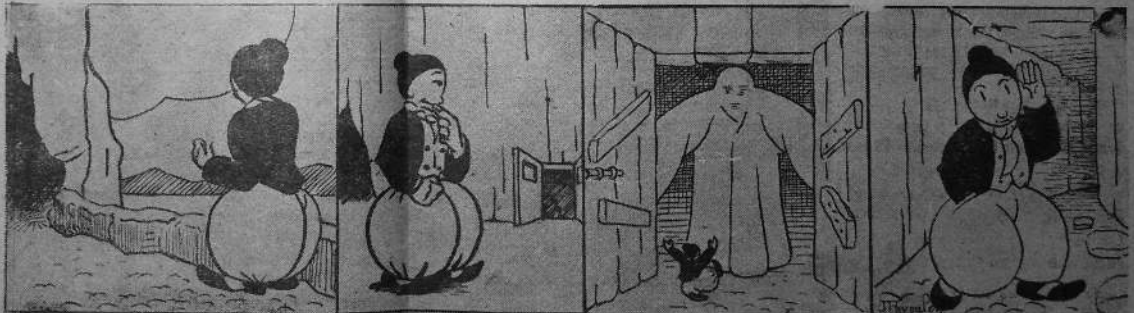

Deut an noz warnon.

Skuiz e oan, ha ne ouien
pelec'h mont, pa welis ouz
goulou al loar, eur wezenn
gleuz. Ha me ebarz.

Menel a ris kousket ; met a-greiz ma c'houk, tud gwis-
ket gant linsellou gwenn, teuziou a arruas war ma zro... Me,
gant ar spont, ne oan nag evit gervel nag evit tec'hel.

Kegi reas unan ennon ha ma c'has
gant, semplet etre e ziouvre'h.

D'eur c'hastel e voen douget ha laket
en eur gambr vras ha noaz. Pa deus
ennon ma-unan,

e chomus pell d'en em sonjal
dirak an nor morailhet hag
ar magorioù teo a oa war ma
frizon.

Souden, e tiglanchedas ar mo-
raill hag eur pikol den gwenn,
ken uhel hag eun tour, a gargas
toul an nor. Koueza ris gant ar
spont.

Eur sell a reas hag adserri
warnon, hep ranna ger : « Ma
Doue, emezon, penôs e rin da
vont ac'han ?... »
(Gwelet er pajennoù 4 ha 5)

« BREIZADIG »

« BREIZADIG » a zo dilerc'het, pa-
perou an diplom o veza bet dalect.

An niverenn-man a dalvezo eta evit
diou ; miz ebrel ha miz mae, gant eiz
pajenn eiec'h peder.

Konkour an diplom a vo warni hag
a vo kareet d'aa holl skolioù.

KONTADENN ANAONIG
PE AR BUGEL GOUE

(EIL PENNAD)

A-boan ma oa he c'homz peurlavaret
ganti, n'a voe klevet ar vatez o leuskel
eur skrifadenn hag eur pikol ki a zeuas
en ti, brasoc'h kalz 'vit eur bleiz, on eur
zibelkal, e deod gantan ermêz eus o
c'henou. Mont a reas eün da gorn an
tan ha lammat da gât ar bugel ha d'o-
ber cher d'ezan, ma oule ober... Lipat a
rae e dremz, e zaouarn, ha kunudal,
ha kunudal, evel p'en dije c'hoant da la-
varet : « A ! er wech-man am eus da
gavet ! Er wech-man am eus da ga-
vet ! »

An ozac'h, strafilhet holl, en doa klas-
ket eur siripenn etouez ar c'heuneud,
hag ar wreg he doa kroget er vaz ribod
a oa o paouez gwalc'h. Ar vatez, diou-
ar porz, a hope d'ar mab henan hasta
dout ha digas gantan eur forc'h.

Ar c'hi, hep mar, a daolas evez, rak
ober a reas eur c'hrozmoladenn ken têt,
ma lavarjed o doa krenet holl meubl an
ti : « Skrab ! Skrab ! eme ar pôtrig ;
peoc'h din ! » Hag e savas e rornig kaer
'us da ben al loea. Heman a c'hourve-
zas, o trei warzu d'ezan sellou doujus ha
ken tener.

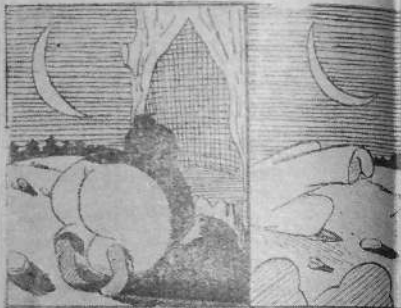
Ar pôtrig a savas neuze diwar e dre-
be hag a grogas a-vriad e gouzoug ar
c'hi, en eur deurel e c'har glei war e
chong.

Kerkent al loea a savas ha, 'vel eun
tenn, e tec'has knit, ar pôtrig krog en
e greo.

Ar mab henan hag a oa o tont e ti a
voe diskaret gant e forc'h hag ar va-
tez a chomas eur vunutenn dilavar, —
ar pez na oa bet gwelet biskoaz.

(Da heuilh).

KONTADENN

Dout an noz warnon.
Skuit e oan, ha ne ouien
pelec'h mont, pa welis ouz
goulou al loar, eur wezenn
gleuz. Ha me ebarz.

Menel a ris ko
ket gant linsellou
gant ar spont, ne

D'eur c'hastel e voen douget ha laket
en eur gamb vras ha noaz. Pa deuis
ennon ma-unan,

e chomis
dirak an
ar magori
frizon.

AR C'HOK-RADEN HAG AR VERIENENN

I

Pad an domder, ar c'hok-radenn
A gane nertz e gorsailhenn ;
N'en doa preder nemet bragal
Boeta c'houek, heoli ha tumpal.
Ken a venne al leonig kêz
E padje 'n hanv hed e vuhez ;
E parje an heol beniget
Hag e vleunje ar prad bepret.
Na duolit ket ar men gantan,
An den 'zo dievez 'veltan ;
Pad n'eo yaouank, yac'h ha lacuen,
Pion 'wel erru ar gozni yen ?
Setu deuet ar goano kri,
Gant dent-gevver dindan e fri ;
An avel a groz gant kounnar,
Ar glao a silav an douar.
Loenig Doue, ne ganez mui ;
Krena 'ra da holl izili ;
Krena gant naon ha paourentez,
Ne teus 'met eun aezenn vuhez.

II

Mont a ra, mantrêt a enkrez,
Da di e nez amezegez,
Eur verienenn flour 'vel eur gô,
Ar binvidika eus ar vro.
— « Yec'hed d'eo'c'h-hu, ma itroun vat !
— Ar beorien gêz 'zo dereat ! —
« En han 'Doue, ma sikouret ;
« N'am eus ken, er gêr, fulem voed !
« Prestit d'in, 'pad pemp pe c'houec'h mis,
« Eur rennad kerc'h, eun tamm gwiniz ;
« Me 'zaskoro, feiz kog-radenn,
« Greun evit greun ha kalz ouspenn. »
Ar merien, war a leverer,
Da bresta, da rei, n'int ket kaer.
Gant eur beg rok : « Petra, 'mezi,
« Hoc'h eus-hu graet elec'h medi ? »
— « Me 'gane lürzin 'vit an holl,
« A darz an deiz betels kuz-heol.
— « C'houi a gane ? o, mat awalc'h !
« Dansit breman, dansit ho kwalc'h ! »

III

Fals-pinvidik, koz verienenn,
'Zinac'h d'e breur an aluc'enn,
Te 'yudo en tan gant kounnar :
Eul lommig dour ! Lazar ! Lazar !

N'omp ket merien, ni, tud Arvor ;
D'ar paour eo digor frank hom dor.
Bepret e kav gware ha boed,
Eur skabel e korn an oaled.

PROSPER PROUX.

Penôs am eus
ar medisinn...

En de-se, e tigoueas da Jo-
big ar Penne en em gaout
gant Alan al Louarn war
hent ar Porz-koz. Al Louarn
a gerze gant eur vaz.

« Petra, ? eme ar Penne,
poan ec'h eus 'nez tiouhar ?
Tleout a rafes mont da we-
let ar medisinn. Eun dra ben-
nak a rofe d'it da gemaer, —
Ea ! ar medisinn a zo ker !
Sell ! dek lur a ya gantan
breman. Hag ar strogañ eta !
Spontus eo ! — N'eus forz ;
petra ne rafer ket evit knout
ar yec'hed ? — Kern ma
buoc'h ! eme Alan ; koz a-
walc'h on 'vit goût petra
'm eus d'ober. — Ma ! penn
aheurtet, dalc'h 'ta gant da
hent ! Klevet a rin ganit gou-
de ! — O ! war wellaat ez a
an treou ganin ; ha fin
awalc'h on, emichans, evit
kaout ar medisinn hep digeri
ma yalc'h. Chilaou 'ta, eur
vunutenn. Anaout a rez,
marvat, Per ar Gall ? — Ya
vat, an hini eo skoulmet e
ziouhar hag a gerz gant
flaiou. Heman, da vibana,
n'en deus ket a gertri da
baea ar medisinn. — Just mat,
hag e pae evidomp hon diou !
— Penôs 'ta ? — Setu ; Per
ar Gall 'zo amezeg d'in. Me-
nez klenved hon eus. Ar
medisinn a deu alies da we-
let anezan. — Ya. — Met
n'eus ket ezomm da welet
ar medisinn ; klevet anezan,
eno 'n hini 'man. Hag am
eus graet eun toull er speu-
renn etre kamb Per ha ma
hini, hag e klevan petra a
lavar ar medisinn da Ber, hag
e heuilhan e alioù... Ha setu
penôs am eus ar medisinn hep
digeri ma yalc'h. »

A. C.

ISTOR SANTEL

KROUIDIGEZ AR BED

An Aotrou Doue en deus krouet an nenv hag an douar en c'houec'h de ; ar seizvet e tiskuizas.

Eur bern traou hep stumm na neuz a grouas da gentan, hag i taolet mesk-mesk, e kreiz an denvaljenn.

En de kentan, Doue a reas sklerijenn ; — en eil de, e reas bolz an nenvou ; — en trede, e tispartias, an eil diouz egile, mor ha douar ; an douar en eur sac'ha, a grouas pep seurt frouez ha louzou ; — er bevaret de, Doue a reas an heol, al loar hag ar stered ; — er bempvet, e roas buhe d'ar pesked ha d'an evned ; — hag er c'houec'hvet, d'al loened a vev war an douar.

En de-se e lavaras : « Greomp breman an den, diouz hon henveledigez » ; kemer a reas eun tamm pri ha stumma gantan korf Adam ; gant eur c'houezadenn, e roas buhe d'ar c'horf-se hag lakas ennan eun ene hag e die chom beo da viken.

Eur c'houesked a gasas neuze da Adam. E keit-se, gant unan eus e gostou, e reas furn eur plac'h ; houman a oa Eva, hon mamm gentan. Eun ene a voe roet d'ezhi henvel ouz hini Adam.

Er seizvet de, Doue a ziskuizas. En abeg da se, an devez-se 'zo bet gouestlet da ziskuiza ha da veuli ar C'hrouer.

Doue en doa krouet an Aele arôk kroui ar bed. Unan aneze, Lusifer, en em savas, dre lorc'h, eneb d'e Vestr. Tarc'haouet e voe en ifern gant an arc'hel Sant Mikél.

Setu a belec'h e teu ma 'z eus droukaele hag aele mat ; ar re genta, enebourien Doue hag an dud ; an eil rumm, servijerien Doue ha mésaerien an dud.

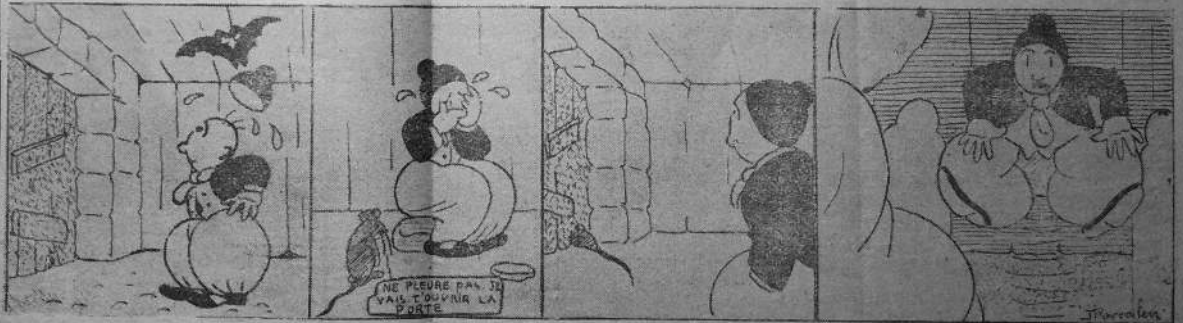
Penôs en deus an Aotrou Doue krouet ar bed ? — Petra eo kroui ? — Pet de e padas labour an Aotrou Doue ? — Petra reas e pep devez ? — Penôs e krouas an den ? — Petra reas er seizvet de ? — Pegoulz e krouas an Aele ? — Petra reas Lusifer ? — Petra reas Mikél ? — Dre benôs e c'heller lavaret eman an den etre al loen hag an Ael ?

E oan o klask an tu da c'hichen. Spontet e oan o vont er-mez pa glevis eun wet e eur pikol raz diradra bennak o koueza em zoun, ha sebezet e thomis

pa glevis anezan o komz : « Kouraj emezan, me az teno ac'han », ha kerkent,

e welis al loen o vont er-maez dre ar prenestr.

Al lec'h ma oan oa eur saltenval ha yen, kaouenned lous enni hag a nije war ma fenn.

A greiz gouela, me gwel let ar raz en em gavet adarre : « Na ouelez ket, a lavaras d'in ; me zigoro an nor d'it. »

Ober a reas evel ma lavare, o vont kuit dre eun toull e traon an nor.

Ha me erméz hag a-grik prim ha ma c'hallen redek.

(Da heuith).

Sant Erwan a rent ar vuhe d'ar re varo

Sant Erwan, hag heman e ouel hag e bardon bras en 19 a viz mae e Landreger, n'eus ket e Breiz, a lavar ar c'hantig, eur sant all par d'ezan.

Evit gwir, sant ebet n'en deus graet kement a viraklou ha sant Erwan, na, dreist-holl, addigaset da veo kement a dud varo.

Pevarzek a dud o deus, goude beza maro, adkavet ar vuhe dre zorn Sant Erwan.

E kenver ar vugale, dreist-holl, en deus ar Sant bras diskouezet e c'hal-loud hag e vadelez.

Setu aman ar burzud graet gantan e kenver Aymerik, mab Hamon a Gergezey, eus Lanuon.

Aymerik, pôtrig 12 vloaz, a oa aet gant eur bugel all eus e oad, da gouronka da aber al Leger. Souden, Aymerik a gollas troad hag a soublas en dour. Eun den o tremen a dôlas e zilhâd hag a splujas er stêr; kaer klask en devoe, ne gavas ket ar pôtrig hag e rankas dont d'an aod da ziskwiza. Kerkent goude, e splujas darre. Netra c'hoaz. Eun deirvet gwech, e teuas a-benn da gaout ar bugel, met ne oa ken buhe ennan. Pell hent a oa d'ober evit mont da Lanuon; laket e voe ar c'horf war eur c'hravaz ha douget da di e dud.

Ar vamm ne oa ket er gêr, pan aruas an dougerien; eur voereb d'ar bugel en em lakas d'e sebelia, ken sur ha ma oa e oa hen maro-mik.

War se, e tigouezas ar vamm. N'em deurel a reas d'an daoulin, ha gant kri-forz, e lavaras: « O Sant

Erwan, rentit d'in ma mab! D'ec'h e vo! D'ec'h hen gwestlan!»

Kerkent, ar bugel a zigoras eul lagad, a savas eun dorn hag a c'houlenmas: « Mamm, pelec'h oc'h? — Aman oun, eme ar vamm; met te, ma mab, pelec'h e oas aet? — E oan gant eun Aotrou gwisket e gwenn hag en deus ma zennet eus an toull dôn elec'h ma oan kouezet.»

250 lur !!...

Bugale, plijout a rafe d'ac'h, sur mat, gounit 250 lur. C'houi a zikourfe o tud da genta, ha sonjet en holl draou a c'hellfec'h kaout gantê. Met evit-se pe tra a zo d'ober? Nebeut a dra: lenn « Breiz » ha kemer perz en e c'honkour bras « KONKOUR AN TIEGEZ ».

Goulenit eta, gant o kerent, koumanant ac'hanoc'h d'ar gazetenn « Breiz ». Plijadur a po ho klask gounit ar priz kentan, pe unan eus ar re all.

Grit skriva da « Breiz » eta: 13, place du Centre, Guingamp, n'em gas 10 lur, priz ar c'houmanant. (Ch. p. 211.86).

Setu aman ar prizioù kentan :

Priz kenta	250 lur
Eil priz	150 lur
Trede priz	100 lur
Pevare priz	75 lur
Beza 'zo c'hoaz eleiz a brizioù all.	

KENTAN NIVERENN « BREIZADIG » EN EM GAVO GANT EUR SKEUDENN NEVE E PENN HE C'HENTAN PAJENN.

ANN JOBIG KERLUTU

usket; met a-greiz ma c'houk, tud gwisgwenn, teuziou a arruas war ma gro... Me, oan nag evit gervel nag evit tec'hel.

Kiegi reas unan ennon ha ma c'has gantan, semplet etre e ziouvrec'h.

pell d'en em sonjal nor morailhet hag ou teo a oa war ma

Souden, e tiglanchedas ar morailhet hag eur pikol den gwenn, ken uhel hag eun tour, a gargas toull an nor. Koueza ris gant ar spont.

Eur sell a reas hag adserri warnon, hep ranna ger: « Ma Doue, emezon, penôs e rin da vont ac'han?... »

(Gwelit er pajennoù 4 ha 5)

Breizadig a c'hoarz

Lanig oa kouezet « Job » warnan er beure-ze ha ne gare ket sevel da vont d'ar skol. Met pesort digare klask ?
« Ma lavarfen da mamm, emezan, am eus droug-penn ? »

Pa deu e vamm da gât e wele, e ra seblant da veza gwall-skwiz : « Mamm, i' hallin ket mont d'ar skol ; droug-penn am eus ! » — « O ! eme ar vamm, se cec'ho pan efet war an avel. Ho c'hoarz a oa gant an droug-penn dec'h ha bepred e oa aet d'ar skol. »

En de warlerc'h ar beure, kouezet Job war Lanig adarre, e sonj klask c'hoarz digare da chom er gêr. Just, en de arôk, e gamarad Lomig a oa bet lavaret d'ezan gant ar mestr fuloret : « Pa ver ken genaoueg ha te, ne deuet ket d'ar skol ! »

Ha Lanig ha lavaret d'e vamm :
« — N'hallin ket mont d'ar skol, mamm ; me 'zo genaoueg hirie. »

**

Enseller ar gouarnamant, pe « inspec-
teur », a oa deut d'eur skol gristen da
dourel eur sell war stad ar skol.

Hag hen ha lavaret d'eur plac'hig :
« — Chilaou aman, ma flac'h vihan.
Mar pren da vamm 2 lur gig bemde
epad ar sun, 16 real al lur, daoust pege-
ment a arc'hant he devo ezomm evit he
sanvez ? »

Hag ar plac'hig oc'h ober ar gont : 2
wech 16 real, se ra 8 lur bemde ; epad
6 devez, 6 wech 8 lur, se 'ra 48 lur.

— Penôs, eme an ôtrou, du-se ar sun-
vez n'he deus eta nemet 6 devez ?

— Eo sur ; seiz he deus, eme ar pla-
c'hig, nemet ar gwener ne debromp ket
a gig.

**

De foar Vleuniou, e Gwengamp, Job
a deuas ar sonj d'ezan da brena eur
botou lér. Kaout a reas war ar ru e gon-
sort Pipi hag e lavaras d'ezan : « Penôs
am ije graet evit kaout eur botou mat
ha marc'had mat ? — Mar ne ouiez ket,
me 'ya da lavaret d'it. Kerz da di ar
c'hereer 'zo war gorn ar ru vras, tost
da blas ar saoud ; hennez n'anave ket
ac'hanomp ; goul digantan eur botou eus
ar re wellan, ha chom eur pennadig da
lakat anê. Kaout a ri eun digare hen-
nak. »

Job e yeas da di ar c'hereer.

— De mat, ôtrou.

— Ha d'ec'h, ma den mat, Petra
c'h eus ezomm ?

— Eur botou, mar plij, eus ar re wel-
lan.

— Azezet eta, eme ar marc'hadour.

Hag hen da zigas da Job eur re votou
da wiska.

Pa oa eno, daoubleget, en e gluch, o
prena al lasou, ha Pipi o tont en ti hag
o rei eur pikol tól troad d'ezan en eun
tu bennak, ken ma c'h eas war e fri, hag
o skampa. Met ken prim all, Job a sa-
vas, ha warlerc'h. . . .

An Otrou, souezet bras, a redas da
doull an nor, ha, hep sonjal e oa e votou
o vont kuit, e lavare d'ar re a dremene :
« Me 'gred e tapo anezan ! »

Hen ; siouaz, 'n hini a voe tapet.

